

การเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน:
การวิจัยแบบผสม

นางสาวญาดา นิลประดิษฐ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A COMPARATIVE STUDY OF TEACHERSHIP ENHANCEMENT ACTIVITIES FOR PRE-SERVICE
TEACHERS IN DIFFERENT UNIVERSITIES : MIXED METHOD RESEARCH

Miss Yada Nilpradit

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research Methodology

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูของ
นักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน : การวิจัย
แบบผสม

โดย

นางสาวญาดา นิลประดิษฐ์

สาขาวิชา

วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

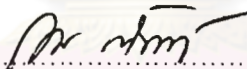
รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา บวรกิตติวงศ์

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

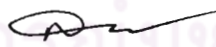
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ดังธนกันนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา บวรกิตติวงศ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรมจ้อย)

ญาดา นิลประดิษฐ์: การเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน: การวิจัยแบบผสม (A COMPARATIVE STUDY OF TEACHERSHIP ENHANCEMENT ACTIVITIES FOR PRE-SERVICE TEACHERS IN DIFFERENT UNIVERSITIES: MIXED METHOD RESEARCH) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ.ดร.สุชาดา บวรกิติวงศ์, 190 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท (2) เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท และ (3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู การวิจัยนี้ได้ใช้การวิจัยแบบผสมเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ อาจารย์ และนิสิตนักศึกษา จากมหาวิทยาลัยทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ขั้นที่สองเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ มหาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรครูในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 9 แห่ง โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่งานิสิตนักศึกษา จากมหาวิทยาลัยทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 440 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test และ ANOVA ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูในเรื่องวัตถุประสงค์/จุดมุ่งหมายการจัดกิจกรรม ลักษณะของกิจกรรม การดำเนินงานจัดกิจกรรม ปัญหาและอุปสรรคของมหาวิทยาลัยทั้ง 3 ประเภท พบว่า กิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยของรัฐ กับมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความคล้ายคลึงกันมากกว่ามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เนื่องจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ยังอยู่ในระหว่างการปรับเปลี่ยนและพัฒนาหลักสูตร จึงยังไม่มีกำหนดกิจกรรมออกมาอย่างชัดเจน

2. ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะของกิจกรรม ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม และด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา พบว่า มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยทั้ง 3 ประเภท พบว่าแตกต่างกัน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะของกิจกรรม และด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม

3. แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู พบว่า การดำเนินงานจัดกิจกรรมนั้นต้องมีการดำเนินงานร่วมกันหลาย ๆ ฝ่าย ลักษณะของกิจกรรมต้องเป็นกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ และอาจารย์ต้องมีส่วนในการสนับสนุน และกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษาเห็นคุณค่าในการเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นครูให้แก่นิสิตนักศึกษาด้วย

ภาควิชา..... วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา..... ลายมือชื่อนิสิต..... ญาดา นิลประดิษฐ์
สาขาวิชา..... วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา..... ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก..... สุทธิมา ๗
ปีการศึกษา..... 2553.....

5283336127 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH METHODOLOGY

KEYWORDS : TEACHERSHIP ENHANCEMENT ACTIVITIES / MIXED METHOD RESEARCH

YADA NILPRADIT: A COMPARATIVE STUDY OF TEACHERSHIP ENHANCEMENT ACTIVITIES
FOR PRE-SERVICE TEACHERS IN DIFFERENT UNIVERSITIES: MIXED METHOD RESEARCH.
ADVISOR: ASSOC. PROF. SUCHADA BOWARNKITIWONG, Ph.D., 190 pp.

The purposes of this research were: (1) to analyze and compare the teachership enhancement activities in each type of universities; (2) to analyze and compare students' opinions towards the teachership enhancement activities; and (3) to present guidelines for further development the operation of teachership enhancement activities. Both quantitative and qualitative research methods were employed in this study. Data were collected through questionnaire and interview. The data collection can be divided into two steps. Firstly, the data were collected in the qualitative method. The sample group consisted of lecturers and students from three types of universities, including public universities, Rajabhat universities, and Rajamangala universities. Secondly, quantitative data were collected. The sample group came from nine universities under the Jurisdiction Office of Higher Education Commission which have teacher training programs in Bangkok Metropolitan Region. The data were gathered through questionnaires from 440 students from all types of universities, which were public universities, Rajabhat universities, and Rajamangala universities. They were analyzed by descriptive statistics (i.e., percentage, mean, and standard deviation) and inferential statistic (i.e, t-test ANOVA)

Findings were as follows:

1. The study of teachership enhancement activities was divided in various topics, consisting of the objectives/ purposes of activities, the nature of activities, the operation of activities, and the problems and obstacles of the three types of universities. The result showed that the teachership enhancement activities in public and Rajabhat universities had some similarities, while there in Rajamangala universities were different from the others due to the fact that Rajamangala universities were in the process of improving their curriculums. Therefore, they did not clearly determined the activities.

2. It was found that the opinions of students towards the three aspects of teachership enhancement activities, including nature of activities, operation of activities, and problems and obstacles of students were at the moderate level. Comparing the average of students' opinions from the three types of universities, it conveyed that there were different in two aspects, i.e, nature of activities, and operation of activities.

3. In the guidelines for the development of teachership enhancement activities, it was found that the operation of the activities needed a collaboration from many sectors. Students should be provided with opportunities for full participation in the activities. Lecturers should strongly support and motivate students to realize the value of joining the activities. Moreover, lecturers should cultivate the teachership for the students.

Department : .. Educational Research and Psychology ..

Student's Signature : YADA NILPRADIT

Field of Study : .. Educational Research Methodology ..

Advisor's Signature : Suchada Ban

Academic Year: .. 2010 ..

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างดีด้วยการสนับสนุนจากทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิตจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง รวมทั้งความกรุณาและเมตตาอย่างยิ่งของท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติดา บวรกิตติวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ตั้งธนกานนท์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัยที่ให้ความกรุณาสละเวลา และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยต่อการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์นี้ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้วิทยาการต่าง ๆ ให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้สัมภาษณ์อาจารย์ ดร.อัจฉรา ไชยปฐมภักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสาน อุฬารธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริภาณี ศรีกนก อาจารย์รุ่งโรจน์ ตรงสกุล และอาจารย์ภาวิณี โสมมานะสิน ที่ให้ความกรุณาสละเวลาในการให้สัมภาษณ์

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ตั้งธนกานนท์ อาจารย์ ดร.อัจฉรา ไชยปฐมภักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริภาณี ศรีกนก ที่ให้ความกรุณาสละเวลา และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือ ทำให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพสำหรับการวิจัย

ขอขอบคุณนิสิตนักศึกษาทุกท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสละเวลาตอบแบบสอบถามด้วยความตั้งใจอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณพี่ ๆ และเพื่อน ๆ ในภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุก ๆ ท่าน ที่คอยเป็นกำลังใจ ให้คำปรึกษา และความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยตลอดมาตั้งแต่เข้าศึกษาจนกระทั่งงานวิจัยสำเร็จลุล่วง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณพิศพร คุณสุพรรณนิการ์ คุณจิตยา คุณรานี และคุณรัตนพงศ์

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่ออุบล และคุณแม่ตาเรศน์ นิลประดิษฐ์ ผู้ให้ความรัก ความห่วงใย ให้การสนับสนุนทั้งด้านกำลังใจทรัพย์ และกำลังใจที่มีค่าที่สุดแก่ผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณพี่สาว คุณนิลเนตรที่คอยช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยในทุก ๆ เรื่อง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ตอนที่ 1 มโนทัศน์เบื้องต้นเกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษา.....	7
ตอนที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา.....	24
ตอนที่ 3 กิจกรรมเสริมความเป็นครู.....	28
ตอนที่ 4 สารระความรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท.....	37
ตอนที่ 5 การวิจัยแบบผสม.....	57
ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	67
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
ตอนที่ 1 ขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
ตอนที่ 2 ขั้นการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	74
ตอนที่ 3 การวิจัยเชิงปริมาณ.....	82
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	82
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	84
การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครู ในมหาวิทยาลัย แต่ละประเภท.....	87
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อ กิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท.....	103
ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู.....	138
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	143
สรุปผลการวิจัย.....	144
อภิปรายผล.....	151
ข้อเสนอแนะ.....	156
รายการอ้างอิง.....	160
ภาคผนวก.....	166
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ.....	167
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้สัมภาษณ์.....	169
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	171
ภาคผนวก ง ตัวอย่างจดหมายขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	180
ภาคผนวก จ ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย (ความเที่ยง).....	186
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	190

สารบัญญัตินี้

ตารางที่	หน้า
2.1 องค์ประกอบของมาตรฐานและเกณฑ์การรับรองปริญญาตรีทางการศึกษา (หลักสูตร 5 ปี)	28
2.2 มาตรฐานความรู้ สาระความรู้ และสมรรถนะของครู.....	33
3.1 โครงสร้างของแบบสอบถามและจำนวนข้อในแบบสอบถาม.....	74
3.2 การหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย.....	76
3.3 การปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	79
3.4 ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยใช้การประมาณค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในตามสูตรของ Cronbach's Alpha	81
3.5 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างมหาวิทยาลัยที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย	83
3.6 ร้อยละการตอบกลับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง	84
4.1 การเปรียบเทียบวัตถุประสงค์/จุดมุ่งหมายการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท.....	88
4.2 กิจกรรมเสริมความเป็นครูของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	89
4.3 โครงการที่จัดขึ้นในปีการศึกษา 2553 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ	94
4.4 การเปรียบเทียบประเภทของกิจกรรมของมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท.....	96
4.5 การเปรียบเทียบการดำเนินงานจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท.....	100
4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามมหาวิทยาลัยและประเภทของมหาวิทยาลัย	108
4.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง.....	109
4.8 ประเภทของกิจกรรมที่มีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู	111
4.9 ลักษณะของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาต้องการ	112
4.10 ประเภทของกิจกรรมที่ควรมีการปรับปรุง จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย..	114
4.11 เหตุผลในการปรับปรุงกิจกรรมวิชาการ.....	115

ตารางที่	หน้า
4.12	ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรม..... 117
4.13	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย..... 119
4.14	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย.... 121
4.15	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรม จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย 123
4.16	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย 124
4.17	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย 125
4.18	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรม จำแนกตามชั้นปี 126
4.19	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม จำแนกตามชั้นปี..... 127
4.20	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามชั้นปี..... 128
4.21	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตศึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมด้านวิชาการ..... 129
4.22	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตศึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์..... 131

ตารางที่		หน้า
4.23	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและ หลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู.....	132
4.24	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและ หลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ.....	133
4.25	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและ หลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม	135
4.26	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและ หลังเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู.....	136
4.27	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและ หลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ.....	137

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	67
2	ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมเชิงคุณภาพและปริมาณ.....	68
3	สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	86
4	กิจกรรมบังคับของนักศึกษาครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 5.....	92

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราโชวาทที่ได้พระราชทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เกี่ยวกับความเป็นครู ความตอนหนึ่งว่า (วิไล ตั้งจิตสมคิด, 2544)

“ความเป็นครู หมายถึง การมีความรู้ดี ประกอบด้วย หลักวิชาที่ถูกต้องแน่นแฟ้นและแจ่มแจ้งแก่ใจรวมทั้งคุณความดีและความเอื้ออารีปรารถนาที่จะถ่ายทอดเผื่อแผ่ให้ผู้อื่นได้มีความรู้ความเข้าใจที่ดีด้วย ความแจ่มแจ้งแน่วชัดในใจ ย่อมทำให้สามารถส่งแสดงความรู้ออกมาให้เข้าใจตามได้โดยง่าย ทั้งในการปฏิบัติงานก็ย่อมทำให้ผู้ร่วมงานได้เข้าใจโดยแจ่มชัด ส่วนความหวังดีโดยบริสุทธิ์ใจนั้น จะน้อมนำไปให้เกิดศรัทธาแจ่มใส มีใจพร้อมที่จะรับความรู้ด้วยความเบิกบาน ทั้งพร้อมที่จะร่วมงานกับผู้ที่มีความสมบัติของครูโดยเต็มใจและมั่นใจ ดังนั้นก็จะทำให้ถือการใด ๆ ที่กระทำอยู่ดำเนินไปโดยสะดวกราบรื่น และสำเร็จประโยชน์ที่มุ่งหมายโดยสมบูรณ์”

สังคมคาดหวังว่า ครู คือ แบบอย่างที่ดีของศิษย์ เป็นผู้สร้างสมาชิกใหม่ของสังคมให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพแก่สังคม ธรรมชาติของอาชีพครูเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องสัมผัสกับบุคคลอื่นอยู่เสมอ ฉะนั้นผู้ดำเนินอาชีพครูจึงต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และใฝ่พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องทั้งทางด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าทางวิชาการตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ และครูยังต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับธรรมชาติของอาชีพ การที่จะได้ชื่อว่าเป็นครูดีนั้น จึงต้องเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะบางประการที่แตกต่างจากอาชีพอื่น (ธีรศักดิ์ อัครบวร, 2544)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุให้มีการปฏิรูปการศึกษาในหมวดที่ 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา จึงทำให้มีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดในการยกระดับวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง มุ่งเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ เพราะครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของชาติ มาตรา 52 ได้มีการกำหนดให้มีระบบกระบวนการผลิตการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยสถาบันผลิตครู องค์กรวิชาชีพครู สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาจึงร่วมมือ

กันทำการพัฒนาครูให้มีความพร้อมในการประกอบวิชาชีพครู (ธิดารัตน์ ตันนิรัตน์, 2551) การพัฒนา นิสิตนักศึกษาให้เป็นผู้มีความพร้อมในการประกอบวิชาชีพครู และเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มี คุณภาพ โดยมุ่งให้นิสิตนักศึกษาเรียนรู้ทางด้านวิชาการในห้องเรียนเป็นสำคัญนั้น ไม่เป็นการเพียงพอ ต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในทุกด้าน (ธีรพงศ์ ประสงค์ลาภ, 2527) จึงต้องอาศัยการเข้าร่วมกิจกรรม ต่าง ๆ เพื่อที่จะให้นิสิตนักศึกษาเกิดการพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์พร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

กิจกรรมเป็นจุดเชื่อมระหว่างวิชาการที่เกิดขึ้นในห้องเรียนกับสังคมรอบข้างซึ่งมีส่วนสำคัญใน การหล่อหลอมและพัฒนานิสิตนักศึกษา เพราะงานด้านกิจกรรมเป็นการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษา ได้แสดงทักษะ ความสามารถที่มีอยู่ เช่น การเป็นผู้นำ มีโอกาสได้ตัดสินใจ มีการทำงานร่วมกับบุคคล อื่น เป็นต้น นอกจากการใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในการทำกิจกรรมแล้ว การเข้าร่วมกิจกรรมยังเป็นการเปิด โอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ตรงในสภาพที่เป็นจริงของสังคมก่อให้เกิดการ เรียนรู้ ทักษะ และประสบการณ์อย่างมากมาย อีกทั้งยังเป็นการฝึกฝนการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกการ แสดงความคิดเห็นและการนำแนวคิดไปปฏิบัติ ให้นิสิตนักศึกษารู้จักคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาได้ ดังนั้น การเข้าร่วมกิจกรรมจึงเป็นการได้แสดงความสามารถที่มีอยู่ และยังเป็นการฝึกฝนในด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนิสิตนักศึกษาอันจะนำไปสู่ความสำเร็จและความก้าวหน้าในการดำเนินชีวิต (จตุพร นำาคิด, 2548)

การที่จะเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาดังกล่าวนี้นี้ ต้องอาศัยบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่นิสิตนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน (วัลลภา เทพหัสดิน, 2528) โดยสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรครู ได้แก่ มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ต่างก็มีบทบาทในการผลิตบัณฑิตครูและ พัฒนาครูที่มีคุณภาพออกมารับใช้และพัฒนาประเทศชาติ โดยในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภานั้น มีความแตกต่างกันในหลาย ๆ เรื่อง ยกตัวอย่างเช่น หลักการและแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต การจัดการเรียนการสอน ขนาดของมหาวิทยาลัย งบประมาณ คณาจารย์และบุคลากร เป็นต้น ซึ่ง ความแตกต่างดังกล่าวนี้ อาจส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนิสิตนักศึกษา จากงานวิจัยของแอสติน (Astin, 1991 อ้างถึงใน วิบูลย์ลักษณ์ ปริยวงศาสกุล, 2547) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของ สภาพแวดล้อมต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา ประกอบด้วย ลักษณะสถาบัน ได้แก่ ขนาดของสถาบัน บรรยากาศทางวิชาการในสถาบัน วุฒิ การศึกษาของอาจารย์ อัตราส่วนระหว่างอาจารย์กับนิสิตนักศึกษา งบประมาณที่ใช้ในการผลิตนิสิต นักศึกษา การจัดสวัสดิการแก่นิสิตนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับจากงานวิจัยของรุ่งนภา ตั้งจิตจรเจริญกุล

(2548) ได้สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้คุณลักษณะของสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาของ Sheerens, 1992; Schafer, Yen and Rahman, 2000; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2536; สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช, 2541 และอมรรัตน์ โพธิตาปะนะ, 2543 พบว่า ขนาดของสถานศึกษา อายุของสถานศึกษา จำนวนโปรแกรมของสถานศึกษา และความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะของสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ดังนั้น ความแตกต่างของมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท จึงส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ซึ่งทำให้การพัฒนาคุณภาพของนิสิตนักศึกษาแตกต่างกันด้วย

หลักสูตร 5 ปี มีความมุ่งมั่นให้นักศึกษาครุมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู และมีจิตวิญญาณความเป็นครูที่เข้มข้น ครุสภาจึงได้ประกาศให้มีการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูเพิ่มมากขึ้นจากหลักสูตรเดิม 4 ปี ซึ่งเป็นข้อกำหนดของครุสภาจะรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษา เพื่อการประกอบวิชาชีพครู ในส่วนขององค์ประกอบของมาตรฐานและเกณฑ์การรับรองปริญญาทางการศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) ด้านมาตรฐานการผลิต การจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู และด้านมาตรฐานบัณฑิต การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู (ธิดารัตน์ ตันนिरัตร์, 2551) นิสิตนักศึกษาหลักสูตร 5 ปี ทุกคนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู ซึ่งกิจกรรมเสริมความเป็นครูที่แต่ละมหาวิทยาลัยจัดขึ้นนั้น จะต้องเสริมให้นักศึกษามีความเป็นครูตามมาตรฐานความรู้ของครุสภา ในข้อ 9 เรื่อง ความเป็นครู ซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะของครูจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ 1) รัก เมตตา และปรารถนาดีต่อผู้เรียน 2) อุดหนุนและรับผิดชอบ 3) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และเป็นผู้นำทางวิชาการ 4) มีวิสัยทัศน์ 5) ศรัทธาในวิชาชีพครู และ 6) ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ซึ่งในแต่ละมหาวิทยาลัยจะเป็นผู้กำหนดกิจกรรมให้นักศึกษาร่วม โดยจะมีลักษณะของกิจกรรมเสริมความเป็นครูที่แตกต่างกัน แต่โครงการเสริมความเป็นครูดังกล่าวยังไม่สามารถหล่อหลอมให้นักศึกษามีคุณสมบัติตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดได้ จากการศึกษาวิจัยของธิดารัตน์ ตันนिरัตร์ (2551) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ 4 ปี และ 5 ปี ผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดโครงการเสริมความเป็นครูของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการจัดโครงการเสริมความเป็นครู รวม 12 กิจกรรม ซึ่งนิสิตครูหลักสูตร 5 ปีต้องเลือกเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวให้ครบ โดยกิจกรรมดังกล่าวมีการเพิ่มกิจกรรมการพัฒนาความเป็นครูในหลักสูตร 4 ปี ซึ่งกิจกรรมบางส่วนค่อนข้างขาดการเชื่อมโยงหรือบูรณาการเข้าด้วยกัน ซึ่งอาจเกิดจากการจัดเตรียมกิจกรรมต่าง ๆ มีเวลาที่ค่อนข้างจำกัด สืบเนื่องจากครุสภาประกาศกิจกรรมเสริมความเป็นครูเมื่อไม่นานมานี้ ดังนั้น การจัดกิจกรรมในโครงการดังกล่าวจึงยังไม่สามารถเชื่อมโยงให้มีการบูรณาการได้ดีเท่าที่ควร จึงทำให้นิสิตครูต้องเข้าร่วมกิจกรรมค่อนข้างมากประกอบกับการเรียน

และภาระงานที่นิสิตครูได้รับมอบหมายค่อนข้างมาก นิสิตครูหลักสูตร 5 ปีรุ่นแรกส่วนใหญ่ จึงมีความคิดเห็นในเชิงลบกับกิจกรรมดังกล่าว เนื่องจากเป็นการสร้างภาระงานให้กับนิสิตครู และกิจกรรมดังกล่าวยังไม่สามารถจูงใจ และส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูได้ดีเท่าที่ควร (ธิดารัตน์ ตันนิรัตน์, 2551)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท ได้แก่ มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รวมทั้งศึกษาความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม ซึ่งเป็นการนำวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาผสมผสานในการทำวิจัยเรื่องเดียวกัน โดยผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพก่อน โดยการศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท และความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาและสร้างเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน และเป็นการตรวจสอบข้อมูล ทำให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ และสามารถตอบคำถามการวิจัยได้สมบูรณ์ขึ้น เพื่อนำสารสนเทศที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมเสริมความเป็นครู อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมเสริมความเป็นครูให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตนักศึกษา เพื่อให้การจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นิสิตนักศึกษา อันจะส่งผลให้นิสิตนักศึกษาเป็นบัณฑิตครูที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะความเป็นครูที่ดีต่อไปในอนาคต

คำถามวิจัย

1. กิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภทเป็นอย่างไร เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
2. ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภทที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
3. แนวทางการพัฒนากิจกรรมเสริมความเป็นครูควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท
2. เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู

ขอบเขตของการวิจัย

การเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยที่ต่างกันครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) รูปแบบ Exploratory Design (Creswell, 2007 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์, 2553) โดยเริ่มต้นจากการวิจัยเชิงคุณภาพก่อน จากนั้นนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาพัฒนาและสร้างเครื่องมือร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ มหาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรครูในภาคกลาง จำนวน 25 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ มหาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรครูในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 9 แห่ง โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling)

ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ มีตัวแปรอิสระ ได้แก่ ประเภทของมหาวิทยาลัย มี 3 ประเภท คือ

- 1) มหาวิทยาลัยของรัฐ 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

โดยตัวแปรตามที่สนใจศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู มีหัวข้อย่อย คือ ด้านลักษณะของกิจกรรม ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำให้ได้ข้อมูลในการกำหนดประเภทของกิจกรรมเสริมความเป็นครูซึ่งใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 7 ประเภท คือ 1) กิจกรรมด้านวิชาการ 2) กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ 3) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ 4) กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู 5) กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม 6) กิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู และ 7) กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

กิจกรรมเสริมความเป็นครู หมายถึง กิจกรรมที่กำหนดให้นิสิตนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรครู เข้าร่วม ซึ่งเป็นข้อกำหนดของคุรุสภาจะรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อการประกอบวิชาชีพครู โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นจะเสริมให้นิสิตนักศึกษามีความเป็นครูตามมาตรฐานความรู้ของคุรุสภาในข้อ 9 เรื่อง ความเป็นครู ซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะของครูจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ 1) รักเมตตา และปรารถนาดีต่อผู้เรียน 2) อุดหนุนและรับผิดชอบ 3) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และเป็นผู้นำทางวิชาการ 4) มีวิสัยทัศน์ 5) ศรัทธาในวิชาชีพครู และ 6) ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ที่เป็นผู้รับผิดชอบหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู

นิสิตนักศึกษา หมายถึง นิสิตนักศึกษาครูที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู

ด้านลักษณะของกิจกรรม หมายถึง ลักษณะของกิจกรรมเสริมความเป็นครูที่มหาวิทยาลัยแต่ละประเภทจัดขึ้น ได้แก่ ความสอดคล้องของกิจกรรมกับความต้องการของนิสิตนักศึกษา ความหลากหลายของกิจกรรม และความน่าสนใจของกิจกรรม

ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม หมายถึง การดำเนินงานจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูของมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท ได้แก่ การประชาสัมพันธ์กิจกรรม อาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา และการประเมินผลกิจกรรม

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ หมายถึง ระดับคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู

ด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา

การวิจัยแบบผสม หมายถึง การนำเทคนิควิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และเทคนิควิธีการวิจัยเชิงคุณภาพมาผสมผสานกันในการทำวิจัยเรื่องเดียวกัน เพื่อที่จะสามารถตอบคำถามการวิจัยได้สมบูรณ์ขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู ได้นำสารสนเทศที่ได้ไปดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมเสริมความเป็นครูให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ทำให้ได้สารสนเทศที่จะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมเสริมความเป็นครูให้สอดคล้องกับความต้องการของนิสิตนักศึกษา และเป้าหมายของหลักสูตรมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน : การวิจัยแบบผสม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสาร คู่มือต่าง ๆ นำเสนอเนื้อหาสาระแบ่งเป็น 6 ตอน คือ ตอนที่ 1 มโนทัศน์เบื้องต้นเกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ตอนที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา ตอนที่ 3 กิจกรรมเสริมความเป็นครู ตอนที่ 4 สาระความรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท ตอนที่ 5 การวิจัยแบบผสม และ ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีรายละเอียดเนื้อหาในแต่ละตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 มโนทัศน์เบื้องต้นเกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

1.1 ความหมายของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนิสิตว่า เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อการพัฒนาจิตในด้านต่าง ๆ นอกเหนือไปจากสิ่งที่บังคับให้ทุกคนต้องเรียนในชั้นเรียน กิจกรรมดังกล่าวเป็นไปด้วยความสมัครใจของนิสิตและไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของคะแนนในวิชาใด ๆ กิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนานิสิตนั้น จึงหมายรวมทั้งกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดให้นิสิต และ ส่วนที่ส่งเสริมให้นิสิตได้จัดขึ้นเองโดยการนิเทศและดูแลจากอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมต่าง ๆ เพื่อให้นิสิตสัมผัสชีวิตที่ถูกต้องในมหาวิทยาลัย

สำเนา ขจรศิลป์ (2538) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนักศึกษาว่า เป็นกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง นักศึกษาร่วมกันจัดขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษา

พวงทอง วุฒิเดช (2542) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนักศึกษาว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นนอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน มุ่งเน้นพัฒนาบุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยของผู้เรียนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ และอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสถานศึกษา และคำปรึกษาของคณาจารย์

ธิดารัตน์ บุญนุช (2543) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาว่า งานทุกประเภทที่นิสิตนักศึกษาจัดขึ้นนอกเวลาเรียน ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน โดยทั่วไปจะไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนในหลักสูตรโดยตรง ไม่มีการให้คะแนน ไม่มีการบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรม นิสิตนักศึกษาจะเข้าร่วมกิจกรรมหรือเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ก็ได้ กิจกรรมจัดขึ้นเพื่อความสนุกสนานเพื่อความรู้อะไรและสนอง

ความต้องการ และความสนใจของนิสิตนักศึกษา เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้นำความรู้ ความสามารถของตนมาใช้ให้เกิดประโยชน์

Good (1973) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาว่า เป็นกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ นิสิตศึกษาจัดขึ้น เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์เพื่อให้เข้าใจตนเองและสังคมดีขึ้น

สรุปได้ว่า กิจกรรมนิสิตนักศึกษา คือ กิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน มีทั้ง กิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดให้นิสิตนักศึกษา และส่วนที่ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้จัดขึ้นเอง ด้วย ความสมัครใจ โดยมีผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรสถาบันให้คำแนะนำปรึกษา และคอยกำกับดูแลให้อยู่ในขอบข่ายของสถาบัน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของนิสิต นักศึกษา เพื่อความสนุกสนาน เพื่อความรู้ ตอบสนองความต้องการและความสนใจของนิสิตนักศึกษา และเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้นำความรู้ความสามารถของตนมาใช้ให้เกิดประโยชน์

1.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530) ได้เน้นสาระสำคัญของวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม นิสิตศึกษาที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความเหมาะสมด้านบุคลิกภาพ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. เพื่อทำให้นักศึกษามีจิตใจกว้างขวางขึ้น
4. เพื่อฝึกให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ
5. เพื่อฝึกให้ปกครองตนเองด้วยการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
6. เพื่อฝึกความคิดและการตัดสินใจ
7. เพื่อพัฒนาสติปัญญา
8. เพื่อให้รักศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทย
9. เพื่อให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
10. เพื่อให้เพิ่มพูนความรู้ด้านอาชีพในอนาคต
11. เพื่อให้รู้จักทักษะทางสังคม
12. เพื่อให้รู้จักการเสียสละและทำงานให้ส่วนรวม
13. เพื่อให้พัฒนาลักษณะนิสัยและความคิดที่ดี
14. เพื่อให้มีความสามัคคี

15. เพื่อให้พัฒนาความกตัญญูต่อสถาบัน

เฟรดเดอริค (Frederick, 1959 อ้างถึงใน พรทิพย์ มั่งคั่ง, 2547) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษา ดังนี้

1. เพื่อเป็นการเตรียมตัวของนักศึกษาสำหรับการดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตย
2. เพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักศึกษา
3. เพื่อให้ให้นักศึกษารู้จักวิธีการทำงานร่วมกัน
4. เพื่อเพิ่มพูนความสนใจของนักศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
5. เพื่อให้ให้นักศึกษาสำนึกในการปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบแบบแผนต่าง ๆ
6. เพื่อพัฒนาความสามารถพิเศษของนักศึกษา
7. เพื่อส่งเสริมแรงขับที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษา
8. เพื่อพัฒนาความสามัคคีในสถานศึกษา

Prakash (1969) ได้กล่าวสรุปวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักศึกษาไว้ 2 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพและการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของบุคคล
2. เพื่อส่งเสริมความรู้สึกรับผิดชอบให้สูงขึ้น และเป็นพลเมืองดีที่มีประโยชน์ในอนาคต

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนิสิตนักศึกษามุ่งเน้นการพัฒนานิสิตในด้านวิชาการด้านบุคลิกภาพ ด้านพลานามัย ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านทักษะทางสังคม รวมทั้งยังช่วยในการพัฒนาความความสัมพันธ์อันดีในหมู่นิสิตนักศึกษา และอาจารย์ อีกทั้งยังเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของสถาบันอีกด้วย

1.3 ประเภทและลักษณะของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

Prakash (1969) ได้แบ่งกิจกรรมนักศึกษาได้เป็น

1. กิจกรรมทางด้านส่งเสริมการติดต่อสื่อสาร เช่น การปาฐกถา การอภิปราย การได้วาที่เป็นต้น
2. กิจกรรมเกี่ยวกับการแสดง เช่น การแสดงละคร
3. กิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ เช่น งานรื่นเริง เต้นรำ การจัดทำสวนศึกษา
4. กีฬาและดนตรี
5. ชุมนุมทางวิชาการ
6. กิจกรรมด้านสังคมสงเคราะห์ เช่น การช่วยเหลือชุมชน ช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่าง ๆ
7. โครงการระหว่างสถานศึกษา

8. โครงการช่วยเหลือพิเศษต่าง ๆ

วิทยาลัย เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528) ได้แบ่งประเภทและลักษณะของกิจกรรมนักศึกษาตามการพัฒนาการศึกษาออกเป็น 10 ข้อ ได้แก่

1. กิจกรรมพัฒนาการปกครองตนเอง รูปแบบกิจกรรม ได้แก่ สโมสรนักศึกษา องค์การนักศึกษา สภานักศึกษา เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักศึกษารู้จักทำงานร่วมกัน รู้จักตัดสินใจและรับผิดชอบงานต่าง ๆ โดยฝึกวิธีการระบอบประชาธิปไตย

2. กิจกรรมพัฒนาสติปัญญา ได้แก่ กิจกรรมชมรมวิชาการต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับศาสตร์สาขาที่นักศึกษาสังกัดอยู่

3. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนามารยาทและระเบียบประเพณีในการอยู่ร่วมกันกับคนในสังคม ปัจจุบันกิจกรรมด้านนี้ไม่ค่อยมี

4. กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพและความพร้อมเพียง ได้แก่ ชมรมกีฬา

5. กิจกรรมอาสาสมัคร ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งฝึกให้นักศึกษามีความตระหนักในบทบาทของการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคมและประเทศ

6. กิจกรรมพัฒนาศีลธรรม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา

7. กิจกรรมพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ควรสนับสนุนให้มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ให้ภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมของชาติ

8. กิจกรรมสันตนาการ ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนานักศึกษาให้ใช้เวลาว่างพักผ่อนหรือทำในสิ่งที่ตนเองสนใจ

9. กิจกรรมพัฒนาอาชีพ ได้แก่ กิจกรรมที่เตรียมนักศึกษาไปสู่อาชีพในอนาคต

10. กิจกรรมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาเกิดความสนใจในการเมือง เพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองเพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการเมืองมากขึ้น

ทบวงมหาวิทยาลัย (2541) ได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยต้องส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาร่วมจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. กิจกรรมส่วนกลาง ได้แก่ องค์การนิสิตนักศึกษาหรือสโมสรนิสิตนักศึกษา

2. กิจกรรมวิชาการ ได้แก่ ชมรมหรือชุมนุมวิชาการ เช่น ชมรมภาษาอังกฤษ และชมรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

3. กิจกรรมกีฬา ได้แก่ ชมรมกีฬาประเภทต่าง ๆ เช่น ชมรมฟุตบอล และชมรมกรีฑา เป็นต้น

4. กิจกรรมศิลปะและวัฒนธรรม ได้แก่ ชมรมศิลปะ ชมรมวัฒนธรรม เช่น ชมรมดนตรีไทย ชมรมอีสาน เป็นต้น

5. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ ชมรมเพื่อช่วยเหลือสังคม เช่น ชมรมค่ายอาสาพัฒนา ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

6. กิจกรรมนันทนาการ ได้แก่ กิจกรรมเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เช่น การสังสรรค์ การออกกำลังกาย การเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ เป็นต้น

อธิบดี นุญช (2543) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ตามลักษณะของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาทำ และตามวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของกิจกรรมเหล่านั้นได้ 6 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมด้านการปกครอง รูปแบบกิจกรรม ได้แก่ สโมสรนิสิตนักศึกษา องค์การบริหารกิจกรรมนิสิตนักศึกษา สภานิสิตนักศึกษา คณะกรรมการนิสิตนักศึกษา เป็นต้น

2. กิจกรรมด้านวิชาการ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาการให้แก่ นิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษาอาจจะจัดกิจกรรมตามวิชาเอกที่ตนเรียน เช่น ชมรมวิทยาศาสตร์ ชมรมคณิตศาสตร์ ชมรมถ่ายภาพ เป็นต้น

3. กิจกรรมกีฬา มุ่งพัฒนานิสิตในด้านร่างกาย จิตใจ ตลอดจนทักษะในการกีฬา การฝึกซ้อม นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินอีกด้วย

4. กิจกรรมอาสาพัฒนา เป็นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และการออกค่ายอาสาพัฒนาสังคมของนิสิตนักศึกษา รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษาปัญหาสังคมและแหล่งเสื่อมโทรม

5. กิจกรรมด้านศิลปะวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมความรู้ และประสบการณ์ให้แก่ นิสิตนักศึกษาด้านศิลปะวัฒนธรรม ช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสสัมผัสกับศิลปะวัฒนธรรมด้วยการปฏิบัติจริง และเป็นการทำนุบำรุงส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้วย

6. กิจกรรมด้านการเมือง เป็นกิจกรรมที่สอนนิสิตนักศึกษาถึงเหตุการณ์เรื่องราวของโลกและสังคม กิจกรรมนี้เกิดขึ้นเนื่องจากนิสิตนักศึกษามีสำนึกที่รับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ

สรุปได้ว่า ประเภทของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่สำคัญ ๆ สามารถจำแนก ได้เป็น 7 ประเภท ได้แก่ 1) กิจกรรมวิชาการ 2) กิจกรรมกีฬา 3) กิจกรรมศิลปะวัฒนธรรม 4) กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ 5) กิจกรรมการเมือง 6) กิจกรรมส่วนกลาง และ 7) กิจกรรมนันทนาการ

1.4 ประโยชน์ของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

ธิดารัตน์ บุญนุช (2543) กล่าวว่า กิจกรรมนิสิตนักศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษาที่ร่วมกันทำกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ด้านวิชาการและสติปัญญา

กิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นส่วนเสริมและสนับสนุนการเรียนในชั้น ถ้ามีการจัดกิจกรรมให้ดีแล้ว ก็จะสามารถนำเอาความรู้จากชั้นเรียนมาประยุกต์เข้ากับสภาพแวดล้อมนอกชั้นเรียนได้ เช่น นิสิตนักศึกษาสาขาดนตรีก็จัดกิจกรรมประเภทแสดงดนตรี เป็นต้น ตัวอย่างเหล่านี้เป็นการนำการเรียน หรือความรู้จากห้องเรียนไปประยุกต์กับกิจกรรมนอกชั้นเรียน กิจกรรมแบบนี้จะช่วยให้ นิสิตนักศึกษาได้ความรู้ที่แตกฉาน และได้ประสบการณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งทำให้เข้าใจบทเรียนในชั้นได้ดียิ่งขึ้น

2. ด้านสังคม

กิจกรรมนิสิตนักศึกษาจะช่วยสอนและฝึกทักษะพิเศษในการติดต่อในสังคมให้แก่ นิสิตนักศึกษา จะช่วยให้ นิสิตนักศึกษาให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงความเกี่ยวพันกันในสังคม ช่วยให้ นิสิตนักศึกษา รู้จักปรับตัวและหาโลกของตนเองได้ การแข่งขันในสังคมนั้นสามารถเรียนได้ทั้งจากใน และนอกชั้นเรียนแต่โอกาสที่จะได้สัมผัสจริง ๆ กับการแข่งขันนั้นจะมีได้มากกว่าโดยการ ทำกิจกรรม กิจกรรมเป็นห้องปฏิบัติการที่มีค่ายิ่งของการใช้ชีวิตในสังคม เพราะกิจกรรมช่วยให้ นิสิตนักศึกษา เข้าใจถึงอิทธิพลและแรงผลักดันของสังคมและวัฒนธรรมต่อทัศนคติ คุณธรรม และการแสดงออกของแต่ละคน และของกลุ่มนิสิตนักศึกษาในสังคมมหาวิทยาลัย

3. ด้านการอยู่ร่วมกัน

กิจกรรมช่วยให้ นิสิตนักศึกษาได้มีปฏิสัมพันธ์กันเองช่วยให้ นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้ถึงการอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน ประชุมร่วมกัน ฝึกหัดประสานงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นอกจากนี้กิจกรรมยังช่วยให้ นิสิตนักศึกษามีความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกของกลุ่ม เมื่ออยู่ในกลุ่ม นิสิตนักศึกษาจะลดความห่างเหินระหว่างบุคคลกันไปเอง จะพัฒนาความเข้าใจต่อคนอื่นที่ลึกซึ้งขึ้น และยังเกิดความพอใจที่รู้สึกว่าเป็นคนของกลุ่มด้วย

4. ด้านพัฒนาการในตัวนิสิตนักศึกษา

กิจกรรมเป็นสิ่งที่ช่วยให้งานด้านพัฒนาการในตัวนิสิตนักศึกษาบรรลุผลจากการที่ทราบ ลักษณะและภูมิหลังของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับความสนใจ สุขภาพร่างกาย และพื้นฐานทางสังคมก็สามารถที่จะจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับการพัฒนาของนิสิตนักศึกษาในแต่ละชั้นได้ เพราะ นิสิตนักศึกษาแต่ละคนมีระดับของวุฒิภาวะทางสังคมที่ต่างกัน ความต้องการก็แตกต่างกันด้วย ซึ่งสิ่ง

เหล่านี้ทำให้นิสิตนักศึกษาแต่ละคนมีพัฒนาการแตกต่างกันออกไปถ้านิสิตนักศึกษามีโอกาสได้แสดงออกก็จะช่วยให้เกิดการพัฒนาทางบุคลิกภาพแล้วนิสิตนักศึกษายังได้พัฒนาด้านคุณธรรมด้วย เพราะคุณธรรมเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ภายนอกชั้นเรียน และจากการประยุกต์กับสภาพการณ์บางประการ สิ่งเหล่านี้ล้วนได้มาจากกิจกรรมเพราะฉะนั้นกิจกรรมจึงช่วยนิสิตนักศึกษาได้ปรับตนเอง ฝึกฝนตนเองเพื่อชีวิตในอนาคต

5. ฝึกการเป็นผู้นำและการใช้ชีวิตในระบบประชาธิปไตย

จุดมุ่งหมายของการศึกษาก็คือ การสร้างพลเมืองที่ดีของประเทศ กิจกรรมก็มีส่วนช่วยในเรื่องนี้ คือ ช่วยเตรียมนิสิตนักศึกษาเพื่อการมีชีวิตในสังคมระบอบประชาธิปไตยช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้ว่าการเป็นพลเมืองดีนั้นเป็นอย่างไรให้โอกาสได้พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามช่วยพัฒนาความกล้าหาญที่มีคุณธรรมประกอบและรู้จักรักษากฎและระเบียบต่าง ๆ

6. เกิดความรักสถาบันและรักการให้บริการชุมชน

กิจกรรมนิสิตนักศึกษาเปิดโอกาสให้เกิดการรวมตัวกันเป็นเอกภาพในสถาบัน จากการได้ติดต่อกับชั้นที่เพื่อนระหว่างศิษย์และบุคลากรอื่น ๆ ในสถาบันทำให้เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน กิจกรรมช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้รู้จักการมีส่วนให้แก่สถาบัน หรือชุมชนที่ตนอยู่ร่วมด้วย ซึ่งจะนำไปสู่การให้กับสังคม หรือบริการแก่สังคมต่อไปด้วย

7. ระบายพลังของนิสิตนักศึกษา

การเรียนในมหาวิทยาลัยนั้นต่างจากโรงเรียนมัธยม นิสิตนักศึกษามีเวลามากขึ้นและอาจจะใช้เวลาว่างไปในทางที่ไร้ประโยชน์ และเป็นโทษต่อตนเองและสังคมได้ กิจกรรมนิสิตนักศึกษาจะช่วยให้นิสิตนักศึกษาใช้เวลาว่างไปในการสร้างสรรค์ได้รู้จักใช้พลังที่มีอยู่ในตนไปในทางที่ถูกต้อง

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ดังนี้

1. เป็นการพัฒนานักศึกษาให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม
2. เป็นการพัฒนานักศึกษาให้มีความสามารถในการสัมพันธและทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. ทำให้นักศึกษามีความสนใจกว้างขวางขึ้น
4. เป็นการฝึกให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ
5. เป็นการฝึกความคิดและการตัดสินใจของนักศึกษา
6. เป็นการให้นักศึกษารู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
7. ช่วยให้นักศึกษารู้จักทักษะทางสังคม
8. ช่วยให้นักศึกษารู้จักเสียสละและทำงานให้ส่วนรวม
9. เป็นการพัฒนาลักษณะนิสัยและความคิดที่ดี

10. เป็นการฝึกนักศึกษาให้มีความสามัคคี
11. ช่วยพัฒนาความกตัญญูต่อสถาบันของนักศึกษา
12. เป็นการฝึกให้นักศึกษาสามารถปกครองตนเองได้

สรุปได้ว่า ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้รับความรู้ และประสบการณ์ที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตการเรียน และการทำงานในอนาคต ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น และความเป็นผู้นำ รู้จักการเสียสละ และการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ กิจกรรมนิสิตนักศึกษายังเป็นส่วนเสริมและสนับสนุนการเรียนในชั้น ซึ่งจะช่วยให้นิสิตนักศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์ในทุกด้าน ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต

1.5 การจัดดำเนินการกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาโดยทั่วไปขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ นิสิตนักศึกษาในฐานะที่เป็นผู้จัดดำเนินการ อาจารย์ในฐานะผู้สนับสนุน สังคมและสถาบันในฐานะผู้สนับสนุนส่งเสริม (จินตนา ยูนิพันธ์, 2525) การจัดดำเนินการกิจกรรมนิสิตนักศึกษาจะมีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างดี จำเป็นจะต้องให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบดังกล่าว

สำเนา ขจรศิลป์ (2543) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดี ไว้ดังนี้

1. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
2. มีความรับผิดชอบดี
3. ใจกว้างและรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา
4. มีความรู้กว้างขวาง และทันเหตุการณ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
5. มีความจริงใจ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
6. มีเหตุผล และมีความสามารถในการแก้ปัญหา
7. มีความเมตตากรุณา
8. ไวต่อการรับรู้และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็ว
9. มีหลักจิตวิทยาในการให้คำปรึกษาและมีจรรยาบรรณอาจารย์ที่ปรึกษา
10. มีความประพฤติเหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีได้
11. รู้และปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างดี

เนล (William F. Neil, 1968 อ้างถึงใน กอบแก้ว สิงห์ดี, 2532) ได้กล่าวถึง ลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาว่า อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทมากที่สุด มีความสำคัญในการที่จะทำให้การดำเนินงานขององค์การนักศึกษา เป็นไปในแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมจึงควรเป็นผู้ที่ความกระตือรือร้น สนใจในกิจกรรม เสียสละทั้งเวลาและกำลังงาน ตระหนักเสมอว่ากิจกรรมขององค์การนักศึกษาสามารถส่งเสริมประสบการณ์ทางการศึกษาได้อย่างกว้างขวาง เป็นผู้มีความรู้ในสาขาที่ตนเป็นที่ปรึกษา ชุมชน สนใจในตัวนักศึกษา และเป็นนักประสานที่ดีด้วย

นอกจากองค์ประกอบเกี่ยวข้องกับอาจารย์แล้ว การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษานั้น นิสิตนักศึกษาเองจะต้องมีความเข้าใจยอมรับในจุดมุ่งหมาย และหลักการของกิจกรรมนั้นร่วมกัน หากทั้งสองฝ่ายไม่ได้ทำความเข้าใจหรือตกลงในหลักการพื้นฐานร่วมกันแล้ว การดำเนินงานกิจกรรมจะประสบปัญหาต่าง ๆ มาก ยกต่อดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้

เสริมวิทย์ ศุภเมธี (2531) ได้เสนอแนวทางการดำเนินงานด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษาไว้ดังนี้

1. จัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนิสิตนักศึกษา โดยให้นิสิตนักศึกษาทุกคนในมหาวิทยาลัยมีสิทธิ์ออกเสียงโดยตรง
2. ร่วมกับสโมสรนิสิตนักศึกษาในการวางแผนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาตลอดปีการศึกษา
3. สนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยตามระเบียบที่วางไว้
4. วางแนวปฏิบัติในการใช้เงินเกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของสโมสรนิสิตนักศึกษาและชมรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบของมหาวิทยาลัย
5. จัดให้มีการประเมินผลหลังจากการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาทุกครั้ง
6. จัดให้มีอาจารย์ซึ่งมีความรู้ความชำนาญในกิจกรรมชมรมเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมตามความประสงค์ของนิสิตนักศึกษาในชมรมนั้น ๆ
7. ร่วมกับสโมสรนิสิตนักศึกษาจัดสรรงบประมาณซึ่งได้มาจากเงินค่ากิจกรรมนิสิตนักศึกษาอย่างเหมาะสม
8. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่เหมาะสมกับสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพสังคม
9. จัดให้มีสถานที่ที่เหมาะสมเป็นสำนักงานของสโมสรนิสิตนักศึกษาและสอดคล้องกับสภาพสังคม

10. จัดให้มีการสัมมนาอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมเพื่อหาทางปรับปรุงการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

11. แก้ไขปัญหาและประนีประนอมข้อขัดแย้งระหว่างกลุ่มกิจกรรมของนิสิตนักศึกษาด้วยความเป็นกลาง

12. สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาที่มีส่วนช่วยเหลือสถานศึกษาในด้านกิจกรรมเกี่ยวกับสิทธิการเข้าอยู่หอพักของมหาวิทยาลัย และทุนการศึกษา เป็นต้น

13. จัดให้มีกิจกรรมร่วมระหว่างอาจารย์และนิสิตนักศึกษาเป็นครั้งคราวตามโอกาสอันควรอย่างน้อยปีละครั้ง

14. ให้มีการสนับสนุนในการหาเงินประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากเงินค่ากิจกรรมนิสิตนักศึกษาตามความเหมาะสม

มิดเดิลตัน (Middleton, 1960 อ้างถึงใน กอบแก้ว สิงห์ดี, 2532) ได้รวบรวมหลักการที่เห็นว่าเป็นหลักการพื้นฐานของการจัดกิจกรรมนิสิตไว้ดังต่อไปนี้

1. นิสิตทุกคนมีส่วนเป็นสมาชิกของสถาบันการศึกษา
2. การให้นิสิตมีส่วนร่วมและการเข้าร่วมในกิจกรรมใด ๆ ให้เป็นไปตามหลักประชาธิปไตย
3. กิจกรรมควรส่งเสริมให้นิสิตในด้านปรับตัวทางสังคม
4. โครงการกิจกรรมทุกโครงการต้องเป็นการสร้างเสริมโดยอาศัยพื้นฐานจากความต้องการของนิสิตและของสถาบันเป็นหลักพิจารณา
5. กิจกรรมต่าง ๆ ควรได้รับการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีคุณสมบัติเหมาะสม อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นผู้แนะนำ
6. ค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนิสิต ควรให้น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
7. นิสิตและบุคลากรที่จะทำงานผูกพันกับกิจกรรมต้องเป็นผู้มีความกระตือรือร้น
8. ผู้บริหารสถาบันควรมีอำนาจยับยั้งได้ แต่ไม่ควรใช้อำนาจนั้นบ่อย
9. งานของอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของงานครู
10. เวลาที่จัดกิจกรรมควรใช้นอกเวลาเรียน
11. สถาบันการศึกษาและชุมชนจะต้องได้รับทราบเกี่ยวกับโครงการกิจกรรมต่าง ๆ
12. ต้องถือว่ากิจกรรมนิสิตเป็นส่วนสำคัญเท่ากับงานด้านอื่น ๆ ของสถาบัน
13. กิจกรรมต่าง ๆ ควรมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมทางวิชาการ

14. นิสิตควรได้รับการแนะนำในการเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสม
15. กิจกรรมนิติตต้องคำนึงถึงนิติตทุกคนให้มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น
16. กิจกรรมนิติตควรส่งเสริมค่านิยมที่ดี

1.6 รูปแบบการจัดงานกิจกรรมนักศึกษา

รูปแบบ (model) หมายถึง แบบแผนในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วยหลักการ/แนวคิด กระบวนการที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และความสอดคล้องกับหลักการหรือแนวคิดของรูปแบบนั้น ควรได้รับการทดสอบมาแล้วว่าสามารถปฏิบัติได้จริง และมีประสิทธิผล สามารถช่วยให้การปฏิบัติเกิดผลตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ (ทีศนา เขมมณี และคณะ, 2547)

งานกิจกรรมนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานในด้านกิจการนักศึกษา ซึ่งรวมงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ไว้ โดยมีคณะตัวแทนจากนิติตนักศึกษาเป็นฝ่ายบริหาร และมีรูปแบบการดำเนินงานที่ใช้เป็นหลักในการจัดกิจกรรมนักศึกษาได้หลายประเภท (ทองเรียน อมรัชกุล, 2525) สรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบอเมริกัน (American Model) รูปแบบนี้ถือว่านักศึกษาต้องได้รับการพัฒนาทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์และจิตใจ เช่นเดียวกับทางด้านสติปัญญา นักศึกษาแต่ละคนเป็นผู้รับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเอง จุดมุ่งหมายสูงสุดของการศึกษาก็เพื่อเสริมสร้างนักศึกษาให้เป็นผู้มีวุฒิภาวะและมีความรับผิดชอบ เป็นคนที่สมบูรณ์ในระบบประชาธิปไตย รูปแบบกิจกรรมนักศึกษาประเภทนี้จะได้รับการบริหารงานจากบุคคลที่รับผิดชอบและได้รับการฝึกฝนในงานกิจกรรมนักศึกษา มาเป็นอย่างดี

2. รูปแบบอ็อกฟอร์ด – เคมบริดจ์ (Oxford -Cambridge Model) รูปแบบนี้ถือว่ามหาวิทยาลัยเป็นชุมชนทางวิชาการอย่างแท้จริง เรื่องของกิจกรรมนักศึกษาที่ไม่ใช่วิชาการในห้องเรียนอาจจะจัดให้มีขึ้นได้ แต่ถือว่ามีความสำคัญน้อย ตามรูปแบบนี้จะเน้นวิชาการอันดับแรก และจัดให้มีกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อพัฒนาจิตใจ สังคม ส่วนตัว และร่างกายของนักศึกษาบ้าง นักศึกษามีลักษณะตัดสินใจด้วยตนเองน้อยมาก ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบอเมริกัน

3. รูปแบบยุโรป (Continental Model) รูปแบบนี้มีลักษณะเน้นการสอนและวิจัยเป็นหลัก กิจกรรมนักศึกษาที่ไม่ใช่กิจกรรมทางวิชาการจะให้ความสนใจน้อยมาก

สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยนั้น เดิมได้ยึดเอารูปแบบของยุโรป และรูปแบบของอ็อกฟอร์ด-เคมบริดจ์ เป็นหลัก กล่าวคือ กิจกรรมนักศึกษาที่มีใช้วิชาการ มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาจะไม่รับผิดชอบ ต่อมาระยะหลังรูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาได้เปลี่ยนมาเป็นรูปแบบอเมริกัน ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ จึงเริ่มให้มีงานกิจกรรมนักศึกษาขึ้น

ทบวงมหาวิทยาลัย (2524) ได้กำหนดกิจกรรมในชั้นอุดมศึกษาไว้ 3 รูปแบบ คือ

1. กิจกรรมในหลักสูตร (Class Activities) หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อประกอบความเข้าใจในเนื้อหาสาระของบทเรียน ซึ่งผู้สอนอาจจะมีกิจกรรมบางอย่างเพื่อช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น การจัดนี้จะจัดในเวลาสอนหรือนอกเวลา โดยมีผู้สอนร่วมอยู่ด้วย เช่น การจัดสัมมนาทางวิชาการ การจัดการดูงาน เป็นต้น

2. กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Co - Curricular Activities) หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียน รู้กว้างขวางทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ส่วนมากมักจัดนอกเวลาเรียนโดยความสมัครใจ และความต้องการของนิสิตและนักศึกษา จะต้องมีผลต่อกิจกรรมในหลักสูตรให้ได้รับผลดียิ่งขึ้นด้วย

3. กิจกรรมนอกหลักสูตร (Extra - Class Activities) หมายถึง การประกอบกิจกรรมโดยทั่วไป ไม่ใช่กิจกรรมที่มีในหลักสูตรด้วย เป็นเพียงการเสริมทักษะในกิจกรรม มีรูปแบบเป็นเอกเทศ โดยมองถึงความเหมาะสมของลักษณะงานที่ประกอบ มีวัตถุประสงค์ก็เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมเป็นหลักใหญ่

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กอบแก้ว สิงห์ดี (2532) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์กิจกรรมนิสิตคณะต่าง ๆ อาจารย์ทั่วไป และนิสิตทั่วไป ทำการเก็บข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมนิสิตในปัจจุบันพบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ทั่วไป และนิสิตทั่วไป มากกว่าอาจารย์ด้านกิจกรรม และนิสิตที่ทำกิจกรรม ความคิดเห็นส่วนใหญ่แตกต่างกันในประเด็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่นิสิตได้รับการเข้าร่วมกิจกรรม ความสอดคล้องของลักษณะกิจกรรมนิสิตประเภทต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในปัจจุบันกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการจัดดำเนินงานในปัจจุบัน รวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการจัดดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้อาจารย์และนิสิตเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนิสิต ผู้วิจัยเสนอให้กำหนดนโยบายกิจกรรมนิสิตในด้านการ

เสริมสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนิสิต กิจกรรมทางวิชาการเพื่อส่งเสริมการศึกษาของนิสิต กิจกรรมกีฬาเพื่อสุขภาพและความมีน้ำใจ และระดมสรรพกำลังจากคณาจารย์ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการผสมผสานการดำเนินงานระหว่างวิชาการกับกิจกรรมนิสิตให้เป็นรูปธรรม เสนอให้เพิ่มเติมวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมอีก 1 ข้อ คือ “เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างนิสิต อาจารย์ และนิสิตเก่า” เสนอให้ปรับปรุงรูปแบบลักษณะกิจกรรมบางประเภทที่ปัจจุบันจัดได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมวิชาการ ฯลฯ รวมทั้งเสนอแนวทางเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการจัดดำเนินงานกิจกรรมนิสิต เช่น การเลือกสรรอาจารย์ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา การปรับปรุงระเบียบแนวปฏิบัติเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมนิสิต การประชาสัมพันธ์กิจกรรมนิสิตให้กว้างขวางขึ้น และการเสนอให้นำผลงานด้านกิจการนิสิตประกอบการขอผลงานด้านวิชาการของอาจารย์เพื่อให้อาจารย์สนใจมีส่วนร่วมมากขึ้น

ขึ้นอารมณ์ ภาวะพฤติ (2525) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 แห่ง จำนวน 620 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านลักษณะของกิจกรรมนักศึกษาที่จัดอยู่ในวิทยาลัย ความคิดเห็นระหว่างอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในแต่ละวิทยาลัยครูไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านลักษณะของกิจกรรมที่จัดอยู่ในวิทยาลัยครูกับการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกันเพียงด้านเดียว คือ ลักษณะของกิจกรรมที่จัดอยู่ในวิทยาลัย และความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในแต่ละวิทยาลัยครูไม่แตกต่างกัน ส่วนการลำดับความสำคัญของปัญหาในการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา อาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือเห็นว่าปัญหาอันดับที่ 1-3 ได้แก่ ปัญหานักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรม อาจารย์ไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และการประเมินผลกิจกรรมไม่เหมาะสม และไม่มีการนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงกิจกรรมนักศึกษา

รัชณี คำแสน (2524) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคเหนือ 3 แห่ง จำนวน 737 คน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาแตกต่างกันเพียง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะกิจกรรมนักศึกษาที่จัดในวิทยาลัย และด้านปัญหาในการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในแต่ละวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็นของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็น

ของนักศึกษาในแต่ละวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน และการลำดับความสำคัญของปัญหาในการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาอันดับที่ 1-3 คือ นักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา อาจารย์ไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และการประเมินผลกิจกรรมไม่เหมาะสม และไม่มี การนำเอาผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงกิจกรรมนักศึกษา

นักรบ ระวังการณ์ (2530) ได้ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า สภาพและรูปแบบของปรัชญา วัตถุประสงค์และนโยบาย คือ การพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์และคุณธรรม โครงสร้างการบริหารงานประกอบด้วย อธิการบดี รองอธิการบดี ฝ่ายกิจการนักศึกษา หัวหน้าแผนกกิจกรรม สโมสรนักศึกษาฝ่ายต่าง ๆ และชมรมนักศึกษา มีกิจกรรม 4 ประเภท คือ ด้านวิชาการ กีฬา ศิลปวัฒนธรรมและบำเพ็ญประโยชน์ อธิการบดีเป็นผู้อนุมัติในการจัดกิจกรรมโดยคณะกรรมการสโมสรและชมรม ทำโครงการขออนุมัติตามสายงาน งบประมาณได้จากค่าบำรุงสโมสร เงินรายได้ที่สโมสรจัดหา เงินอุดหนุนจากทางมหาวิทยาลัยและหน่วยงานภายนอก ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับกิจกรรมกำหนดโดยมหาวิทยาลัยและให้สโมสรเป็นผู้ดำเนินการ สามารถขอเปลี่ยนแปลงได้ อาจารย์ที่ปรึกษาสโมสรมาจากความเห็นชอบของฝ่ายกิจการนักศึกษา ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมมาจากการเลือกของคณะกรรมการชมรม

ธีรพงศ์ ประสงค์ลาภ (2527) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร จากคณะวิชา 5 คณะวิชา จำนวน 404 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) กิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ จัดและบรรจุวัตถุประสงค์ตามนโยบายและจุดประสงค์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ กิจกรรมที่จัดมากในวิทยาลัย ได้แก่ กิจกรรมด้านกีฬา และกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ 2) ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน 1 ด้านจาก 3 ด้าน คือ ด้านการบรรจุวัตถุประสงค์ในกิจกรรมที่จัด ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่ที่มีต่อกิจกรรมนักศึกษา ในด้านลักษณะกิจกรรมที่จัดและด้านปัญหาการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาไม่แตกต่างกัน 3) การลำดับความสำคัญของปัญหาในการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่างบประมาณสำหรับจัดกิจกรรมเป็นปัญหาสำคัญที่สุดในการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัย ส่วนปัญหาที่สำคัญ รองลงมา คือ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา และอุปกรณ์และสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมนักศึกษาตามลำดับ

อำนาจ วงษ์สมิง (2531) ได้ศึกษาความเป็นมาของกิจกรรมนักศึกษา และสภาพการดำเนินงาน รวมทั้งความต้องการในการจัดกิจกรรมนักศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนวทางการพัฒนา กิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมนักศึกษาของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเกิดจากความต้องการของนักศึกษา เพื่อทำกิจกรรมช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางด้านวิชาการ แบ่งกิจกรรมเป็น 5 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสาร ด้านการสร้าง ความเข้าใจอันดีระหว่างมหาวิทยาลัยกับสมาชิก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของชมรม และด้านการเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย การดำเนินกิจกรรม นักศึกษาโดยสมาชิก และเพื่อสมาชิกเป็นสำคัญ มหาวิทยาลัยไม่ได้สนับสนุนงบประมาณ และจัดการตามที่กำหนดไว้ แนวทางการพัฒนา กิจกรรมนักศึกษา คือ มหาวิทยาลัยและชมรมควร กำหนดวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่จะทำให้ชัดเจน มีการกำหนดให้นักศึกษาทุกคนเป็นสมาชิก และควรจัดให้มีการเก็บเงินค่ากิจกรรม รวมทั้งการใช้ศูนย์บริการการศึกษาประจำจังหวัดเป็นที่ทำการชมรม

วิบูลย์ลักษณ์ ปริยวาทกุล (2547) ศึกษา รูปแบบการพัฒนานักศึกษาพยาบาลด้วยกิจกรรม ที่ส่งเสริมความร่วมมือในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ โดยกลุ่ม ตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม และวิทยาลัย พยาบาลบรมราชชนนีชลบุรี จำนวน 90 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้ วิธีการวิจัยกึ่งทดลอง ผลการวิจัย พบว่า ระดับความร่วมมือในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรม ราชชนนิกะทรวงสาธารณสุข อยู่ในระดับปานกลาง รูปแบบการพัฒนานักศึกษาพยาบาลด้วยกิจกรรม ที่ส่งเสริมความร่วมมือในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ มีความ เหมาะสมในการนำไปใช้พัฒนานักศึกษาพยาบาล และองค์ประกอบของความร่วมมือในการเรียนรู้ด้วย การนำตนเองทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ การจัดการตนเอง ความปรารถนาต่อการเรียนรู้ และการควบคุม ตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลอง สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

ธิดารัตน์ ตันนรินทร์ (2551) ศึกษาการเปรียบเทียบหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ 4 ปี และ 5 ปี ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตร 5 ปี มีความมุ่งมั่นให้นิสิตครุผู้มีทัศนคติที่ดีต่อ วิชาชีพครูและจิตวิญญาณครูที่เข้มข้น ครูสภาจึงได้ประกาศให้มีการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู โดย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการจัดโครงการเสริมความเป็นครู รวม 12 กิจกรรม ซึ่งนิสิต ครูหลักสูตร 5 ปีต้องเลือกเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวให้ครบ โดยกิจกรรมดังกล่าวมีการเพิ่มกิจกรรมการ พัฒนาความเป็นครูในหลักสูตร 4 ปี ได้แก่ การปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตและเจริญปัญญา งานวันครู

ของคณะครุศาสตร์ กิจกรรมส่งเสริมความรัก ความสามัคคี การมีส่วนร่วมกับสถาบันและการกีฬา เนื่องจากกิจกรรมบางส่วนค่อนข้างขาดการเชื่อมโยงหรือบูรณาการเข้าด้วยกัน ซึ่งอาจเกิดจากการจัดเตรียมกิจกรรมต่าง ๆ มีเวลาที่ค่อนข้างจำกัด สืบเนื่องจากครูสภาพระภาคกิจกรรมเสริมความเป็นครู เมื่อไม่นานมานี้ ดังนั้น การจัดกิจกรรมในโครงการดังกล่าวจึงยังไม่สามารถเชื่อมโยงให้มีการบูรณาการได้ดีเท่าที่ควร จึงทำให้นิสิตครูต้องเข้าร่วมกิจกรรมค่อนข้างมากประกอบกับการเรียนและภาระงานที่นิสิตครูได้รับมอบหมายค่อนข้างมาก นิสิตครูหลักสูตร 5 ปีรุ่นแรกส่วนใหญ่ จึงมีความคิดเห็นในเชิงลบกับกิจกรรมดังกล่าว เนื่องจากเป็นการสร้างภาระงานให้กับนิสิตครู และกิจกรรมดังกล่าวยังไม่สามารถจูงใจ และส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูได้ดีเท่าที่ควร

งานวิจัยต่างประเทศ

คาลิช และเบิร์ตส์ (Kalish and Berts, 1960) ได้สำรวจทัศนคติของนักศึกษาต่อกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยฮาวาย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 1 จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า พบว่า การมีความรู้ความสนใจในกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับการให้ความร่วมมือ การเป็นผู้นำ และการมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมนักศึกษา

เชปเลอร์ (Shepler, 1970) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลงของนิสิตใหม่ในมหาวิทยาลัย โดยใช้กลุ่มประชากรที่เป็นนิสิตใหม่ คณะศิลปศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จำนวน 200 คน โดยใช้แบบวัดบุคลิกภาพออบนิบัส (Omnibus Personality Inventory) โดยทำการวัดบุคลิกภาพ 2 ครั้ง ครั้งที่หนึ่งตอนปฐมนิเทศ และครั้งที่สองตอนสิ้นเทอม เพื่อศึกษาว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ผลการวิจัย พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพบ้างเล็กน้อย โดยประสบการณ์ทางด้านกิจกรรมนักศึกษามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของนิสิตใหม่มากกว่าประสบการณ์ด้านการเรียน

โดแนลด์ (Donald 1974 อ้างถึงใน วิจิต ประสมปลื้ม, 2550) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต อาจารย์และสมาชิกสภาวิทยาลัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนิสิตของวิทยาลัยชุมชนในรัฐเวอร์จิเนีย 5 ประเภท คือ การปกครองนิสิต กิจกรรมสภานิสิต กิจกรรมการพิมพ์ กิจกรรมความสนใจพิเศษ และการบริการสังคม กลุ่มตัวอย่าง มาจากวิทยาลัยชุมชน 5 แห่ง เป็นนิสิตร้อยละ 10 อาจารย์ร้อยละ 25 และสมาชิกสภาวิทยาลัยทั้งหมดพบว่า คณะกรรมการที่เข้ามาเป็นผู้ปกครองนิสิตควรมาจากการเลือกตั้ง สภานิสิตควรมีรูปแบบการจัดเหมือนกันหมด กิจกรรมการพิมพ์ควรเป็นการออกหนังสือและวารสาร กิจกรรมความสนใจพิเศษจัดแตกต่างกันมากในแต่ละวิทยาลัย ส่วนกิจกรรมบริการสังคมทุกวิทยาลัยทำไม่ได้ตามความมุ่งหวังที่ตั้งไว้ สำหรับข้อเสนอแนะของผู้วิจัย คือ

คณะกรรมการปกครองนิสิตควรรู้และเข้าใจบทบาทของตนมากกว่านี้ ทางวิทยาลัยควรประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้มาก โครงการของสถานีสิตควรได้รับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดองค์การและ กิจกรรมทุกประเภทควรเป็นไปตามความต้องการของนิสิตส่วนใหญ่ ส่วนกิจกรรมประเภทบริการสังคม ควรมีการอบรมและให้ความรู้แก่นิสิตโดยเฉพาะ

พอล (Pavl E., 1980 อ้างถึงใน นักรบ ระวังการณ์, 2531) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีส่วน สนับสนุนการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาสายอาชีพ ในวิทยาลัยชุมชนรัฐอิลลินอยส์ โดย ส่งแบบสอบถามจำนวน 214 ชุด ไปยังวิทยาลัย 9 แห่ง ที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างและได้รับ แบบสอบถามคืนร้อยละ 95 ผลการศึกษา พบว่า การที่นักศึกษาไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม เพราะทำงาน นอกวิทยาลัย ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเพราะกิจกรรมบางอย่างไม่น่าสนใจ ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม เพราะมีความเชื่อว่านายจ้างยอมให้ความสำคัญต่อกิจกรรมเช่นนั้นน้อยกว่าการ จ้าง และความคิดเห็นของนักศึกษาทั่วไปต่อกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยดังกล่าวแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะไว้บางประการ เช่น การจัดกิจกรรมนักศึกษา ควรกำหนดปฏิทินการจัดไว้ ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมและการทำงานของนักศึกษา ควรได้รับการศึกษาและ เตรียมการไว้ให้พร้อม

Fujita (2006) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีผลต่อผลการ เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้ คือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเลือกที่จะเข้าร่วมมีผลต่อผลการเรียนของพวกเขาหรือไม่ โดยทำการ สัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนอยู่ในเกรด 6 ถึง เกรด 8 ที่ Walnut Creek Christian Academy ในช่วงปี 2004 - 2005 โดยใช้แบบสอบถามมาตรฐานค่าของ Likert ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เล่นกีฬา ดู โทรทัศน์ และเข้าร่วมในบริการชุมชน จะมีผลช่วยเพิ่มผลการเรียนของนักเรียน ในขณะที่การเล่น เครื่องดนตรีไม่มีผลช่วยเพิ่มผลการเรียน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีผลต่อผลการ เรียนของนักเรียน และผลการเรียนจะขึ้นอยู่กับกิจกรรมเฉพาะที่นักเรียนมีส่วนร่วม

Woods (2007) ได้ทำการศึกษาผลของกิจกรรมนอกหลักสูตรของนักศึกษาในวิทยาลัย หลักสูตร 2 ปี วัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้ คือ การวัดระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอก หลักสูตร และศึกษาความสัมพันธ์ ความเชื่อมโยง และการบรรลุผลทางวิชาการของนักศึกษาใน วิทยาลัยเปิดทางตอนใต้ โดยใช้การวิจัยเชิงบรรยาย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 ที่ ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2006 ของวิทยาลัย Lurleen B. Wallacee เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า 1) ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอก หลักสูตรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับระดับการมีส่วนร่วม

ร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติกับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการสมรสกับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 5) ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 6) ความสัมพันธ์ระหว่างเกรดเฉลี่ยกับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 7) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานะการทำงานกับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังนี้ การศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนิสิต นักศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษารูปแบบของกิจกรรม รวมทั้งความคิดเห็นของอาจารย์ และ นิสิตนักศึกษา เพื่อหาแนวทางในการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม โดยส่วนใหญ่จะศึกษาในด้านลักษณะของกิจกรรม ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม ด้านปัญหาในการจัดและการดำเนินงาน ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ใน กิจกรรมที่จัด ซึ่งจะทำการเก็บข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถาม จากข้อค้นพบเหล่านี้ผู้วิจัยจะนำสาระความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่า “พัฒนา” ในพจนานุกรมฉบับปีพุทธศักราช 2525 ไว้ว่า “ทำให้เจริญ” ดังนั้น การพัฒนานิสิตนักศึกษาโดยภาพรวม จึงหมายถึง กระบวนการทำให้บุคคลเจริญงอกงามด้วยการพัฒนาสติปัญญา ความคิด และการกระทำอันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในวันข้างหน้า

1. ทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษาตามแนวคิดซิคเกอร์ริง และไรเซอร์

ทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษาตามแนวคิดซิคเกอร์ริง และไรเซอร์ (Chickering and Reisser, 1993 อ้างถึงใน วิบูลย์ลักษณ์ ปริยวาทศาสตร์, 2547) ได้กำหนดเป้าหมายของการพัฒนานิสิต นักศึกษาในทิศทางการพัฒนานิสิตนักศึกษา 7 ประการ (Seven Vectors of Development) ดังนี้

1. การพัฒนาความสามารถ (Developing Competence) ในด้านสติปัญญา ร่างกาย และ สังคม การพัฒนาความสามารถด้านสติปัญญาเป็นความสามารถในการใช้สติปัญญาเกี่ยวกับเนื้อหา สาระความชื่นชมในสิ่งสวยงาม การรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ การรวบรวมกรอบความคิดการ

สร้างคุณค่าจากการสังเกตและประสบการณ์ ด้านร่างกาย เป็นความสามารถในการใช้พลังทางกาย และพลังทางใจในการออกแบบ และสร้างงานที่เป็นรูปธรรม การได้กำลังใจ กระฉับกระเฉง และมีวินัย มีการใช้กิจกรรมเพื่อความสงบสุขสบาย เป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิต ด้านสังคม เป็นความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ นิสิตนักศึกษาที่จะพัฒนาไปในทิศทางดังกล่าวได้ จะต้องมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ได้รับการประเมินอย่างถูกต้องเหมาะสมจากผู้อื่น และรวบรวมทักษะต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมั่นใจ

2. การพัฒนาการควบคุมอารมณ์ (Managing Emotion) การพัฒนาการควบคุมอารมณ์นั้น โดยทั่วไปคนทุกคนต่างมีอารมณ์ด้วยกันทั้งสิ้น แต่ทุกคนต้องมีการควบคุมอารมณ์ให้ได้เหมาะสม อารมณ์บางอย่างเป็นเรื่องปกติและช่วยให้เกิดการเรียนรู้ แต่ถ้าหากนักศึกษามีความวิตกกังวล ความโกรธ ความรู้สึกหดหู่ ความกลัว ความรู้สึกผิด ความอาย เมื่อมีมากเกินไปจะมีอิทธิพลต่อกระบวนการศึกษา ดังนั้นจึงต้องมีการจัดการด้านอารมณ์ที่ดี เช่น ความวิตกกังวลในระดับพอควรจะทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง

3. การพัฒนาจากความอิสระไปสู่ความพึ่งพาอาศัยกัน หรือเป็นการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง (Moving Through Autonomy Toward Independence) คือ การมีอิสระในตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ไม่ต้องพึ่งพาพ่อแม่ รู้จักควบคุมตนเอง แก้ไขปัญหาของตนเอง และช่วยเหลือตนเอง ขอบเขตของชีวิตกว้างออกไปเป็นชุมชน สังคมและโลก ให้ความเคารพในการมีอิสระของผู้อื่น รู้จักการให้และการรับ

4. การพัฒนาการมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอย่างมีวุฒิภาวะ (Developing Mature Interpersonal Relationship) เป็นการพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น รู้จักว่าคนเรามีความแตกต่างกัน ทั้งอุปนิสัย ค่านิยม และเชื้อชาติ ควรยอมรับซึ่งกันและกัน เปิดใจให้กว้าง ให้ความสนิทและไว้ใจใจผู้อื่นอย่างซื่อสัตย์ เชื่อถือโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และมีเพื่อนสนิท

5. การสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง (Establishing Identity) คือ การค้นหาตนเองเป็นอย่างไร รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง ทั้งด้านบทบาท การทำงาน การเล่น รวมไปถึงความเข้าใจบุคลิกภาพของตนเอง รูปร่าง การแต่งกาย การปรับตัวที่เหมาะสมกับเพศ ความรู้สึกถึงความเป็นตัวของตัวเอง ในการที่จะได้ตอบต่อคำวิจารณ์จากผู้อื่น รวมทั้งการยอมรับว่าคนอื่นมองและประเมินตนอย่างไร

6. การพัฒนาเป้าหมายชีวิตของตนเอง (Developing Purpose) เป็นการเพิ่มความสามารถในการเป็นคนที่มีความตั้งใจแน่วแน่ ความพึงพอใจมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีการวางแผน และจุดมุ่งหมายนี้ยังคงอยู่ถึงแม้จะมีอุปสรรค การวางแผนประกอบไปด้วยการวางแผนด้านอาชีพ การวางแผนส่วนตัว การวางแผนผู้อื่นและครอบครัว นอกจากนี้ยังรวมถึงการพัฒนาความสามารถที่จะเชื่อมโยง

เป้าหมายที่แตกต่างกันของตนให้อยู่ภายใต้เป้าหมายหลักที่ใหญ่กว่า และมีความหมายมากกว่า และความตั้งใจในการทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

7. การพัฒนาคุณธรรม (Developing Integrity) คือ การพัฒนาตนเองให้สามารถควบคุมพฤติกรรมของตน มีความเชื่อถือในตนเอง มีค่านิยมที่ดีต่อความเป็นมนุษย์ และสามารถทำให้ค่านิยมของตนเองเหมาะสมกับพฤติกรรมของสังคมได้

การพัฒนานิสิตนักศึกษาทั้ง 7 ด้าน ตามแนวคิดซิคเกอร์ริง และไรเซอร์นั้นครอบคลุมจุดมุ่งหมายและหลักการในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (ธิดารัตน์ บุญนุช, 2543) ดังนั้น แนวคิดของซิคเกอร์ริง และไรเซอร์จึงสามารถนำมาใช้ในงานการพัฒนานิสิตนักศึกษาได้เป็นอย่างดี

2. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษาโดยแอสติน

การจะเกิดความเข้าใจและเห็นความสำคัญของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมนิสิตศึกษานั้น จำเป็นที่ผู้เกี่ยวข้องกับงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาทั้งหลายจะต้องเข้าใจว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษาก่อให้เกิดการพัฒนาในตัวนิสิตนักศึกษาอย่างไรด้วย (ธิดารัตน์ บุญนุช, 2543)

แอสติน (Astin, 1985 อ้างถึงใน วิบูลย์ลักษณ์ ปริยวงศาสกุล, 2547) ได้กล่าวถึงการพัฒนานิสิตนักศึกษาไว้ในหนังสือ Achieving Educational Excellence ว่า เนื่องจากมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมากมายหลากหลายในการพัฒนา และเพื่อเป็นการสรุปให้เห็นถึงแนวทางปฏิบัติ แอสตินจึงได้ระบุว่า “Student learn by becoming involved” โดยอธิบายเพิ่มเติมว่า “การมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา” (Student Involvement) หมายถึง ปริมาณของความทุ่มเททั้งทางกายและใจที่นิสิตนักศึกษามีให้ในการเรียนรู้จากสถานศึกษา เช่น การเรียนรู้ที่ใช้กำลังความสามารถอย่างเต็มที่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของทั้งสถานศึกษาและกับนิสิตนักศึกษาด้วยกัน เป็นต้น แอสตินเชื่อว่าระดับของการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องที่จะส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีการพัฒนาได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา และถือว่าการประสบความสำเร็จอย่างหนึ่งของความเป็นเลิศทางการศึกษา คือ สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ในปี 1991 แอสตินได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของสภาพแวดล้อมต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาประกอบด้วย ลักษณะสถาบัน ได้แก่ ขนาดของสถาบัน บรรยากาศทางวิชาการในสถาบัน วุฒิการศึกษาของอาจารย์ อัตราส่วนระหว่างอาจารย์กับนิสิตนักศึกษา ขบวนการที่ใช้ในการผลิตนิสิตนักศึกษา การจัดสวัสดิการแก่นิสิตนักศึกษา องค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา คือ

1. หลักสูตรและการสอน ได้แก่ การจัดเนื้อหาสาระทางวิชาการ และการจัดวิธีการสอน รวมทั้ง การประเมินผล

2. อาจารย์ ได้แก่ อายุ บุคลิกลักษณะของอาจารย์ ทักษะ และสมรรถนะในการสอน ขวัญและ กำลังใจในการทำงาน อัตราเงินเดือน ทัศนคติต่อการเป็นอาจารย์

3. กลุ่มเพื่อน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม นิสัยส่วนตัว ความสามารถทางการเรียนรู้

4. การมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา หมายถึง การที่นิสิตนักศึกษาทุ่มเทพลังกายและพลังใจ ต่อประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ได้ประโยชน์จากสิ่งนั้นในสถาบันอุดมศึกษา นิสิตนักศึกษาจะมีส่วนร่วม ต่อสิ่งต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมมากมาย และการมีส่วนร่วมนี้จะทำให้นิสิตนักศึกษามีการพัฒนาการมีส่วนร่วมต่อประสบการณ์ที่สำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมกับสถาบัน การมีส่วนร่วมกับวิชาการ การมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ทั้งในและนอกเวลาเรียน การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน การมีส่วนร่วมในกิจกรรม นิสิตนักศึกษา ผลผลิตหรือผลลัพธ์ของการเรียนการสอนในนิสิตนักศึกษาแต่ละคน จะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากนิสิตนักศึกษาเข้ามาในสภาพแวดล้อมด้วยภูมิหลังที่แตกต่างกัน ทั้งด้านชีววิทยา ด้านจิตวิทยา อารมณ์ ความต้องการและประสบการณ์ส่วนตัว แต่ละคนมีบุคลิกของตนเอง ดังนั้น ผลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อนิสิตนักศึกษาแต่ละคนจึงแตกต่างกัน นอกจากนี้ นิสิตนักศึกษาต่างสถาบันก็มี ผลลัพธ์แตกต่างกันด้วย

ต่อมาในปี 1996 แอสติน (Astin, 1996 อ้างถึงใน ธิดารัตน์ บุญนุช, 2543) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา โดยรวบรวมข้อมูลตั้งแต่นิสิตนักศึกษาเข้ามาเรียนปีที่ 1 และ ทดสอบอีกครั้งหลังจากนั้น 4 ปี ผลการศึกษาสนับสนุนแนวคิดที่ว่า การมีส่วนร่วมส่งผลอย่างสูงต่อ การพัฒนานิสิตนักศึกษา ทั้งในด้านสติปัญญาและด้านจิตใจ โดยการมีส่วนร่วมกับกลุ่มเพื่อน นิสิต นักศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาด้านสติปัญญาและด้านจิตใจมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะ ของกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการพัฒนาของนิสิตนักศึกษาในทุก ๆ ด้านทั้งด้านการศึกษา และส่วนตัวซึ่งกลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่จะมีบทบาทนอกชั้นเรียน

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา สามารถอธิบายให้เห็นถึงบทบาทของกิจกรรม นิสิตนักศึกษาต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาได้อย่างชัดเจน การมีส่วนร่วมของนิสิตศึกษามีหลาย ลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ การศึกษาค้นคว้า การทำกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ประเภทต่าง ๆ การทำงานร่วมกับอาจารย์ และการพักอาศัยในหอพักในวิทยาเขต ซึ่งจะช่วยให้ นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษา การมีส่วนร่วมดังกล่าว ก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษาอีกด้วย (วิบูลย์ลักษณ์ ปริยาวงศาสกุล, 2547)

ตอนที่ 3 กิจกรรมเสริมความเป็นครู

หลักสูตรครู 5 ปี มีเป้าหมายเพื่อผลิตบัณฑิตครูให้มีความเป็นครู ดังนั้น ระหว่างการเรียนใน หลักสูตร 5 ปี จึงจัดโครงการเสริมความเป็นครู เพิ่มมากขึ้นจากหลักสูตรเดิม 4 ปี ซึ่งเป็นข้อกำหนดของ คุรุสภาจะรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อการประกอบวิชาชีพครู ในส่วนว่าด้วย องค์ประกอบของมาตรฐานและเกณฑ์การรับรองปริญญาตรีทางการศึกษา ด้านมาตรฐานการผลิต ข้อ 2.4(4) การจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู และด้านมาตรฐานบัณฑิต ข้อ 3.4 การพัฒนาคุณลักษณะ ความเป็นครู (ธิดารัตน์ ตันนิรัตน์, 2551) ดังนั้น นิสิตนักศึกษาหลักสูตร 5 ปี ทุกคนจึงต้องเข้าร่วม กิจกรรมเสริมความเป็นครู โดยกิจกรรมเสริมความเป็นครูที่แต่ละมหาวิทยาลัยจัดขึ้นนั้นจะพัฒนาให้ นิสิตนักศึกษามีความเป็นครูตามมาตรฐานความรู้ (ข้อ 9) ภาระความรู้ และสมรรถนะของครูตามที่ คุรุสภากำหนด โดยมีรายละเอียดขององค์ประกอบของมาตรฐานและเกณฑ์การรับรองปริญญาตรีทาง การศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) ดังตารางที่ 2.1 และรายละเอียดมาตรฐานความรู้ ภาระความรู้ และ สมรรถนะของครูดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.1 องค์ประกอบของมาตรฐานและเกณฑ์การรับรองปริญญาตรีทางการศึกษา

(หลักสูตร 5 ปี)

1. มาตรฐานหลักสูตร พิจารณาจากองค์ประกอบต่อไปนี้

องค์ประกอบของมาตรฐาน	เกณฑ์การรับรอง
1.1 โครงสร้างของหลักสูตร	มีจำนวนหน่วยกิตรวม ไม่น้อยกว่า 160 หน่วยกิต ประกอบด้วย (1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต (2) หมวดวิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า 50 หน่วยกิต (3) หมวดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า 74 หน่วยกิต (4) หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบของมาตรฐาน	เกณฑ์การรับรอง
1.1 โครงสร้างของหลักสูตร (ต่อ)	<p>หมวดวิชาชีพครู ประกอบด้วยมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ดังต่อไปนี้</p> <p>1. ความรู้วิชาชีพครู ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู (2) การพัฒนาหลักสูตร (3) การจัดการเรียนรู้ (4) จิตวิทยาสำหรับครู (5) การวัดและประเมินผลการศึกษา (6) การบริหารจัดการในห้องเรียน (7) การวิจัยทางการศึกษา (8) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (9) ความเป็นครู <p>2. ประสบการณ์วิชาชีพครู ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน (2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ <p>3. สมรรถนะ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ทักษะการจัดการเรียนรู้ (2) ทักษะทางภาษาและการสื่อสาร (3) ทักษะกระบวนการคิด (4) ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (5) คุณธรรมและจรรยาบรรณ (6) การใฝ่รู้ใฝ่เรียน (7) การบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม <p>มาตรฐานความรู้วิชาชีพครูที่กำหนดต้องประกอบด้วย สาระความรู้ที่ทำให้เกิดสมรรถนะของครู ตามประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ</p>

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบของมาตรฐาน	เกณฑ์การรับรอง
1.2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร (1) กระบวนการร่างหลักสูตร (2) คุณสมบัติของคณะกรรมการร่างหลักสูตร (3) การพัฒนาหรือการปรับปรุงหลักสูตร	(1) มีคณะกรรมการร่างหลักสูตร (2) มีองค์ประกอบของคณะกรรมการที่มาจากผู้เกี่ยวข้องด้านวิชาชีพครูและวิชาเนื้อหา (3) มีการวิพากษ์การจัดทำหลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (4) มีรายงานกระบวนการพัฒนาหลักสูตร (1) มีคุณวุฒิตรงตามสาขา หรือ (2) มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง (1) มีนโยบายในการพัฒนาหรือการปรับปรุงหลักสูตร (2) มีแผนงานที่ชัดเจนในการพัฒนาหรือการปรับปรุงหลักสูตร

2. มาตรฐานการผลิต พิจารณาจากองค์ประกอบต่อไปนี้

องค์ประกอบของมาตรฐาน	เกณฑ์การรับรอง
2.1 กระบวนการคัดเลือกนิสิตนักศึกษา	(1) มีการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกนิสิตนักศึกษาตามเงื่อนไขของแต่ละสถาบัน (2) มีการคัดเลือกหรือสอบคัดเลือกนิสิตนักศึกษาอย่างเป็นระบบ (3) มีการสอบวัดหรือประเมินความรู้พื้นฐาน (4) มีการสอบวัดแนวความเป็นครู (5) มีการสอบสัมภาษณ์เพื่อประเมินคุณลักษณะความเป็นครู
2.2 คุณสมบัติของบุคคลที่รับผิดชอบ (1) อาจารย์ที่ปรึกษา (2) อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู	- มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโท หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้หรือการจัดทำหลักสูตร - มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโท หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่สอน โดยมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบของมาตรฐาน	เกณฑ์การรับรอง
<p>2.2 คุณสมบัติของบุคคลที่รับผิดชอบ (ต่อ)</p> <p>(3) อาจารย์นิเทศก์ (อาจารย์ของสถาบันผลิตครู)</p> <p>(4) ครูพี่เลี้ยง (ครูผู้สอนของสถานศึกษาที่ผลิตนักศึกษาปฏิบัติการสอน)</p>	<p>(1) มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโท หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์</p> <p>(2) มีทักษะการนิเทศ โดยมีประสบการณ์ในการนิเทศไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือมีประสบการณ์ในการสอน 3 ปี</p> <p>(3) มีคุณลักษณะที่เป็นแบบอย่างที่ดี</p> <p>(1) มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี</p> <p>(2) มีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 3 ปี</p> <p>(3) มีคุณลักษณะของความเป็นครู</p>
<p>2.3 ทรัพยากร</p> <p>(1) ห้องเรียน</p> <p>(2) ห้องปฏิบัติการ</p> <p>(3) แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้</p>	<p>(1) มีจำนวนเพียงพอ</p> <p>(2) ลักษณะของห้องเรียนมีความเหมาะสม</p> <p>(3) มีวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้</p> <p>(1) มีห้องปฏิบัติการที่ตรงกับสาขาที่เปิดสอน</p> <p>(2) มีจำนวนเพียงพอ</p> <p>(3) มีวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการฝึกปฏิบัติ</p> <p>(1) มีห้องสมุดที่มีตำรา วารสาร และเอกสารทางวิชาการอย่างเพียงพอ</p> <p>(2) มีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายสารสนเทศสืบค้นข้อมูล</p> <p>(3) มีสื่อทัศนูปกรณ์อื่น ๆ อย่างเพียงพอ</p>
<p>2.4 ระบบการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการ</p> <p>(1) การบริหารหลักสูตร</p>	<p>(1) มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ซึ่งมีองค์ประกอบครอบคลุมบุคคลที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(2) มีการกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการอย่างชัดเจน ได้แก่</p> <p>(2.1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร</p> <p>(2.2) การประเมินการเรียนรู้</p>

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบของมาตรฐาน	เกณฑ์การรับรอง
<p>2.4 ระบบการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการ (ต่อ)</p> <p>(1) การบริหารหลักสูตร (ต่อ)</p> <p>(2) กระบวนการจัดการเรียนรู้</p> <p>(3) การจัดการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา</p> <p>(4) การจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู</p>	<p>(2.3) การพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร</p> <p>(2.4) การกำหนดกิจกรรมเสริมหลักสูตร</p> <p>(2.5) การรายงานผลการปฏิบัติงาน</p> <p>(3) มีการประเมินอาจารย์ผู้สอนอย่างเป็นระบบ</p> <p>(4) มีการพัฒนาอาจารย์ผู้สอน</p> <p>(1) มีแผนการจัดการเรียนรู้</p> <p>(2) มีแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>(1) มีเครือข่ายสถานศึกษาที่มีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนดสำหรับการปฏิบัติการสอนของนิสิตนักศึกษา</p> <p>(2) มีการให้ความช่วยเหลือและพัฒนาสถานศึกษาที่เป็นเครือข่ายอย่างเป็นระบบ</p> <p>(1) มีคณะกรรมการบริหารกิจกรรมเสริมความเป็นครู</p> <p>(2) มีโครงการเสริมความเป็นครูตลอดหลักสูตร</p> <p>(3) มีคู่มือการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะเสริมความเป็นครูให้แก่ นิสิต นักศึกษา</p> <p>(4) มีการประเมินและติดตามผลโครงการเสริมความเป็นครู</p> <p>(5) มีสมุดบันทึก หรือหลักฐานรายงานผลการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนิสิตนักศึกษาตลอดหลักสูตร</p>
<p>2.5 การประกันคุณภาพการศึกษา</p>	<p>(1) มีคณะกรรมการรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษา</p> <p>(2) มีการดำเนินกิจกรรมตามองค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษา</p> <p>(3) มีรายงานการประกันคุณภาพการศึกษา</p>

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

3. มาตรฐานบัณฑิต พิจารณาจากองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบของมาตรฐาน	เกณฑ์การรับรอง
3.1 ความรู้	(1) เรียนครบตามหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจาก คุรุสภา (2) ผ่านเกณฑ์การประเมินของสถาบันการผลิตครู
3.2 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา	(1) มีการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มี คุณสมบัติตามที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนดเป็น เวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี (2) มีรายงานผลการผ่านเกณฑ์การประเมินการ ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามมาตรฐาน ประสบการณ์วิชาชีพครูที่คุรุสภากำหนด ได้แก่ (2.1) สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ (2.2) สามารถประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการ จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน (2.3) สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน (2.4) สามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียน
3.3 การปฏิบัติตน	- มีการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับความเป็นครูโดยมีผล การรับรองความประพฤติจากสถาบันการผลิตครู
3.4 การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู	- เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู โดยมีหลักฐานที่แสดงการเข้าร่วมกิจกรรมครบตาม เกณฑ์ที่กำหนดและผ่านการประเมินจากสถาบันการ ผลิตครู

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549)

ตารางที่ 2.2 มาตรฐานความรู้ สาระความรู้ และสมรรถนะของครู

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะของครู
1. ภาษาและเทคโนโลยี สำหรับครู	1) ภาษาไทยสำหรับครู 2) ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่าง ประเทศอื่น ๆ สำหรับครู 3) เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับครู	1) สามารถใช้ทักษะในการฟัง การ พูด การอ่าน การเขียนภาษาไทยเพื่อ การสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง 2) สามารถใช้ทักษะในการฟัง การ พูด การอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะของครู
1. ภาษาและเทคโนโลยี สำหรับครู (ต่อ)		หรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เพื่อการ สื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง 3) สามารถใช้คอมพิวเตอร์ขั้น พื้นฐาน
2. ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา หลักสูตร	1) ปรัชญา แนวคิดทฤษฎีการศึกษา 2) ประวัติความเป็นมาและระบบการ จัดการศึกษาไทย 3) วิสัยทัศน์และแผนพัฒนาการศึกษา ไทย 4) ทฤษฎีหลักสูตร 5) การพัฒนาหลักสูตร 6) มาตรฐานและมาตรฐานช่วงชั้นของ หลักสูตร 7) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 8) ปัญหาและแนวโน้มในการพัฒนา หลักสูตร	1) สามารถวิเคราะห์หลักสูตร 2) สามารถปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรได้อย่างหลากหลาย 3) สามารถประเมินหลักสูตรได้ ทั้ง ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร 4) สามารถจัดทำหลักสูตร
3. การจัดการเรียนรู้	1) ทฤษฎีการเรียนรู้และการสอน 2) รูปแบบการเรียนรู้และการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน 3) การออกแบบและการจัดประสพ การณ์การเรียนรู้ 4) การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ 5) การบูรณาการการเรียนรู้แบบเรียน รวม 6) เทคนิคและวิทยาการจัดการเรียนรู้ 7) การใช้และการผลิตสื่อและการ พัฒนานวัตกรรมในการเรียนรู้	1) สามารถนำประมวลรายวิชามา จัดทำแผนการเรียนรู้รายภาคและ ตลอดภาค 2) สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3) สามารถเลือกใช้ พัฒนาและ สร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้เรียน 4) สามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม การเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนก ระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการ ประเมินผล
4. จิตวิทยาสำหรับครู	1) จิตวิทยาพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับ พัฒนาการมนุษย์ 2) จิตวิทยาการศึกษา	1) เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน 2) สามารถช่วยเหลือผู้เรียนให้ เรียนรู้และพัฒนาได้ตามศักยภาพ ของตน

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะของครู
4. จิตวิทยาสำหรับครู (ต่อ)	3) จิตวิทยาการแนะแนวและให้คำปรึกษา	3) สามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 4) สามารถส่งเสริมความถนัดและความสนใจของผู้เรียน
5. การวัดและประเมินผลการศึกษา	1) หลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลทางการศึกษา 2) การสร้างและการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการศึกษา 3) การประเมินตามสภาพจริง 4) การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน 5) การประเมินภาคปฏิบัติ 6) การประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม	1) สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพความเป็นจริง 2) สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร
6. การบริหารจัดการในห้องเรียน	1) ทฤษฎีและหลักการบริหารจัดการ 2) ภาวะผู้นำทางการศึกษา 3) การคิดอย่างเป็นระบบ 4) การเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กร 5) มนุษยสัมพันธ์ในองค์กร 6) การติดต่อสื่อสารในองค์กร 7) การบริหารจัดการชั้นเรียน 8) การประกันคุณภาพการศึกษา 9) การทำงานเป็นทีม 10) การจัดทำโครงการทางวิชาการ 11) การจัดโครงการฝึกอาชีพ 12) การจัดโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนา 13) การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ 14) การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน	1) มีภาวะผู้นำ 2) สามารถบริหารจัดการในชั้นเรียน 3) สามารถสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพ 4) สามารถในการประสานประโยชน์ 5) สามารถนำนวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ในการบริหารจัดการ
7. การวิจัยทางการศึกษา	1) ทฤษฎีการวิจัย 2) รูปแบบการวิจัย 3) การออกแบบการวิจัย	1) สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2) สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการ

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะของครู
7. การวิจัยทางการศึกษา (ต่อ)	4) กระบวนการวิจัย 5) สถิติเพื่อการวิจัย 6) การวิจัยในชั้นเรียน 7) การฝึกปฏิบัติการวิจัย 8) การนำเสนอผลงานวิจัย 9) การค้นคว้า ศึกษางานวิจัยในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ 10) การใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ปัญหา 11) การเสนอโครงการเพื่อทำวิจัย	เรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน
8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	1) แนวคิด ทฤษฎี เทคโนโลยี และนวัตกรรม การศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ 2) เทคโนโลยีและสารสนเทศ 3) การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศ 4) แหล่งการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ 5) การออกแบบ การสร้าง การนำไปใช้ การประเมินและการปรับปรุงนวัตกรรม	1) สามารถเลือกใช้ ออกแบบ สร้าง และปรับปรุงนวัตกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี 2) สามารถพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี 3) สามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
9. ความเป็นครู	1) ความสำคัญของวิชาชีพครู บทบาทหน้าที่ภาระงานของครู 2) พัฒนาการของวิชาชีพครู 3) คุณลักษณะของครูที่ดี 4) การสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู 5) การเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถภาพความเป็นครู 6) การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และการเป็นผู้นำทางวิชาการ 7) เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู 8) จรรยาบรรณของวิชาชีพครู 9) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	1) รัก เมตตา และปรารถนาดีต่อผู้เรียน 2) อุดหนุนและรับผิดชอบ 3) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และเป็นผู้นำทางวิชาการ 4) มีวิสัยทัศน์ 5) ศรัทธาในวิชาชีพครู 6) ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

ที่มา : สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา (2549)

ตอนที่ 4 สารความรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท

สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรครู ได้แก่ มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ต่างก็มีบทบาทในการผลิตบัณฑิตครูและพัฒนาครูที่มีคุณภาพออกมารับใช้และพัฒนาประเทศชาติ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. มหาวิทยาลัยของรัฐ

1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิสัยทัศน์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เป็นแหล่งอ้างอิงทางการศึกษาของแผ่นดิน และดำรงความเป็นผู้นำทางปัญญาเพื่อการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิต/ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีองค์รวมคุณลักษณะด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ และความดีอย่างสมดุล เพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทยและสังคมโลก โดยใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล
2. บุกเบิกองค์ความรู้ใหม่ สร้างนวัตกรรมการศึกษาที่ได้มาตรฐาน โดยการบูรณาการ การวิจัย การพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การวัด/ประเมินผล และการพัฒนานิสิต/ผู้เรียน
3. สร้างภูมิปัญญาและเครือข่ายเพื่อพัฒนาการศึกษา โดยริเริ่มกระบวนการทัศน์ใหม่และเผยแพร่ความรู้เชิงปฏิบัติที่สามารถพัฒนา นิสิต/ผู้เรียน บุคลากรทางการศึกษาอย่างยั่งยืน เพื่อการชี้นำและแก้ปัญหาการศึกษาของชาติ
4. สืบสานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สร้างเสริมสุขภาพ สืบทอดสายใย ความผูกพันระหว่าง พุทธาจารย์ คณาจารย์ บุคลากร นิสิตเก่าและนิสิตปัจจุบัน เพื่อสร้างสรรคให้เกิดประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาคณะ มหาวิทยาลัย และประเทศชาติ
5. พัฒนาระบบการบริหารอย่างมีส่วนร่วม โดยใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อส่งเสริมพัฒนาคณะ ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สร้างองค์ความรู้ใหม่และเป็นแหล่งอ้างอิงทางการศึกษาของแผ่นดิน

2) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปณิธาน

คณะศึกษาศาสตร์มีความมุ่งมั่นในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้นำทางการศึกษา โดยมีความรู้ประจักษ์นักปราชญ์และมีความประพฤติประจักษ์ผู้ทรงศีล

วิสัยทัศน์

คณะศึกษาศาสตร์เป็นหน่วยงานที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพสูงทุกระดับ เน้นการขยายการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาให้มากขึ้น จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา มีบทบาทเป็นผู้นำทางการศึกษาและวิจัย ส่งเสริมการให้บริการวิชาการแก่สังคม พัฒนาการจัดการศึกษาสู่ความเป็นสากล

พันธกิจ

คณะศึกษาศาสตร์เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขยายการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม สนับสนุนให้เป็นโรงเรียนต้นแบบเพื่อนำไปสู่การมีมาตรฐานตามระบบโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่งเสริมการวิจัยและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางการศึกษา จัดบริการวิชาการให้แก่สังคม ส่งเสริมศิลปและวัฒนธรรม รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของชาติ

3) มหาวิทยาลัยทักษิณ

ปรัชญา

การศึกษาเพื่อพัฒนาปัญญา คุณธรรม จริยธรรม สร้างสรรค์สังคม ประเทศชาติ

วิสัยทัศน์

เป็นคณะที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษาชั้นนำที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลภายในปี 2557

พันธกิจ

1. ผลิตบัณฑิตศึกษาศาสตร์ที่รู้รอบและรู้ลึก มีปัญญา คุณธรรม จริยธรรมและจิตสำนึกความเป็นครู และจิตสำนึกในการพัฒนาสังคม มีทักษะการวิจัย การจัดการ โดยเน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และมุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการและการจัดการศึกษาของคณะภาควิชาสู่ระดับนานาชาติ

2. เป็นคณะที่มุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านศึกษาศาสตร์ เพื่อนำไปสู่การเป็นคณะที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษาชั้นนำ ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ

3. เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และเป็นแกนขับเคลื่อนของเครือข่ายการเรียนรู้ด้านศึกษาศาสตร์
ในระดับภูมิภาค ประเทศชาติ และระดับนานาชาติ

4) มหาวิทยาลัยนเรศวร

ปรัชญา

บัณฑิตมีความรู้ความสามารถด้านการศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เน้นคุณธรรม
จริยธรรมมีจรรยาบรรณในวิชาชีพสามารถชี้นำสังคม ผดุงคุณธรรมวิชาชีพครู บริการวิชาการ ทำนุ
บำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยสอดคล้องกับสภาพเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย

ปณิธาน

คณะศึกษาศาสตร์จะมีความเข้มแข็งก้าวหน้าในศาสตร์ บัณฑิตมีคุณภาพ เป็นชุมชนวิชาการและ
เป็นคณะแห่งการวิจัย

วิสัยทัศน์

ปี 2551 – 2565 คณะศึกษาศาสตร์ จะมีความเป็นเลิศในศาสตร์ บัณฑิตมีคุณภาพ เป็นชุมชน
วิชาการและเป็นคณะแห่งการวิจัย

ปี 2547 – 2550 คณะศึกษาศาสตร์ จะมีความเข้มแข็งก้าวหน้าในศาสตร์ บัณฑิตมีคุณภาพ และเป็น
ชุมชนวิชาการ

พันธกิจ

1. ผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถเรียนรู้และปรับตัวได้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของ
สังคมไทยและสังคมโลก
2. มุ่งแสวงหาองค์ความรู้ใหม่และนวัตกรรมในศาสตร์ด้านการศึกษา
3. ส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีและต่อยอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อ
คุณภาพการศึกษา
4. ส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม
5. เป็นคณะแห่งการเรียนรู้ ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5) มหาวิทยาลัยบูรพา

วัตถุประสงค์

1. ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้พร้อมในคุณสมบัติในระดับสากล ดังนี้

1) เป็นนักวิชาการที่ดี มีความรู้ความสามารถเชิงวิชาการด้านวิชาชีพครูและวิชาชีพอื่น ๆ มีความใฝ่รู้มีความชาญฉลาด ในการนำความรู้ไปใช้และถ่ายทอดอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่การดำรงชีวิตและสังคม

2) เป็นครูที่ดี มีความเพียบพร้อมในความเป็นครู เป็นผู้นำทางการศึกษา มีจิตสำนึกในความเป็นครู ยึดมั่นในมาตรฐานและจรรยาวิชาชีพ ผดุงไว้ซึ่งเกียรติและศรัทธาต่อวิชาชีพเป็นแบบอย่างที่ดี

3) เป็นคนดี มีโลกทัศน์ที่ดีและกว้างไกล ยึดมั่นในหลักการและเหตุผล และคุณธรรม มีบุคลิกภาพ ทักษะที่ดี ค่านิยมที่ดีตามแบบอย่างของวัฒนธรรมไทย และเป็นพลเมืองดีของโลก

2. ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาวิชาชีพและพัฒนาสังคม

3. บริการ วิชาการแก่สังคม เพื่อประโยชน์และเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศบนพื้นฐาน แห่งภูมิปัญญาท้องถิ่น และสากล

4. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ

6) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปรัชญา

การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม

วิสัยทัศน์

เป็นหน่วยงานที่มีความเป็นเลิศด้านการศึกษาในระดับประเทศและนานาชาติ

พันธกิจ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ทั้งทางวิชาการ วิชาชีพ ทักษะชีวิต คุณธรรม และจริยธรรม ดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และพัฒนา การศึกษา ส่งเสริมการบริการวิชาการที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และอนุรักษ์ทำนุ บำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ เพื่อความเป็นเลิศในระดับประเทศและนานาชาติ

7) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปรัชญา

การพัฒนามนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างผสมกลมกลืนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมี ความสุขบนพื้นฐานทางวัฒนธรรมและจริยธรรมของแต่ละสังคม จะเกิดขึ้นได้โดยผ่านกระบวนการ การศึกษาที่มีประสิทธิภาพ องค์ความรู้ทางการศึกษาซึ่งประกอบด้วยศาสตร์และศิลป์ ทั้งที่มี อยู่แล้วและต้องแสวงหาใหม่นั้น สถาบันวิชาชีพศึกษาศาสตร์จักต้องนำไปใช้ในการสร้างสรรค์ผู้นำ

และบุคลากรให้มีศักยภาพสูงขึ้น สามารถนำสังคมให้พัฒนาสู่ระบบสังคมแห่งการเรียนรู้ อันจะทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์

ปณิธาน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความมุ่งมั่นในการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาทุกระดับ ให้เป็นครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณธรรม และความเป็นเลิศทั้งศาสตร์ศิลป์

คณะศึกษาศาสตร์มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาศาสตร์ทางการศึกษา โดยใช้กระบวนการศึกษาวิจัยในการทำความรู้ที่มีอยู่ให้กระจ่าง และแสวงหาองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

คณะศึกษาศาสตร์มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในสังคม โดยการให้บริการทางวิชาการแก่ ชุมชน รวมทั้งการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

วิสัยทัศน์

คณะศึกษาศาสตร์ เป็นคณะต้นแบบที่เน้นการผลิตบัณฑิตให้เป็นคนเก่ง ดี มีความสุข มุ่งภารกิจในการผลิตบัณฑิต ที่มีคุณภาพ และความเป็นเลิศ ส่งเสริมและพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ การจัดการศึกษา บริการวิชาการ สร้างเครือข่ายทางการศึกษาและวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นที่พึ่งแก่สังคมโดยใช้กระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและพึ่งพาตนเองได้

8) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปณิธาน

ผลิตบัณฑิตที่สมบูรณ์ด้วยปัญญา และคุณธรรม กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในสาขาวิชาที่จะนำไปถ่ายทอดได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความใฝ่รู้อยู่เสมอ รู้จักรับผิดชอบ ใฝ่รู้ตรง ด้วยหลักการและเหตุผล มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมตามแบบของวัฒนธรรมไทย มีความภูมิใจ ศรัทธาต่อวิชาชีพและยึดมั่นในจรรยาบรรณครู

วิสัยทัศน์

คณะศึกษาศาสตร์ มุ่งมั่นพัฒนานิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ให้มีความรู้ มีทักษะ มีบุคลิกภาพ และมีจิตวิญญาณเหมาะสมกับวิชาชีพครู

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนานิสิตคณะศึกษาศาสตร์ให้มีความรู้ มีทักษะ และมีบุคลิกภาพสู่ระดับสากลอย่างมีคุณธรรมนำสังคม

นโยบาย

ส่งเสริมนิสิตให้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร และนอกหลักสูตร เพื่อสามารถพัฒนาบุคลิกภาพตนเองให้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม สนองต่อสังคมอย่างมีคุณภาพและมีศักยภาพในระดับสากล

9) มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปรัชญา

ครู คือ ผู้นำทางคุณธรรมและปัญญา คณะศึกษาศาสตร์ จะดำเนินการพัฒนาวิทยา จริยา และปัญญาแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เป็นผู้นำทางคุณธรรมและปัญญาของสังคม

ปณิธาน

1. คณะศึกษาศาสตร์ จะยึดมั่นในคุณธรรมและความเป็นเลิศทางวิชาการด้านการศึกษาให้เป็นศูนย์รวมทางความคิด สติปัญญาและวิทยาการของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสัมพันธ์กับนานาชาติทั่วโลก เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเทคโนโลยี และเป็นแหล่งเชื่อมโยงความรู้ด้านการศึกษากับประเทศในกลุ่มอินโดจีน

2. คณะศึกษาศาสตร์ จะยึดมั่นในพันธกิจสำคัญแห่งการบุกเบิกการแสวงหาและการถ่ายทอดวิทยาการและกลไกทางการศึกษา เพื่อพัฒนาสังคมด้วยวิธีการวิจัย และวิเคราะห์อย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงการประยุกต์ความรู้ ความคิดใหม่ ๆ ให้ผสมผสานกับภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาอีสาน เอื้ออำนวยให้สังคมสามารถเผชิญสภาวะและพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ ด้านสมดุลและยั่งยืน

3. คณะศึกษาศาสตร์ จะมุ่งพัฒนาบัณฑิตแห่งคณะศึกษาศาสตร์ ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อบรรลุความมุ่งหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งตามความคาดหวังของมหาวิทยาลัยขอนแก่นและของคณะศึกษาศาสตร์

วิสัยทัศน์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำทางสาขาวิชาการการศึกษาที่มุ่งเน้นความเป็นมืออาชีพ ความสามารถในการแข่งขันและความเป็นผู้นำในด้านการให้บริการในวิชาชีพ เพื่อเป็นขุมปัญญาของประเทศไทยและของประเทศในเขตอนุภาคลุ่มน้ำโขง

พันธกิจ

การผลิตบัณฑิตทางการศึกษาที่กอปรด้วยวิทยา จริยา และปัญญา การวิจัย การบริการ วิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุลของ ภูมิภาคอีสานและประเทศไทย

10) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปรัชญา

เปิดโอกาสทางการศึกษาตลอดชีวิต ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้คู่คุณธรรม

ปณิธาน

พัฒนาคณะศึกษาศาสตร์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพและ คุณธรรม นำไปสู่การสร้างสรรค์และรับผิดชอบต่อสังคม

วิสัยทัศน์

จัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิต ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง รู้จักใช้เทคโนโลยีเพื่อ ความเป็นเลิศทางวิชาการ

11) มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปณิธาน

“คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศในวิชาชีพพระดับสากล เป็นผู้นำในการพัฒนาบุคลากร การวิจัย นวัตกรรมทางการศึกษา อนุรักษ์ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น และเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต”

วิสัยทัศน์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำที่มีระบบการบริหาร จัดการที่มีศักยภาพในการผลิต บัณฑิตที่มีความรู้และคุณธรรม พัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมทาง การศึกษา ตลอดจนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตและแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ

พันธกิจ

1. ผลิตบัณฑิตทางการศึกษาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ คุณธรรม จรรยาบรรณ และความเป็นเลิศในวิชาชีพพระดับสากล
2. พัฒนาคณะวิชา ให้เป็นสถาบันชั้นนำในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และบุคลากรทางการ ศึกษา

3. พัฒนาคณะวิชา ให้เป็นสถาบันชั้นนำในการวิจัย ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
4. พัฒนาคณะวิชา ให้มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลที่มุ่งไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
5. อนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ
6. พัฒนาคณะวิชา ให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต

12) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิสัยทัศน์

คณะศึกษาศาสตร์เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศาสตร์ทางการศึกษาในสังคม พหุวัฒนธรรมบนพื้นฐานของการวิจัย ภายในปี 2555

ปณิธาน และค่านิยม

บ่มเพาะคนดีให้เป็นปัญญาชนที่มีคุณลักษณะที่พร้อมที่จะรับใช้สังคม สร้างสมปัญญาด้วยการเสาะหาวิชาให้คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อุดมด้วยนักปราชญ์ และนำความรู้ของปราชญ์ สอน และถ่ายทอดให้กับศิษย์ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครู

พันธกิจ

1. ด้านการวางแผนและการประกันคุณภาพ
  - 1.1 พัฒนาระบบงบประมาณและการบริหารสินทรัพย์ให้เอื้อต่อการผลิตบัณฑิต และการวิจัยของบุคลากร โดยนำเทคนิคการประกันคุณภาพเป็นเครื่องมือในการสร้าง ประสิทธิภาพและพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้
  - 1.2 วางแผนจัดอัตรากำลัง งบประมาณ และจัดทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ
  - 1.3 พัฒนาระบบการติดตาม ควบคุมกำกับ และประเมินโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นทั้งในระดับภาควิชาและคณะ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการวางแผนงาน/โครงการ
2. ด้านการบริหารและพัฒนาระบบสารสนเทศ
  - 2.1 พัฒนาระบบบริหารและการจัดระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้บุคลากร สามารถใช้ในการปฏิบัติงาน จัดกระบวนการเรียนรู้สื่อสารและสร้างผลงานทางวิชาการของ บุคลากร นักศึกษา และผู้เกี่ยวข้องให้มีความเป็นเลิศด้านวิชาการในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ทาง การศึกษา

2.2 พัฒนาบุคลากรให้มีผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ หรือนวัตกรรมทางวิชาการ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการสอนนำไปตีพิมพ์เผยแพร่หรือเสนอเป็นผลงานวิชาการ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

2.3 พัฒนาบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมในคณะให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และการเรียนรู้ของบุคลากรและนักศึกษา รวมทั้งร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่น ๆ ในการบริหารงานวิชาการและการวิจัย

3. ด้านวิชาการและวิเทศสัมพันธ์

3.1 ผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาตรี ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม

3.2 พัฒนาหลักสูตรและการสอน การวัดผลประเมินผล ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพ

3.3 พัฒนางานวิเทศสัมพันธ์ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพหลักสูตร บุคลากร และนักศึกษาโดยเน้นการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม

4. ด้านบัณฑิตศึกษาและวิจัย

4.1 พัฒนาระบบบัณฑิตศึกษาให้มีคุณภาพและมีผลงานวิจัยที่สามารถตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติอย่างต่อเนื่อง

4.2 ส่งเสริมการจัดให้มีทุนวิจัยระดับคณะ และจัดให้บุคลากรทำวิจัยเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ โดยเน้น Community-based Research Area-based Research และการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถนำไปเป็นผลงาน เพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้

4.3 ส่งเสริมการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในคณะ และการจัดเสวนาวิชาการในสาระต่าง ๆ ของศาสตร์ทางการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาวิธีการ (Pedagogy) ที่เหมาะสมกับศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ

5. ด้านพัฒนานักศึกษาและวัฒนธรรม

5.1 พัฒนาระบบดูแลนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และสร้างเสริมบุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม แก่นักศึกษาทุกระดับและทุกชั้นปี

5.2 ส่งเสริมและจัดหาทุนการศึกษาให้แก่นักศึกษา โดยสร้างความสัมพันธ์กับ บุคคล องค์กร และผู้บริจาคทุน ร่วมพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพและได้ศึกษาอย่างมีคุณภาพ

5.3 ส่งเสริมกิจกรรมวัฒนธรรมสัมพันธ์ในโอกาสตามประเพณี และวันสำคัญต่าง ๆ ที่คณะและมหาวิทยาลัยจัดขึ้น

6. ด้านฝึกประสบการณ์วิชาชีพและการบริการวิชาการแก่ชุมชน

6.1 พัฒนาระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้มีคุณภาพ

6.2 พัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นครูมืออาชีพด้วยกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

6.3 พัฒนาการบริการวิชาการแก่ชุมชนตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

13) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ปรัชญา

ปรัชญาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ยึดถือปรัชญาตามที่สถาบันกำหนดไว้ คือ “พัฒนาคน พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” นั่นคือ การพัฒนาคนโดยการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาและถ่ายทอดด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมและเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

ปณิธาน

1. มุ่งผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการสอน การถ่ายทอด การบริหารจัดการ การใช้ การสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้ที่มีจริง ทำได้จริง มีคุณธรรม จริยธรรม และรับผิดชอบต่อสังคม

2. มุ่งพัฒนางานด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมและเทคโนโลยีชั้นนำเพื่อรับใช้สังคม

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต้นแบบผลิตครูช่าง ควบคู่จรรยาบรรณ สร้างสรรค์งานวิจัย ถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่มาตรฐานสากล

พันธกิจ

ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมและจริยธรรม ทั้งในระดับปริญญาบัณฑิตและบัณฑิตศึกษาด้านครุศาสตร์อุตสาหกรรมตามความต้องการของสังคม เพื่อพัฒนาการศึกษาและเศรษฐกิจของประเทศ ดำเนินการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้เพื่อประยุกต์ใช้ในการอาชีวและเทคนิคศึกษา และอุตสาหกรรม ให้การบริการวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ

14) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปรัชญา

มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีวิชาการเป็นเลิศ บรรจงเจตคุณธรรม ช่วยชี้นำสังคม ชื่นชมความเป็นไทย ก้าวไกลในระดับสากล

ปณิธาน

มุ่งมั่นในการจัดการศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตทุกระดับ ทางด้านครุศาสตร์อุตสาหกรรม มนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาองค์กร ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญา ทั้งทางด้านวิชาการ วิชาชีพ ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมและจริยธรรม พัฒนาองค์ความรู้เพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ และเผยแพร่สู่ระดับสากล

พันธกิจ

ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมและจริยธรรมตามความต้องการของสังคม วิจัย พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการให้บริการวิชาการแก่สังคม และ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ (ข้อมูลปีการศึกษา 2553 : ออนไลน์)

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมีการพัฒนามาจาก "โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์" โดยโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ แห่งแรกเปิดสอนเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2435 ซึ่งตั้งขึ้นบริเวณโรงเรียนเลี้ยงเด็ก ตำบลสวนมะลิ ถนน บำรุงเมือง จังหวัดพระนคร (ปัจจุบัน คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร) หลังจากนั้น จึงได้ขยายไป ตั้งอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศ โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ได้เปลี่ยนชื่อเป็น "วิทยาลัยครู" ในเวลาต่อมา และ เมื่อปี พ.ศ. 2538 ได้มีพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ ยกฐานะวิทยาลัยครู ให้เป็น "สถาบัน ราชภัฏ" โดยให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้ การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและ พัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครูจากนั้น ในปี พ.ศ. 2547 สถาบันราชภัฏ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น "มหาวิทยาลัยราชภัฏ" ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังเช่นปัจจุบัน (ข้อมูลปีการศึกษา 2553 : ออนไลน์)

2.1 ปรัชญาและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

พระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 หมวดที่ 1 ในมาตราที่ 7 กำหนดให้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่าง มั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริม วิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมปรับปรุง ถ่ายทอด และ พัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู

2.2 ภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

พระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มาตรา 8 ได้กำหนดภาระหน้าที่ของ มหาวิทยาลัยดังต่อไปนี้ (รૂงนา ตังจิตรเจริญกุล, 2548)

- 1) แสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการบนพื้นฐานของภูมิปัญญา ท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล
- 2) ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การผลิตบัณฑิตดังกล่าวจะต้องให้มีจำนวนและคุณภาพสอดคล้องกับแผนการผลิตบัณฑิตของ ประเทศ
- 3) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่า ความสำนึก และความภูมิใจในวัฒนธรรมของ ท้องถิ่นและของชาติ
- 4) เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและนักการเมืองท้องถิ่นให้มี จิตสำนึกประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชนและ ท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
- 5) เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มี คุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง
- 6) ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
- 7) ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นฐานและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสม กับการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงการแสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้

เกิดการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

8) ศึกษา วิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริในการปฏิบัติภารกิจของมหาวิทยาลัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

2.3 การแบ่งกลุ่มของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีจำนวน 40 แห่ง จำแนกตามสภาพภูมิศาสตร์ สามารถจำแนกได้ 5 กลุ่ม ดังนี้ (รุ่งนภา ตั้งจิตระเจริญกุล, 2548 ; ข้อมูลปีการศึกษา 2553 : ออนไลน์)

2.3.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ประกอบด้วย 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 6) มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 7) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และ 8) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

2.3.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 6) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 7) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 8) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 9) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ 10) มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ 11) มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด และ 12) มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

2.3.3 มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง ประกอบด้วย 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏจ้ําไพพรรณี 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ 6) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 7) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 8) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และ 9) มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

2.3.4 มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคใต้ ประกอบด้วย 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และ 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

2.3.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

4) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี และ 6) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

3. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2518 ในชื่อ *วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา* ต่อมาในปี พ.ศ. 2531 เปลี่ยนชื่อเป็น *สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล* และได้ยกสถานะเป็นมหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2548 ในปี 2549 ได้มีการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผลปรากฏว่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ได้รับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยดีเด่นในด้านการเรียนการสอน และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับการจัดอันดับดีเด่นในด้านการเกษตร

3.1 ปรัชญาและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548 หมวดที่ 1 ในมาตราที่ 7 กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงที่เน้นการปฏิบัติ ทำการสอน ทำการวิจัย ผลิตครูวิชาชีพ ให้บริการทางวิชาการในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่สังคม ทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีโอกาสในการศึกษาต่อด้านวิชาชีพเฉพาะทางระดับปริญญาเป็นหลัก

3.2 ภารกิจของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลเน้นการจัดการศึกษา เพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะที่มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ วิศวกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรมสิ่งทอ เสื้อผ้า แฟชั่น อาหาร การบริหารจัดการ และทักษะด้านธุรกิจ สามารถปฏิบัติงานได้จริง มีความคิดสร้างสรรค์ที่ทำให้สามารถประกอบอาชีพได้หลายอาชีพ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ปัจจุบันมีจำนวน 9 แห่งทั่วประเทศไทย ครอบคลุมพื้นที่ทั่วทุกภาคของประเทศ ตั้งแต่เหนือจรดใต้ จึงนับได้ว่ามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นอาณาจักรทางการศึกษาที่มีขนาดใหญ่เป็นลำดับต้น ๆ ของประเทศไทย ซึ่งมีศักยภาพในการผลิตบัณฑิตมากกว่าหลายหมื่นคนต่อปีเป็นเครื่องบ่งชี้ได้ว่า กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เน้นการผลิต

บัณฑิตที่มีคุณภาพออกสู่ตลาดแรงงานอย่างแท้จริง โดยที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ได้ดำรงภารกิจในการผลิตบัณฑิตที่อยู่บนพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และผลิตบัณฑิตในสายวิชาชีพเพื่อออกมารับใช้ประเทศชาติ พัฒนาประเทศชาติมาเนิ่นนานกว่าสามทศวรรษแล้ว สมดังค่านิยมที่ให้ไว้กับบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ว่า “**บัณฑิตนักปฏิบัติ**” (ข้อมูลปีการศึกษา 2553 : ออนไลน์)

3.3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่เปิดสอนหลักสูตรครุ มีจำนวน 7 แห่ง ได้แก่

- 1) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- 2) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
- 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
- 4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
- 5) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
- 6) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- 7) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ มหาวิทยาลัยของรัฐ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติความเป็นมา

ย้อนไปในปี พ.ศ. 2435 เริ่มจากสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพเสนาบดีกระทรวงธรรมการทรงได้รับพระบรมราชานุญาตจัดตั้งโรงเรียนฝึกอาจารย์ ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนฝึกหัดครู" ต่อมาวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2453 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กเป็นสถาบันอุดมศึกษาทรงพระราชทานนามว่า "โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว" กับทั้งได้พระราชทานเงินที่คงเหลือจากการที่ราษฎรเข้าเรียไรกันเพื่อสร้างพระราชานุสาวรีย์พระบรมรูปทรงม้า 982,672.47 บาท เป็นทุนก่อสร้างโรงเรียนและพระราชทานที่ดิน จำนวน 1,309 ไร่ ให้เป็นที่ตั้ง

ของโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยโอนเอาโรงเรียนต่าง ๆ มารวมกันเข้า ส่วนสถานศึกษาและการดำเนินงานยังคงแยกย้ายอยู่ที่เดิม ในปี พ.ศ.2458 จึงได้ย้ายสถานศึกษามารวมกันในที่ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ.2459 ได้รับการสถาปนาเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนกครุศึกษารวมอยู่ในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ใช้ชื่อว่าแผนกฝึกหัดครู เมื่อคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์แยกจากกัน แผนกฝึกหัดครูเปลี่ยนชื่อเป็นแผนกครุศาสตร์ สังกัดคณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์

วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ.2500 มีการแยกแผนกครุศาสตร์ ออกเป็นคณะครุศาสตร์ ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นคณะที่ 7 ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีอาจารย์พูนทรัพย์ ไกรยง (ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิง พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา) หัวหน้าแผนกวิชาครุศาสตร์ในขณะนั้น เป็นคนบดคนแรก ประกอบด้วย 4 แผนกวิชา คือ แผนกวิชาสารัตถศึกษา แผนกวิชาวิจัย การศึกษา แผนกวิชาประถมศึกษา และแผนกวิชามัธยมศึกษา

วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ.2501 คณะครุศาสตร์ได้จัดตั้งโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขึ้นเพื่อเป็นแหล่งปฏิบัติการวิจัยในการทดลองสอนของนิสิตคณะครุศาสตร์ ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 "แผนกวิชา" ได้เปลี่ยนเป็น"ภาควิชา" ตามพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วย 11 ภาควิชา 1 สาขาวิชา และศูนย์ต่าง ๆ 6 ศูนย์ ดังนี้

1. ภาควิชาสารัตถศึกษา	7. ภาควิชาสัตตศึกษา
2. ภาควิชาวิจัยการศึกษา	8. ภาควิชาศิลปศึกษา
3. ภาควิชาประถมศึกษา	9. ภาควิชาอุดมศึกษา
4. ภาควิชามัธยมศึกษา	10. ภาควิชาดนตรีศึกษา
5. ภาควิชาบริหารศึกษา	11. ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน
6. ภาควิชาพลศึกษา	12. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ศูนย์ต่าง ๆ 6 ศูนย์ ดังนี้

1. ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ	4. ศูนย์ทดสอบทางการศึกษา
2. ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา	5. ศูนย์ประสบการณ์วิชาชีพ
3. ศูนย์บรรณสารสนเทศทางการศึกษา	6. โครงการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ

วันที่ 10 กรกฎาคม 2547 มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ แจ้างเรื่องประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง "การแบ่งส่วนราชการในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2547" ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ประกาศเรื่องดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่มที่ 121 ตอนที่ 71 ลงวันที่ 2 กันยายน 2547 ให้แบ่งส่วนราชการของคณะครุศาสตร์ เป็น 4 ภาควิชา ดังนี้

1. สำนักงานเลขานุการ
2. ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
3. ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
4. ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
5. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ศูนย์ต่าง ๆ 6 ศูนย์ ดังนี้

1. ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ	4. ศูนย์ทดสอบทางการศึกษา
2. ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา	5. ศูนย์ประสบการณ์วิชาชีพ
3. ศูนย์บรรณสารสนเทศทางการศึกษา	6. โครงการสอนภาษาไทยและ วัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ

วิสัยทัศน์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เป็นแหล่งอ้างอิงทางการศึกษาของแผ่นดิน และดำรงความเป็นผู้นำทางปัญญาเพื่อการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิต/ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีองค์รวมคุณลักษณะด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ และความดีอย่างสมดุล เพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทยและสังคมโลก โดยใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล
2. บุกเบิกองค์ความรู้ใหม่ สร้างนวัตกรรมการศึกษาที่ได้มาตรฐาน โดยการบูรณาการ การวิจัย การพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การวัด/ประเมินผล และการพัฒนานิสิต/ผู้เรียน
3. สร้างภูมิปัญญาและเครือข่ายเพื่อพัฒนาการศึกษา โดยริเริ่มกระบวนการทัศน์ใหม่และเผยแพร่ความรู้เชิงปฏิบัติที่สามารถพัฒนา นิสิต/ผู้เรียน บุคลากรทางการศึกษาอย่างยั่งยืน เพื่อการชี้นำและแก้ปัญหาการศึกษาของชาติ

4. สืบสานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สร้างเสริมสุขภาพ สืบทอดสายใย ความผูกพันระหว่าง พุทธทศจารย์ คณาจารย์ บุคลากร นิสิตเก่าและนิสิตปัจจุบัน เพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ร่วมกันใน การพัฒนาคณะ มหาวิทยาลัย และประเทศชาติ

5. พัฒนาระบบการบริหารอย่างมีส่วนร่วม โดยใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อส่งเสริมพัฒนา คณะครู ศาสตราจารย์ บุคลากร มหาวิทยาลัย ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สร้างองค์ความรู้ใหม่และเป็นแหล่งอ้างอิง ทางการศึกษาของแผ่นดิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ประวัติความเป็นมา

คณะครูศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ทำหน้าที่ผลิตครูและพัฒนาวิชาชีพครูมา จนถึงปัจจุบัน รวมเวลาทั้งสิ้น 73 ปี โดยมีความเป็นมาดังนี้

พ.ศ.2480 เริ่มจัดตั้งเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูชื่อ "โรงเรียนสวนสุนันทาวิทยาลัย"

พ.ศ.2495 เปิดสอนหลักสูตรประโยคครูประถม (ป.ป.) 1 ปี แผนกการงานสันตติ เช่น งาน ประดิษฐ์ งานไม้ งานพิมพ์ งานไฟฟ้า งานเสื้อผ้า

พ.ศ.2496 เปิดสอนหลักสูตรประโยคครูมัธยม (ป.ม.) 2 ปี แผนกการงานสันตติ โดยผู้ที่เข้ารับ การศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่จบ ป.ป. การงานสันตติเท่านั้น

พ.ศ.2498 เปิดสอนหลักสูตร ป.ป.และป.ม. การงานสันตติและเปิดสอนฝึกหัดครูหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) 2 ปี โดยผู้เข้ารับการศึกษาจะรับจากผู้สำเร็จการศึกษาชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 และเริ่มคิดคะแนนแบบหน่วยกิตแทนแบบร้อยละ

พ.ศ.2500 เปิดสอนฝึกหัดครูหลักสูตรป.กศ. ครอบคลุมเพิ่มขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไข ปัญหานักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่มีที่เรียนต่อ โดยกำหนดให้มีการรับ นักเรียน ฝึกหัดครูชายขึ้นเป็นครั้งแรก ในปีนี้เองเริ่มมีนักเรียนทั้งประเภทอยู่ประจำ และประเภทเดิน เรียนเนื่องจากไม่มีหอนอนเพียงพอ

พ.ศ.2501 เปิดสอนฝึกหัดครู หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.ชั้นสูง) โดย รับจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ป.กศ. และในปีนี้กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติให้ยกฐานะโรงเรียน สวนสุนันทาวิทยาลัยเป็น "วิทยาลัยครูสวนสุนันทา"

พ.ศ.2510 เปิดสอนฝึกหัดครูหลักสูตร ป.ป. แบบเร่งรัด โดยรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่ามาเรียนโดยใช้เวลา 1 ปี

พ.ศ.2511 เปิดการสอนภาคนอกเวลาหลักสูตร ป.กศ. ชั้นสูง โดยรับจากบุคคลซึ่งมีอาชีพต่าง ๆ กัน และในปีต่อมา ได้ทำการเปิดสอนภาคนอกเวลาหลักสูตร ป.กศ.

พ.ศ.2517 เปิดสอนระดับปริญญาตรี 2 ปี โดยใช้หลักสูตรของวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ปรัชญา

ทรงปัญญา ศรัทธาธรรม นำสังคม

วิสัยทัศน์

เป็นผู้นำในการปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นเลิศในการสร้างครูและบุคลากรทางการศึกษามืออาชีพอย่างมีมาตรฐานระดับสากล

พันธกิจ

1. ผลิตครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษามืออาชีพ
2. วิจัยเพื่อพัฒนาและสร้างองค์ความรู้สู่ความเป็นครูมืออาชีพและตอบสนองต่อการปฏิรูปการศึกษา
3. บริการวิชาการเพื่อพัฒนาครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา และชุมชนให้สอดคล้องกับแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษา
4. ทำนุบำรุงและบริการสารสนเทศด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้ การอนุรักษ์ และสืบสานภูมิปัญญาของครู และภูมิปัญญาท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ประวัติความเป็นมา

จากการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 นั้น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เดิมซึ่งเป็นหนึ่งนิติบุคคลได้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ออกเป็น 9 แห่ง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่แยกออกมาเป็นหนึ่งนิติบุคคลซึ่งการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 7 คณะ

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมเป็น 1 ใน 7 คณะที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนการบริการทางวิชาการ การวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และศาสนา ซึ่งประกอบไปด้วย 2 ภาควิชา ได้แก่

1. ภาควิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม โดยภาควิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ประกอบด้วย
  - 1.1 สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

- 1.2 สาขาวิชาเทคโนโลยีเครื่องกล
- 1.3 สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
- 1.4 สาขาวิชาการบริหารงานก่อสร้าง
- 1.5 สาขาวิชาเทคโนโลยีโลหการ

2. ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยีศึกษา โดยภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยีศึกษา ประกอบด้วย

- 2.1 สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม
- 2.2 สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล
- 2.3 สาขาวิชาเทคนิคศึกษา

ปณิธาน

มุ่งมั่น สร้างสรรค์บัณฑิตวิชาชีพที่สมบูรณ์สู่สังคม

วิสัยทัศน์

จัดการศึกษาวิชาชีพที่สมบูรณ์บนพื้นฐานคุณภาพ

เป้าประสงค์

1. เพื่อสร้างคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมเป็นสถาบันแห่งครูช่างอุตสาหกรรม
2. เพื่อสร้างบัณฑิต และมหาบัณฑิตด้านครุวิชาชีพที่มีความสมบูรณ์ในทุกด้าน
3. เพื่อพัฒนา และเพิ่มศักยภาพวิชาชีพของบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
4. เพื่อสร้าง และพัฒนางานวิจัย งานสร้างสรรค์ และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับสังคม
5. เพื่อสร้างระบบ และกลไกการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาและบุคลากรประจำการทางด้านบุคลากรครุวิชาชีพและบุคลากร
2. ทางด้านเทคโนโลยีในงานอุตสาหกรรมบนพื้นฐานที่มีความรู้คู่คุณธรรม สร้างงานวิจัย
3. ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม รักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมทางด้านการศึกษ และเทคโนโลยี
5. ส่งเสริมบุคลากรให้มีศักยภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ และก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง
6. ใช้หลักการบริหาร การจัดการที่ดี และการมีส่วนร่วม

กล่าวโดยสรุป ได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรครู ได้แก่ มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ต่างก็มีบทบาทในการผลิตบัณฑิตครูและพัฒนาครูที่มีคุณภาพออกมารับใช้และพัฒนาประเทศชาติ ซึ่งในแต่ละมหาวิทยาลัยต่างก็มีหลักการและแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตแตกต่างกัน จากงานวิจัยของรุ่งนภา ตังจิตรเจริญกุล(2548) ได้สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้คุณลักษณะของสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาของ Sheerens, 1992; Schafer, Yen and Rahman, 2000; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2536; สมศักดิ์ สินธุระเวช, 2541 และอมรรัตน์ โพธิตาปะนะ, 2543 พบว่า ขนาดของสถานศึกษา อายุของสถานศึกษา จำนวนโปรแกรมของสถานศึกษา และความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะของสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ดังนั้น ความแตกต่างของมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท จึงส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ซึ่งทำให้การพัฒนาคุณภาพของนิสิตนักศึกษาแตกต่างกันด้วย

ตอนที่ 5 การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research)

เทคนิควิธีวิจัยนี้เป็นการนำเทคนิควิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และเทคนิควิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ มาผสมผสานกันในการทำวิจัยเรื่องเดียวกัน เพื่อที่จะสามารถตอบคำถามการวิจัยได้สมบูรณ์ขึ้นกว่าในอดีต มีพื้นฐานแนวคิดจากการหลอมรวมปรัชญาของกลุ่มปฏิฐานนิยม และกลุ่มปรากฏการณ์นิยม เข้าด้วยกัน อาจเรียกว่าเป็นแนวคิดของกลุ่มปฏิบัตินิยม (pragmatism) ซึ่งมีความเชื่อว่าการยอมรับธรรมชาติของความจริงนั้นมีทั้งสองแบบตามแนวคิดของนักปรัชญาทั้งสองกลุ่ม (จิตราภา กุณศลบุตร , 2552)

วิธีวิจัยแบบผสมผสาน มีลักษณะเฉพาะตัวที่มีการนำวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มาผสมผสานเข้าด้วยกัน ซึ่งในปัจจุบันนำมาใช้ในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์สังคม และพฤติกรรมมนุษย์กันอย่างกว้างขวาง (Creswell, 2002) วิธีวิจัยแบบผสมผสาน เป็นการออกแบบแผนการวิจัยที่จุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายประการดังนี้ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2545)

1. เพื่อเป็นการตรวจสอบสามเ้า ให้เพิ่มความเชื่อมั่นในผลของการวิจัย
2. เพื่อเป็นการเสริมให้สมบูรณ์หรือเติมให้เต็ม เช่น ตรวจสอบประเด็นที่ซ้ำซ้อนหรือประเด็นที่แตกต่างของปรากฏการณ์ที่ศึกษา เป็นต้น
3. เพื่อเป็นการริเริ่ม เช่น ค้นหาประเด็นที่ผิดปกติ ประเด็นที่ผิดธรรมดา ประเด็นที่ขัดแย้งหรือทัศนคติใหม่ ๆ เป็นต้น

4. เพื่อเป็นการพัฒนา เช่น นำเอาผลจากการศึกษาในขั้นตอนหนึ่งไปใช้ให้เป็นประโยชน์กับในอีกขั้นตอนหนึ่ง เป็นต้น

5. เพื่อเป็นการขยายให้งานวิจัยมีขอบข่ายที่กว้างขวางมากขึ้น

รูปแบบการผสมผสานวิธีการวิจัย

จากรากฐานเชิงปรัชญาที่ต่างกันระหว่างแนวคิดปฏิฐานนิยมกับแนวคิดปรากฏการณ์นิยม ทำให้เกิดการวิจัยสองแขนง คือ การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีข้อได้เปรียบทางความคิดระหว่างนักวิจัย 2 แขนง โดยเฉพาะจากฝ่ายนักวิจัยเชิงคุณภาพที่มักวิพากษ์จุดอ่อนของการวิจัยเชิงปริมาณ แต่การตัดสินใจว่าแบบไหนดีกว่ากันนั้นย่อมไม่ได้ ต้องขึ้นอยู่กับสิ่งที่ต้องการค้นหา ต่อมาระยะหลังได้มีการผสมผสานวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อการสนับสนุนซึ่งกันและกัน (รัชนี อรัญญา, 2549)

Tashakkori and Teddle (1998) ได้เสนอการผสมผสานวิธี (mixed method designs) โดยเพิ่มเติมจากการเสนอของ Creswell (1994) ประกอบด้วย 5 วิธี ดังนี้

1. Sequential studies หรือที่เรียกว่า การวิจัยสองภาค โดยอาจเริ่มด้วยการศึกษาเชิงปริมาณแล้วตามด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพ หรือเริ่มด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพแล้วตามด้วยการศึกษาเชิงปริมาณโดยที่แยกผลการศึกษาทั้งสองส่วนออกจากกัน

2. Parallel/simultaneous studies ผู้วิจัยศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพไปแบบควบคู่กันในเวลาเดียวกัน

3. Equivalent status designs ผู้วิจัยใช้วิธีการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างเท่าเทียมกันเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษา

4. Dominant-less dominant studies หรือการวิจัยแบบนำแบบรอง โดยใช้การวิจัยแบบใดแบบหนึ่งเป็นหลักแล้วนำเอาอีกแบบหนึ่งมาเสริม เพื่อขยายความตรวจสอบยืนยัน

5. Designs with multilevel use of approaches นักวิจัยใช้วิธีการที่ต่างกันกับระดับข้อมูลที่ต่างกัน เช่น ใช้วิธีการเชิงปริมาณกับข้อมูลระดับนักเรียน วิธีการเชิงคุณภาพกับระดับข้อมูลห้องเรียน

Creswell (2007 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์, 2553) ได้เสนอแบบแผนการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods Design) ออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. Triangulation Design : แบบแผนสามเส้า

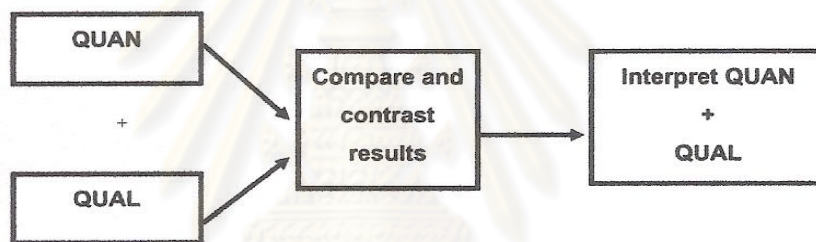
2. Embedded Design : แบบแผนรองรับภายใน

- 3. Explanatory Design : แบบแผนอธิบายความ
- 4. Exploratory Design : แบบแผนสำรวจบุกเบิก

1. Triangulation Design : แบบแผนสามเส้า

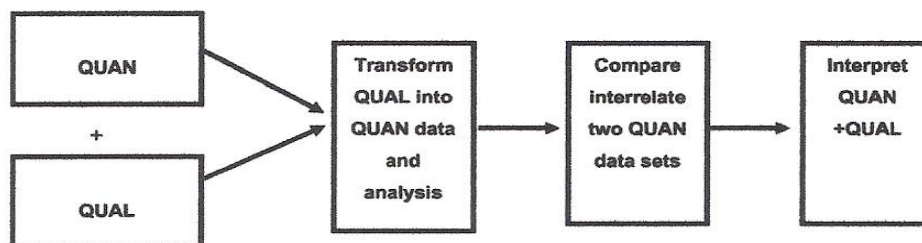
เป็นแบบแผนการวิจัยเชิงผสมผสานที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณในการดำเนินงานวิจัย หรือศึกษาหาคำตอบในเรื่องใด ๆ ในระยะเวลาเดียวกันเพียงระยะเดียว (one phase) และให้นำน้ำหนักความสำคัญเท่า ๆ กันเพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่แตกต่างกันแต่ส่งเสริมเติมเต็มซึ่งกันและกันแล้วนำคำตอบ ข้อค้นพบที่ได้มาสรุปตีความร่วมกันและถือว่าสิ้นสุดในการดำเนินงานวิจัยเรื่องนั้น ๆ

➤ รูปแบบลู่เข้า (Triangulation Design: Convergence Model)

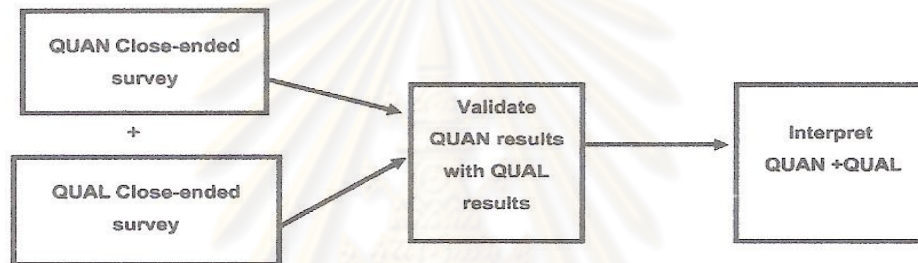
- ทำการศึกษาปัญหาและหรือปรากฏการณ์เดียวกันแต่แยกวิธีการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลต่างกัน
- นำผลที่ได้จากการศึกษาทั้งสองวิธีการมาเปรียบเทียบและเปรียบเทียบร่วมตีความปรากฏการณ์ที่ศึกษานั้น
- ใช้สำหรับต้องการตรวจสอบยืนยันความตรงหรือเพิ่มเติมเสริมแต่งผลการวิจัยที่ศึกษาปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง

➤ รูปแบบการแปลงข้อมูล (แปลงข้อมูลเชิงคุณภาพสู่ข้อมูลเชิงปริมาณ) (Triangulation Design : Data Transformation Model Transforming QUAL data into QUAN)

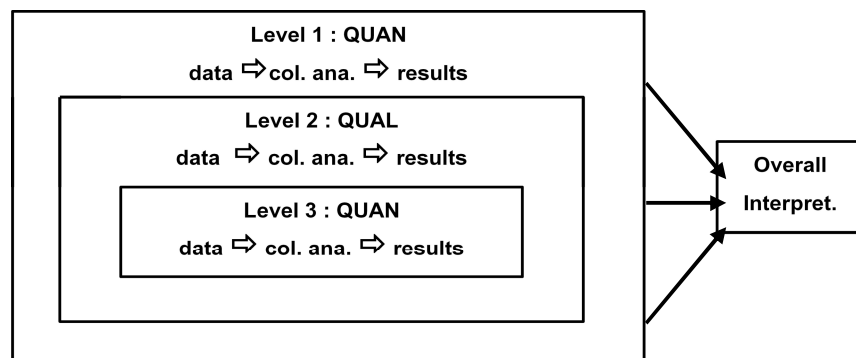
- ทำการศึกษาปัญหาและหรือปรากฏการณ์เดียวกันแต่แยกกันเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล
- หลังจากวิเคราะห์ข้อมูล (ขั้นแรก) แล้วก็นำข้อมูลที่ได้จากวิธีหนึ่งแปลงไปสู่ลักษณะข้อมูลจากอีกวิธีหนึ่ง (ในที่นี้แปลงข้อมูลเชิงคุณภาพไปสู่ข้อมูลเชิงปริมาณ)
- เปรียบเทียบและตีความข้อมูลที่แปลงแล้วร่วมกับข้อมูลเดิม
- ตีความผลการวิจัยเชิงวิธีการทั้งสองร่วมกัน

- รูปแบบการตรวจสอบความตรงของข้อมูลเชิงปริมาณ (Triangulation Design : Validating Quantitative Data Model)

- ใช้เมื่อต้องการตรวจสอบความถูกต้องและขยายผลวิจัย
- ทำการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถามฉบับเดียวกันแต่เพิ่มส่วนที่เป็นปลายเปิด
- เก็บและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองส่วน
- นำผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ(ปลายเปิด) มาเพิ่มเติมหรือตรวจสอบความถูกต้องของผลเชิงปริมาณ
- ตีความผลการวิจัยทั้งสองส่วน

- รูปแบบพหุระดับ (Triangulation Design : Multilevel Model)

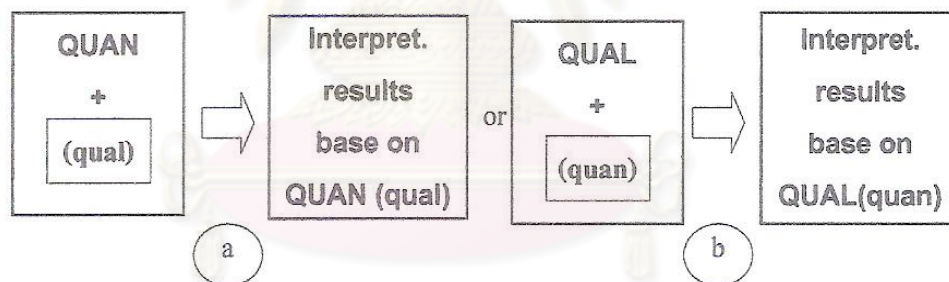

- ใช้วิธีการต่างกันศึกษาปรากฏการณ์/ข้อมูลเดียวกันไปพร้อม ๆ กัน
- ผู้ให้ข้อมูลจะเป็นบุคคลที่อยู่หรือเกี่ยวข้องกับหน่วยงาน หรือองค์กรลดหลั่นไปตามระดับต่าง ๆ ของการปฏิบัติงาน
- นำผลที่ได้รับในแต่ละระดับรวมเข้าด้วยกันแล้วตีความ

2. The Embedded Design : แบบแผนรองรับภายใน

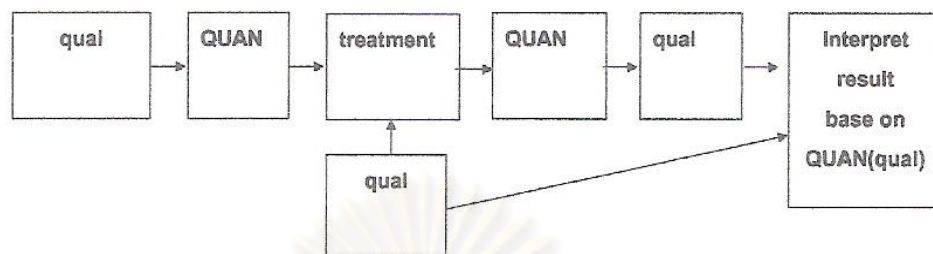
เป็นแบบแผนทั้งที่เป็นการศึกษาระยะเดียว (one-phase study) และสองระยะ (two-phase study) ต่อเนื่องกัน ที่มีการจัดให้วิธีการวิจัยแบบหนึ่งทำหน้าที่เป็นวิธีการหลักและให้วิธีการวิจัยอีกแบบหนึ่งทำหน้าที่เป็นวิธีการรองและทำการศึกษาคำตอบต่างประเด็นกันในระยะเวลาเดียวกัน โดยหวังว่าคำตอบที่ได้จากการศึกษาด้วยวิธีการรองสามารถนำไปช่วยเพิ่มเติมความสมบูรณ์ของผลที่ได้จากวิธีการหลักอีกด้วย

➤ Embedded Design : Traditional Model

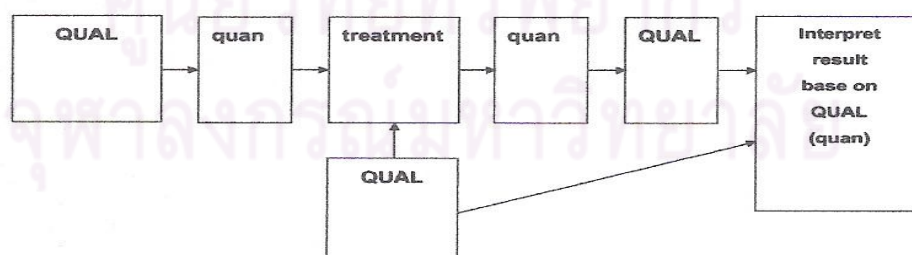
- ในรูป a ทำการศึกษาคำตอบโดยมีวิธีการเชิงปริมาณเป็นวิธีการหลักและวิธีการเชิงคุณภาพเป็นวิธีการรอง
- ในรูป b เป็นตรงกันข้ามกับรูป a (วิธีการเชิงคุณภาพเป็นวิธีการหลักและวิธีการเชิงปริมาณเป็นวิธีการรอง)
- ทั้งรูป a และ b จะตีความผลวิจัยโดยใช้ผลที่ได้จากวิธีการวิจัยทั้งสองวิธี

- รูปแบบการทดลองระยะเดียว วิธีการเชิงปริมาณเป็นหลัก (One-Phase Embedded Design : Experimental Model by Quantitative Dominant)

- เป็นแบบแผนวิจัยที่ใช้ในงานวิจัยเชิงทดลอง
- ใช้วิธีการเชิงปริมาณเป็นวิธีการหลัก
- ทำการทดสอบข้อมูลตัวแปรตามที่ต้องการศึกษาก่อน (ด้วยวิธีการเชิงปริมาณ/ทดลอง)
- ให้เงื่อนไขการทดลองแก่กลุ่มเป้าหมาย
- สังเกตเก็บรวบรวมข้อมูลปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย (โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพเป็นรอง)
- ทำการทดสอบหลังการทดลอง (ด้วยวิธีการเชิงปริมาณ)
- นำข้อมูลทดสอบก่อนและหลังมาวิเคราะห์เปรียบเทียบผล
- ศึกษาผลการวิจัยที่เกิดขึ้นโดยใช้ผลที่ได้จากการสังเกตขณะทำการทดลองร่วมสรุปด้วย

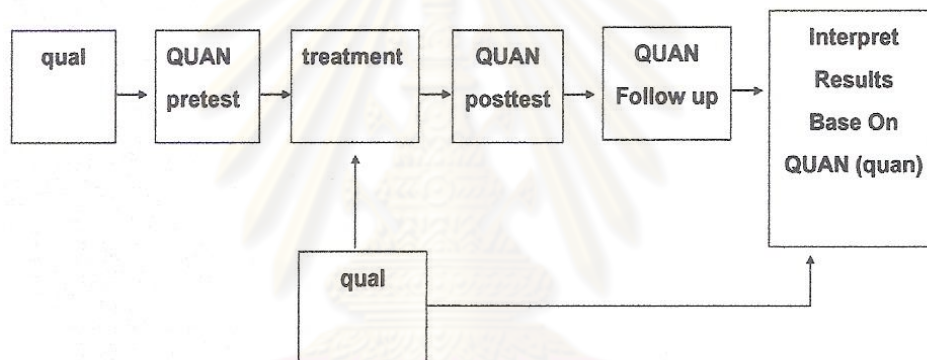
- รูปแบบการทดลองสองระยะ วิธีการเชิงคุณภาพเป็นหลัก (Two-Phase Embedded Design : Experimental Model by Qualitative Dominant)

- สังเกตซักถามกลุ่มเป้าหมายการทดลองเป็นรายบุคคลอย่างลุ่มลึก โดยวิธีการเชิงคุณภาพ
- ใช้เครื่องมือทำการทดสอบวัดเก็บข้อมูลบางส่วนที่ยังไม่ได้เก็บโดยวิธีการเชิงคุณภาพ (การเก็บข้อมูลในลักษณะของวิธีการเชิงปริมาณ)
- ให้เงื่อนไขการทดลองแก่กลุ่มเป้าหมาย

- ในขณะที่ทำการทดลองนี้ก็จะทำการสังเกตซักถามกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคล
- สิ้นสุดการทดลองตามเงื่อนไขที่กำหนดแล้วก็ทำการทดสอบวัดเก็บข้อมูลส่วนเดียวกับการสอบวัดก่อน
- ติดตามศึกษากลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคลอีกระยะหนึ่งเพื่อพิจารณาความคงทนของพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
- สรุปผลการวิจัยโดยใช้ผลจากวิธีการเชิงคุณภาพเป็นหลักในการพรรณานำเสนอตามหลักของวิธีการเชิงคุณภาพ และอาศัยผลในเชิงปริมาณมาร่วมอธิบายตีความสรุปผลการวิจัย

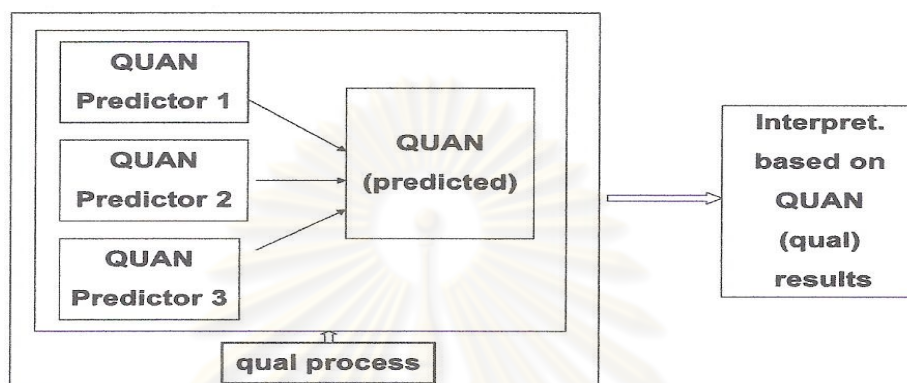
➤ รูปแบบการทดลองสองระยะวิธีเชิงปริมาณเป็นหลัก (Two-Phase Embedded Design : Experimental Model by Quantitative Dominant)

- สังเกตปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายการทดลองเพื่อจะให้ได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเป้าหมาย
- ทำการสอบวัดพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษาโดยใช้เครื่องมือหรือวิธีการเชิงปริมาณ (อาทิ แบบทดสอบชนิดต่าง ๆ)
- ให้เงื่อนไขการทดลองตามที่กำหนด และในขณะที่ให้เงื่อนไขการทดลอง สังเกตพฤติกรรมต่างๆของกลุ่มเป้าหมายที่เกิดขึ้น
- สิ้นสุดระยะเวลาการให้เงื่อนไขการทดลองแล้วจึงสอบวัดพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์เดิมกับที่สอบวัดก่อนอีกครั้ง
- ทิ้งช่วงระยะเวลาไว้ระยะหนึ่ง (ประมาณ 1-3 สัปดาห์) สอบวัดพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์เดิมอีกครั้ง
- วิเคราะห์สรุปตีความผลการดำเนินงานวิจัยก็นำข้อมูลที่ได้จากการสอบวัดก่อน สอบวัดหลัง และสอบวัดติดตามมาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบสรุปผลว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปเช่นไรบ้าง โดย

อาศัยข้อมูลเชิงคุณภาพที่สังเกตได้ ก่อนให้เงื่อนไขการทดลองและขณะให้เงื่อนไขการทดลองมาร่วมเสริมการสรุปตีความด้วย

➤ รูปแบบสหสัมพันธ์ (Embedded Design : Embedded Correlational Model)

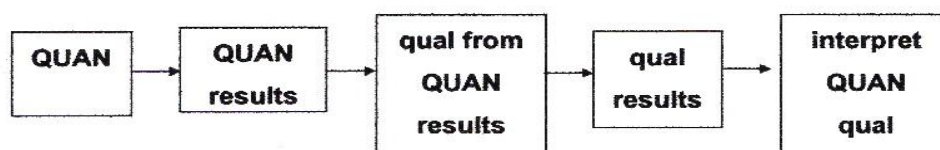

- ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรทำนายที่มีต่อตัวแปรถูกทำนาย(หรือตัวแปรเกณฑ์) ด้วยวิธีการเชิงปริมาณ
- ศึกษากระบวนการหรือปรากฏการณ์ในภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายและตัวแปรเกณฑ์
- ตีความผลการวิจัยทั้งที่ได้มาด้วยวิธีการเชิงปริมาณเป็นหลักแล้วเสริมด้วยผลที่ได้จากวิธีการเชิงคุณภาพ

3. The Explanatory Design : แบบแผนเชิงอธิบาย

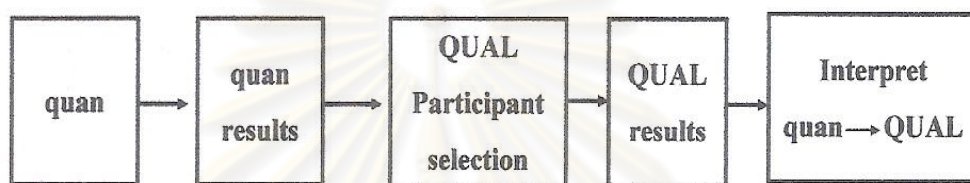
เป็นแบบแผนเชิงผสมผสานแบบสองระยะต่อเนื่องกัน (Two-Phase mixed methods design) ที่เริ่มต้นการศึกษาระยะแรกด้วยวิธีการเชิงปริมาณก่อนเสมอแล้วจึงตามด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ

➤ รูปแบบเชิงอธิบายติดตาม (Explanatory Design : Follow-up Explanation Model)

- เริ่มต้นทำการศึกษาคำตอบด้วยวิธีการเชิงปริมาณ
- นำผลที่ได้จากวิธีการเชิงปริมาณมาพิจารณาจำแนกเพื่อเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะสุดโต่งเพื่อที่จะทำการศึกษาต่อด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ
- นำผลที่ได้จากวิธีการเชิงคุณภาพมาช่วยอธิบายเพิ่มเติมผลการวิจัยเชิงปริมาณ

➤ รูปแบบการเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Explanatory Design : Participant Selection Model)

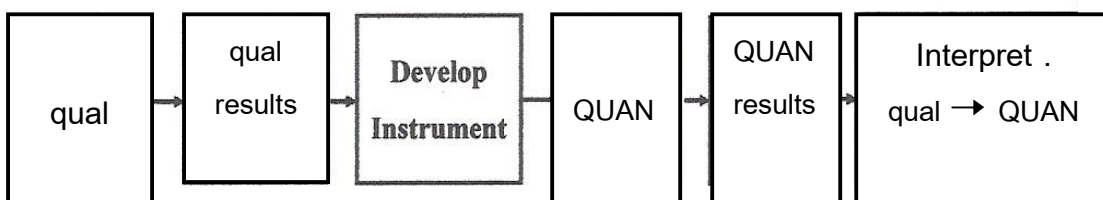

ให้ความสำคัญมุ่งเน้นการศึกษาในเชิงคุณภาพ (ระยะที่สอง) โดยอาศัยผลที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณ(ระยะแรก)มากำหนดเลือกผู้ให้ข้อมูล แล้วทำการศึกษาอย่างลุ่มลึกรอบด้านเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลนั้น ๆ ในประเด็นต่าง ๆ (ตรงกันข้ามกับ รูปแบบที่ผ่านมา)

4. The Exploratory Design : แบบแผนเชิงสำรวจบุกเบิก

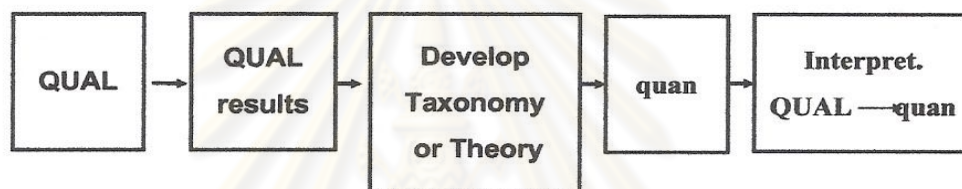
- เป็นแบบแผนการวิจัยเชิงผสมผสานวิธีสองระยะต่อเนื่องกัน
- เริ่มต้นจากการวิจัยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพทำการศึกษาปรากฏการณ์
- ผลการศึกษาปรากฏการณ์จะนำไปใช้สำหรับการพัฒนาตัวแปร เครื่องมือวัดตัวแปร และทฤษฎีที่จะทำการทดสอบในการวิจัยเชิงปริมาณ (ระยะที่สอง)
- แบบแผนนี้เหมาะสมสำหรับใช้สำรวจค้นหาตัวแปรหรือปัจจัยใหม่ ๆ ที่นักวิจัยยังไม่ทราบหรือไม่มีทฤษฎีรองรับเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษาเพื่อจะทำได้ตัวแปร ทฤษฎีตลอดจนเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในการดำเนินงานวิจัยในขั้นที่ 2 ซึ่งเป็นวิธีการเชิงปริมาณ

➤ รูปแบบการพัฒนาเครื่องมือ (Exploratory Design : Instrument Development Model)

- นักวิจัยต้องการพัฒนาเครื่องมือหรือเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยอาศัยข้อค้นพบจากการดำเนินงานวิจัยเชิงคุณภาพ
- นักวิจัยใช้วิธีการเชิงคุณภาพเพื่อทำการสำรวจหัวข้อหรือประเด็นที่จะทำการวิจัยจากการศึกษาเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพียงส่วนหนึ่ง
- นำผลที่ได้จากการศึกษาเชิงคุณภาพไปใช้เป็นแนวทางสร้างข้อคำถามหรือมาตรวัดต่าง ๆ ที่จะทำการสำรวจเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณขั้นตอนต่อไป ซึ่งจะทำให้การเก็บข้อมูลมีความตรงมากยิ่งขึ้น

➤ รูปแบบการพัฒนาสารบบ (Exploratory Design : Taxonomy Development Model)

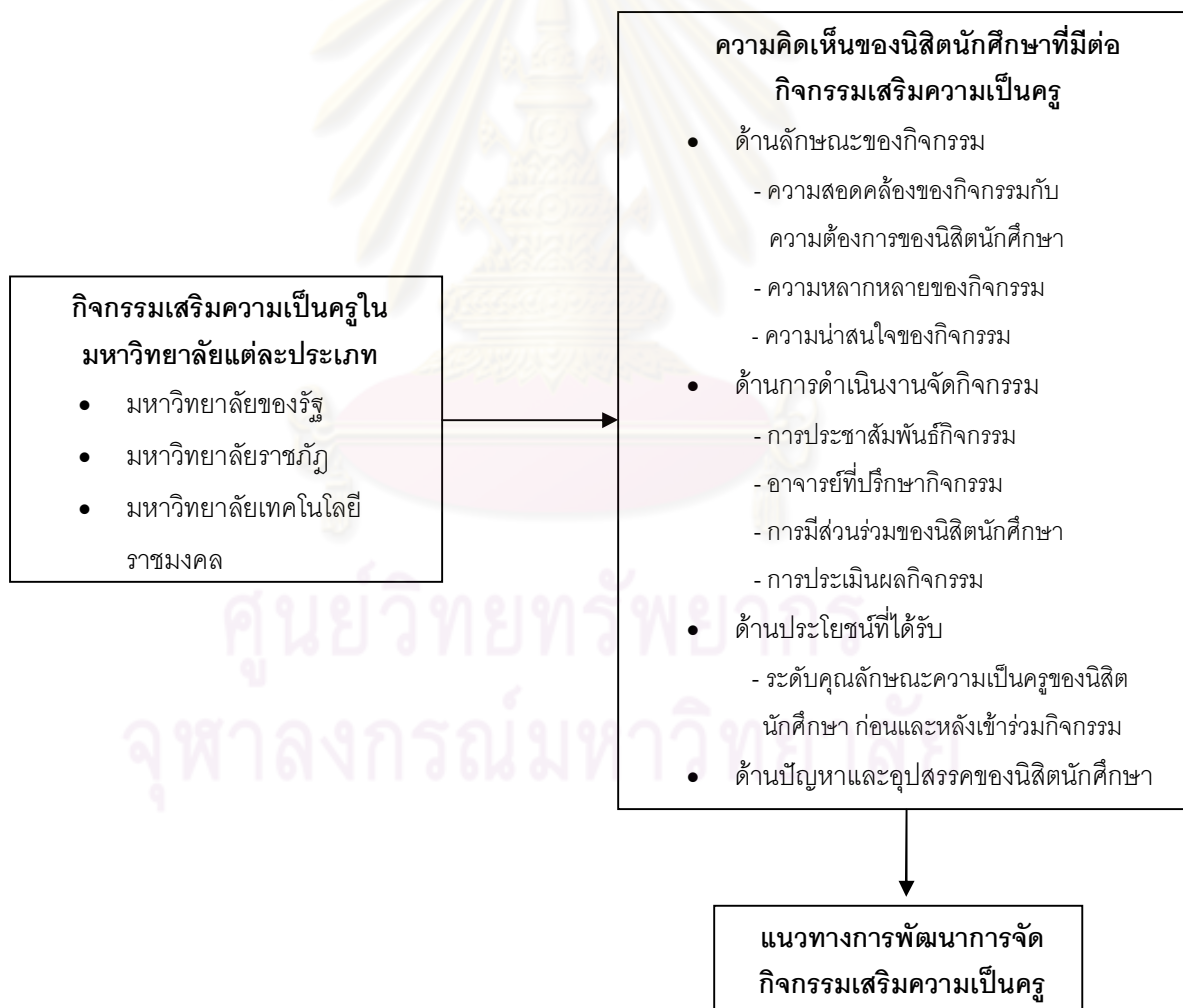

- วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิธีการหลัก โดยมีวิธีการวิจัยเชิงปริมาณเป็นวิธีการรอง
- นักวิจัยจะใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อทำการศึกษาปรากฏการณ์ที่ตนสนใจ
- ผลจากการศึกษาด้วยวิธีการเชิงคุณภาพจะทำให้ได้ทฤษฎีฐานรากหรือทฤษฎีจากพื้นที่
- นักวิจัยก็จะอาศัยความรู้จากทฤษฎีนี้ ไปกำหนดเป็นปัญหาหรือสมมติฐานการวิจัย เพื่อทำการศึกษาทดสอบด้วยวิธีการเชิงปริมาณ
- สรุปตีความผลการวิจัยเชิงคุณภาพในระยะที่หนึ่งโดยอาศัยผลการวิจัยเชิงปริมาณในระยะที่สองมาร่วมอธิบายตีความเพิ่มเติม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยแบบที่ 4 คือ รูปแบบการพัฒนาเครื่องมือ (Exploratory Design : Instrument Development Model) (Creswell, 2007 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์, 2553) โดยผู้วิจัยศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพก่อนเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาและสร้างข้อคำถามในการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเหตุผลสำคัญของการเลือกใช้รูปแบบการพัฒนาเครื่องมือ เนื่องจากผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไม่สามารถนำเสนอรายละเอียดที่เพียงพอในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณได้

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย โดยผู้วิจัยสนใจศึกษาว่ากิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท ได้แก่ มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีลักษณะอย่างไร เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และนิสิตนักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยสนใจศึกษาในด้านลักษณะของกิจกรรม ด้านการจัดดำเนินงานกิจกรรม ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา รวมทั้งหาแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูต่อไปในอนาคต ซึ่งแนวคิดในการวิจัยดังกล่าวสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน : การวิจัยแบบผสม มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท 2) เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

ภาพที่ 2 ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมเชิงคุณภาพและปริมาณ

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพของมหาวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรครุ จำนวน 3 แห่ง ซึ่งได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1. เป็นสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนหลักสูตรครุ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยแบ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล อย่างละ 1 แห่ง รวมทั้งสิ้น 3 แห่ง
2. เป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในด้านการผลิตครูมากกว่า 10 ปี
3. เป็นมหาวิทยาลัยที่ผู้วิจัยสามารถเดินทางไปเก็บข้อมูลได้สะดวก และยินดีให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลตลอดโครงการ

จากการใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกดังกล่าว ทำให้ได้มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และ 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1. อาจารย์ จำนวนมหาวิทยาลัยละ 1 – 2 คน ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู ผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกอาจารย์ ดังนี้ เป็นรองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา / ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา/ ผู้รับผิดชอบหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู

2. นิสิตนักศึกษา จำนวนมหาวิทยาลัยละ 3 - 5 คน ผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกนิสิตนักศึกษา ดังนี้ เป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปี 3 - 5 เนื่องจากนิสิตนักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์อาจารย์และนิสิตนักศึกษา

1.1 แนวทางการสัมภาษณ์อาจารย์

- ท่านมีประสบการณ์ในการดำเนินงานจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูที่ปี และมีบทบาทในการดำเนินงานอย่างไร
- คณะมีนโยบายในการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูอย่างไรบ้าง เน้นการส่งเสริมความเป็นครูตามมาตรฐานความรู้ของคุรุสภา ข้อ 9 เรื่อง ความเป็นครู เรื่องใดเป็นพิเศษ
- คณะมีกิจกรรมในการส่งเสริมความเป็นครูอย่างไรบ้าง
- ลักษณะของกิจกรรมเสริมความเป็นครูที่จัดขึ้นมีลักษณะเป็นอย่างไร แต่ละกิจกรรมเสริมความเป็นครูตามมาตรฐานความรู้ของคุรุสภาในข้อ 9 เรื่อง ความเป็นครู อย่างไร
- ท่านมีการวางแผนในการดำเนินงานจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูอย่างไร
- คณะจัดให้มีอาจารย์และบุคลากรเข้ามีส่วนร่วมในการจัดดำเนินงานกิจกรรมเสริมความเป็นครูอย่างไร
- คณะมีวิธีการในการจัดงบประมาณสำหรับกิจกรรมเสริมความเป็นครูอย่างไร
- การเปลี่ยนแปลงของนิสิตนักศึกษาหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร
- กิจกรรมประเภทใดที่ส่งผลต่อความเป็นครูของนิสิตนักศึกษามากที่สุดและน้อยที่สุด เพราะเหตุใด
- กิจกรรมประเภทใดที่ควรให้มีการจัดต่อไป และกิจกรรมที่ควรปรับปรุง
- ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกิจกรรมเสริมความเป็นครูมีอะไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขอย่างไร
- ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูอย่างไรบ้าง

1.2 แนวทางการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษา

- มีประสบการณ์ในการเข้าร่วมจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูที่กิจกรรม และมีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างไร

- กิจกรรมที่จัดมีลักษณะเป็นอย่างไร
- มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมากน้อยเพียงใด
- มีอาจารย์ให้คำแนะนำในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร
- การดำเนินการจัดกิจกรรม เช่น การประชาสัมพันธ์ สถานที่จัดกิจกรรม มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- กิจกรรมประเภทใดที่ส่งผลต่อความเป็นครูให้เกิดขึ้นมากที่สุด และน้อยที่สุด เพราะเหตุใด
- กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตนักศึกษาหรือไม่ อย่างไร
- กิจกรรมที่จัดมีความเหมาะสมและน่าสนใจมากน้อยเพียงใด
- ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมมีอย่างไร
- มีข้อคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูอย่างไร
- มีข้อเสนอแนะและความต้องการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูอย่างไร

2. แบบบันทึกเอกสาร เช่น แบบบันทึกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัยออกหนังสือขอความร่วมมือในการขอเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์

2. สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิในคณะครุศาสตร์ผู้วิจัยเดินทางไปขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง นอกคณะครุศาสตร์ติดต่อผ่านทางโทรศัพท์ เพื่อขอความร่วมมือในการประสานงานขอนัดสัมภาษณ์ตามวัน เวลา สถานที่ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิสะดวก

3. ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ตามวันเวลาที่ได้นัดไว้ โดยใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ 30-60 นาที ผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเทปการสัมภาษณ์ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) ตามประเด็นการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู

4. สำหรับนิสิตนักศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) ตามประเด็นการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู โดยมีประเด็นย่อยเกี่ยวกับลักษณะของกิจกรรม การดำเนินงานจัดกิจกรรม ประโยชน์ที่ได้รับ

จากการเข้าร่วมกิจกรรม และปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา ภายหลังจากสัมภาษณ์ แล้วถอดเทปการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และนิสิตนักศึกษา มาวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่ ตีความ โดยการเขียนบรรยายถึงการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท รวมทั้งความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาและสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณต่อไป

ตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวัดความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาจากผลการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท โดยแบบสอบถามจะประกอบด้วย 3 ประเด็นหลัก คือ ภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู และการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษาถึงความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู เพื่อนำผลจากการสัมภาษณ์มาใช้ในการสร้างข้อคำถามและพัฒนาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม รูปแบบคำถามเป็นแบบเติมคำตอบในช่องว่าง และแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 11 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ ชั้นปี มหาวิทยาลัยที่ศึกษา ประเภทของมหาวิทยาลัย สาขาที่ศึกษา การกำหนดจำนวนกิจกรรมเสริมความเป็นครู การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา กิจกรรมที่มีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู การจัดทำคู่มือการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู ความ

ต้องการเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมความเป็นครู และกิจกรรมเสริมความเป็นครูที่ควรมีการปรับปรุง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู เป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะของกิจกรรม ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม และด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษาประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 28 ข้อ โดยมีระดับความหมาย ดังนี้

1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยน้อยที่สุดกับข้อความนี้
2 = เห็นด้วยน้อย	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยน้อยกับข้อความนี้
3 = เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยปานกลางกับข้อความนี้
4 = เห็นด้วยมาก	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยมากกับข้อความนี้
5 = เห็นด้วยมากที่สุด	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยมากที่สุดกับข้อความนี้

ตัวอย่างการวัดความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1	ท่านได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ					
2	กิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของท่าน					

ตอนที่ 3 การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู เป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 51 ข้อ โดยมีระดับความหมาย ดังนี้

1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยน้อยที่สุดกับข้อความนี้
2 = เห็นด้วยน้อย	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยน้อยกับข้อความนี้
3 = เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยปานกลางกับข้อความนี้
4 = เห็นด้วยมาก	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยมากกับข้อความนี้
5 = เห็นด้วยมากที่สุด	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยมากที่สุดกับข้อความนี้

ตัวอย่างการวัดการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู

ข้อ	ข้อความ	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม					หลังเข้าร่วมกิจกรรม				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
กิจกรรมด้านวิชาการ											
1	ความสนใจใฝ่รู้										
2	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์										
3	การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล										

ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาใช้เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด โครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด และกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยกำหนดรูปแบบของแบบสอบถามให้มีความหลากหลาย ทั้งแบบเติมคำตอบ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราประมาณค่า ทั้งนี้เพื่อได้ข้อมูลที่ต้องการ และครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัด โครงสร้างของแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน รายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 โครงสร้างของแบบสอบถามและจำนวนข้อในแบบสอบถาม

ประเด็นหลัก	จำนวนข้อ	ประเด็นย่อย	จำนวนข้อ	ข้อที่
ภูมิหลัง	11	ข้อมูลพื้นฐาน	11	1-11
ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู	28	ด้านลักษณะของกิจกรรม	10	12-21
		ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม	11	22-32
		ด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา	7	33-39
		กิจกรรมด้านวิชาการ	8	40-47
การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะ	51	กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์	9	48-56
ความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา		กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะ	5	57-61
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกับหลังเข้า		ความเป็นผู้นำ		
ร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู		กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู	7	62-68

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ประเด็นหลัก	จำนวนข้อ	ประเด็นย่อย	จำนวนข้อ	ข้อที่
การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะ		กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม	12	69-80
ความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา		จริยธรรม		
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกับหลังเข้า	51	กิจกรรมส่งเสริมความศรัทธา	4	81-84
ร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู		ในวิชาชีพครู		
(ต่อ)		กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ	6	85-90

2. สร้างข้อคำถามในแต่ละตอนแล้วนำแบบสอบถามที่สร้างเรียบร้อยแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ด้านการวิจัยทางการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ทางด้านการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ความสอดคล้องของข้อคำถาม (item-objective congruence, IOC) การใช้ภาษา และความถูกต้องของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้ 1) เป็นนักวิชาการที่มีประสบการณ์สาขาการวัดและประเมินผล และการวิจัยทางการศึกษา หรือ 2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ใช้ดัชนี IOC (item objective congruence) โดยมีเงื่อนไขให้ผู้ทรงคุณวุฒิตัดสินอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีลักษณะการให้คะแนน คือ

- +1 หมายถึง **มีความสอดคล้อง** ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาที่มุ่งวัด
- 0 หมายถึง **ไม่แน่ใจ** ว่ามีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาที่มุ่งวัด
- 1 หมายถึง **ไม่มีความสอดคล้อง** ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาที่มุ่งวัด

โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา คือ ค่าดัชนี IOC (item objective congruence) ต้องมากกว่า 0.5 ($IOC > 0.5$) จึงถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับโครงสร้างและนิยามที่ต้องการวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) ผลการตรวจสอบพบว่า มีข้อคำถาม 1 ข้อ ที่มีค่าดัชนี IOC น้อยกว่า 0.5 จึงทำการตัดออก รายละเอียดดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 การหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ข้อที่	ข้อคำถาม	IOC
ด้านลักษณะของกิจกรรม		
1	ท่านได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ	0.8
2	กิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของท่าน	1
3	กิจกรรมมีความน่าสนใจ กระตุ้นให้ท่านอยากเข้าร่วม	1
4	กิจกรรมมีความแปลกใหม่	0.8
5	กิจกรรมมีประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู	1
6	กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นการฟังบรรยาย	1
7	กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ท่านได้ลงมือปฏิบัติ และมีส่วนร่วมในกิจกรรม	1
8	กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่มีส่วนเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตร	1
9	กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่มีส่วนเสริมให้เกิดความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู	1
ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม		
10	มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมและรายละเอียดของกิจกรรม	1
11	อาจารย์ที่ปรึกษาให้ความสนใจและคำแนะนำแก่ท่านในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี	1
12	ผู้จัดกิจกรรมและอาจารย์ให้การสนับสนุนต่อการดำเนินงานจัดกิจกรรม	0.8
13	ท่านได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ จากคณะเป็นอย่างดี	1
14	คณะได้ให้งบประมาณในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี	0.4
15	ท่านมีอิสระในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเต็มที่	0.8
16	ท่านมีส่วนร่วมกับอาจารย์ในการกำหนดแผนงานในการจัดกิจกรรม	0.8
17	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1
18	จำนวนกิจกรรมมีความเหมาะสม	1
19	มีการประเมินผลกิจกรรมหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง	1
ด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา		
20	ท่านไม่เข้าใจนโยบายของคณะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู	1
21	กิจกรรมไม่ส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะความเป็นครู	1
22	กิจกรรมที่จัดมีรูปแบบเดิม ขาดความหลากหลาย	1

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อคำถาม	IOC
ด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา (ต่อ)		
23	ขาดผู้ให้คำแนะนำในการเข้าร่วมกิจกรรม	1
24	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมนานเกินไป	1
25	จำนวนกิจกรรมมากเกินไป	1
การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกับหลังเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู		
กิจกรรมด้านวิชาการ		
1	ความสนใจใฝ่รู้	1
2	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	1
3	ความมีวิสัยทัศน์กว้างไกล	1
4	ความรู้ทางด้านวิชาชีพครู	1
5	ความสามารถในการแก้ปัญหา	1
6	ความรู้รอบตัว ความก้าวหน้าทันโลก	1
7	ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	1
8	การนำความรู้ทางวิชาการไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์	1
กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์		
9	ความอดทน	1
10	ความมีวิสัยทัศน์กว้างไกล	0.6
11	ความศรัทธาในวิชาชีพครู	1
12	ความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี	1
13	ความสามารถในการเป็นผู้ตามที่ดี	1
14	ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	1
15	ความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง	1
16	การนำความรู้ทางวิชาการไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์	1
17	ส่งเสริมจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบในการพัฒนาสังคม	1

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อคำถาม	IOC
กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู		
18	ความรักในวิชาชีพครู	1
19	มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู	1
20	ความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	1
21	ความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	1
22	การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู	1
กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ		
23	ความอดทน	1
24	ความมีวิสัยทัศน์กว้างไกล	1
25	ความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี	1
26	ความสามารถในการเป็นผู้ตามที่ดี	0.8
27	ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	1
28	ความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง	1
29	ความสามารถในการบริหารงาน หรือการจัดการ	1
กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม		
30	ความอดทน	1
31	ความมีน้ำใจ	1
32	ความยุติธรรม	1
33	ความมีวินัยในตนเอง	1
34	การมีวุฒิภาวะทางอารมณ์	0.6
35	ความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	1
36	ความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	1
37	ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และวิชาชีพของตน	1
38	การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู	1
39	ความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง	1

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความคำถาม	IOC
กิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู		
40	ความรักในวิชาชีพครู	1
41	ความศรัทธาในวิชาชีพครู	1
42	การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู	1
43	การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู	1
กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ		
44	ความอดทน	0.6
45	ความมีวินัยในตนเอง	1
46	การมีวุฒิภาวะทางอารมณ์	1
47	การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น	1
48	มีบุคลิกที่ดีเหมาะสมกับการเป็นครู	1
49	ความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง	0.8

3. ผู้วิจัยปรับปรุงภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิโดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา รายละเอียดของการปรับปรุงแบบสอบถามดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 การปรับปรุงข้อความคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุง
ด้านลักษณะของกิจกรรม		
4	กิจกรรมมีความแปลกใหม่	กิจกรรมมีความแปลกใหม่แตกต่างจากกิจกรรมที่ท่านเคยเข้าร่วม
	-	(เพิ่ม) กิจกรรมมีหลากหลายประเภท
ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม		
10	มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมและรายละเอียดของกิจกรรม	คณะมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมและรายละเอียดของกิจกรรม
11	อาจารย์ที่ปรึกษาให้ความสนใจและคำแนะนำแก่ท่านในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี	อาจารย์ที่ปรึกษาสนใจและให้คำแนะนำแก่ท่านในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุง
ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม (ต่อ)		
12	ผู้จัดกิจกรรมและอาจารย์ให้การสนับสนุนต่อการดำเนินงานจัดกิจกรรม	ผู้จัดกิจกรรมและอาจารย์ให้การสนับสนุนการดำเนินงานจัดกิจกรรม
13	ท่านได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ จากคณะเป็นอย่างดี	ท่านได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ ๆ จากคณะเป็นอย่างดี
		ท่านได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ จากคณะเป็นอย่างดี
14	คณะได้ห้งบประมาณในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี	ตัดออก เนื่องจากนิสิตนักศึกษาจะไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณในการจัดกิจกรรม
16	ท่านมีส่วนร่วมกับอาจารย์ในการกำหนดแผนงานในการจัดกิจกรรม	ท่านมีส่วนร่วมกับผู้จัดกิจกรรมในการกำหนดแผนงานในการจัดกิจกรรม
19	มีการประเมินผลกิจกรรมหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง	คณะมีการประเมินผลกิจกรรมหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง
-	-	(เพิ่ม) คณะนำผลจากการประเมินกิจกรรมมาพัฒนาการจัดกิจกรรมให้ดีขึ้น
ด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา		
-	-	(เพิ่ม) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมไม่ทั่วถึง
กิจกรรมด้านวิชาการ		
3	ความมีวิสัยทัศน์กว้างไกล	การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล
กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์		
10	ความมีวิสัยทัศน์กว้างไกล	การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล
17	ส่งเสริมจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบในการพัฒนาสังคม	การส่งเสริมจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบในการพัฒนาสังคม
กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู		
19	มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู	การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู
กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ		
24	ความมีวิสัยทัศน์กว้างไกล	การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล
กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม		
-	-	(เพิ่ม) ความรักในสถาบัน

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุง
กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม (ต่อ)		
		(เพิ่ม) ความกตัญญูต่อสถาบัน
กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ		
48	มีบุคลิกที่ดีเหมาะสมกับการเป็นครู	การมีบุคลิกที่ดีเหมาะสมกับการเป็นครู

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนิสิตนักศึกษาจำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงเชิงสอดคล้องภายใน (internal consistency reliability) โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) โดยมีรายละเอียดการตรวจสอบค่าความเที่ยงของข้อคำถามในแต่ละด้านและทั้งฉบับ รายละเอียดดังตารางที่ 3.4

ผลการวิเคราะห์พบว่า ข้อคำถามในแต่ละด้านมีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.8753 ถึง 0.9702 และค่าความเที่ยงทั้งฉบับ คือ 0.9893 แสดงว่าแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพในระดับค่อนข้างสูง

ตารางที่ 3.4 ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยใช้การประมาณค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในตามสูตรของ Cronbach's Alpha (n=30)

เรื่อง	ข้อคำถาม	จำนวนข้อคำถาม	ค่าความเที่ยง
ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมเสริม	ด้านลักษณะของกิจกรรม	10	0.8896
ความเป็นครู	ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม	11	0.9390
	ด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา	7	0.8753
การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู	กิจกรรมด้านวิชาการ	16	0.9550
	กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์	18	0.9593
	กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู	10	0.9346
	กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ	14	0.9464
	กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม	24	0.9702

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

เรื่อง	ข้อคำถาม	จำนวน ข้อคำถาม	ค่าความเที่ยง
การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะความ	กิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาใน	8	0.9505
เป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและ	วิชาชีพครู		
หลังเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็น	กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ	12	0.9456
ครู (ต่อ)			
ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ			0.9893

4. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขและหาค่าความเที่ยงแล้ว ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ มหาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรครูในภาคกลาง จำนวน 25 แห่ง (ข้อมูลปีการศึกษา 2553 : ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ มหาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรครูในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 9 แห่ง โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยมีรายละเอียดขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยทำการแบ่งประเภทของมหาวิทยาลัย ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ *ประเภทที่ 1* คือ มหาวิทยาลัยของรัฐ *ประเภทที่ 2* คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และ *ประเภทที่ 3* คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ขั้นที่ 2 เลือกมหาวิทยาลัยที่จะศึกษาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามประเภทของมหาวิทยาลัย และสุ่มเลือกมหาวิทยาลัยในแต่ละประเภท โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยได้จำนวนมหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 3 แห่ง รวมทั้งสิ้น 9 แห่ง

ขั้นที่ 3 ทำการสุ่มนิสิตนักศึกษา โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามชั้นปี ได้แก่ ชั้นปีที่ 3 – ชั้นปีที่ 5 และสุ่มเลือกนิสิตนักศึกษาในแต่ละชั้นปี โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

ขั้นที่ 4 ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างถึงใน วรวิณี แกมเกตุ, 2551) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนที่ 5% ได้กลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษา จำนวน 400 คน เนื่องจากผู้วิจัยป้องกันอัตราการตอบกลับในระดับต่ำจึงเพิ่มจำนวนแบบสอบถามเป็นมหาวิทยาลัยละ 60 ฉบับ ดังนั้น จำนวนแบบสอบถามจึงมีจำนวนทั้งสิ้น 540 ฉบับ รายละเอียดดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างมหาวิทยาลัยที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย

กลุ่มที่	ประเภทของมหาวิทยาลัย	จำนวนมหาวิทยาลัย	
		ขนาดประชากร	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
1	มหาวิทยาลัยของรัฐ	7	3
2	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	15	3
3	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	3	3
	รวม	25	9

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ประเภทของมหาวิทยาลัย มี 3 ประเภท คือ 1) มหาวิทยาลัยของรัฐ 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู มีหัวข้อย่อย คือ ด้านลักษณะของกิจกรรม ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท โดยเก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถามซึ่งมีรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงคณบดีแต่ละมหาวิทยาลัยที่เลือกใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3-5

2. ติดต่อมหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกำหนดวันและเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยด้วยตนเอง โดยกำหนดวันและเวลาในการไปรับแบบสอบถามคืน

4. ดำเนินการติดตามแบบสอบถามโดยโทรศัพท์ติดต่อกับมหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองตามที่ได้นัดหมายไว้ โดยแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมามีจำนวนทั้งสิ้น 440 ฉบับ จากจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 540 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.48

โดยผลการตอบกลับแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มหาวิทยาลัยของรัฐ มีอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามสูงสุด จำนวน 152 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.44 รองลงมา ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีอัตราการตอบกลับ จำนวน 151 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.89 และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีอัตราการตอบกลับ จำนวน 137 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.11 รายละเอียดดังตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 ร้อยละการตอบกลับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทของมหาวิทยาลัย	จำนวนที่ส่ง	จำนวนได้รับคืน	ร้อยละการตอบกลับ
มหาวิทยาลัยของรัฐ	180	152	84.44
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	180	151	83.89
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	180	137	76.11
รวม	540	440	81.48

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows

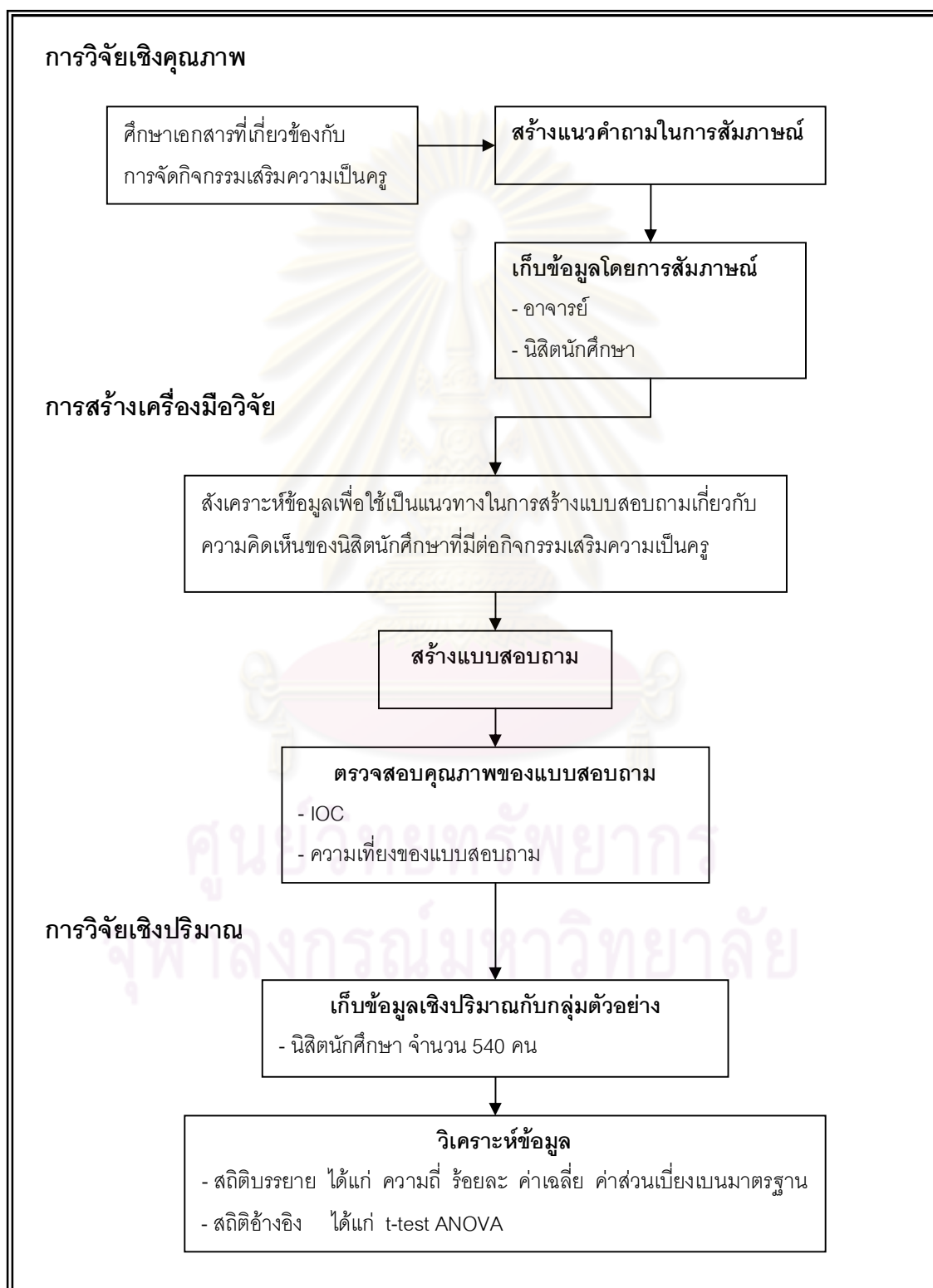
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษาก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และหลังเข้าร่วมกิจกรรมความเป็นครู โดยใช้การวิเคราะห์ค่าที (t-test analysis) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 3 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน : การวิจัยแบบผสม ในครั้งนี้ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท ตอนที่ 2 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท และตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู โดยนำเสนอแบบผสมผสานข้อมูลจากผลการวิจัยเชิงคุณภาพ และผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท

การนำเสนอผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท จะนำเสนอผลการศึกษาเอกสาร และอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยทั้ง 3 ประเภท คือ มหาวิทยาลัยของรัฐ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ พบว่า การจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันมากกว่ามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ยกตัวอย่างเช่น เรื่องลักษณะของกิจกรรม การดำเนินงานจัดกิจกรรม เป็นต้น สาเหตุที่การจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพมีความแตกต่างจากมหาวิทยาลัยทั้ง 2 แห่ง เนื่องจากในขณะนี้หลักสูตรของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ยังอยู่ในระหว่างการปรับเปลี่ยนและพัฒนาหลักสูตร เป็นหลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2550 จึงมีการระงับหลักสูตร 5 ปี โดยปรับเปลี่ยนมาเป็นหลักสูตร 4 ปี ซึ่งจะไม่มีการออกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ซึ่งที่ผ่านมามีการรับนักศึกษาหลักสูตร 5 ปี จำนวน 2 รุ่น คือ ปีการศึกษา 2548 และปีการศึกษา 2549 โดยในปีการศึกษา 2553 มีนักศึกษาหลักสูตร 5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปี 5 กำลังออกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จึงส่งผลให้การจัด

กิจกรรมเสริมความเป็นครู ยังไม่ได้มีการกำหนดออกมาอย่างชัดเจน แต่ทางคณะก็มีการจัดโครงการ เพื่อการพัฒนานักศึกษาในด้านต่าง ๆ โดยภาพรวมเช่นกัน

1. ด้านวัตถุประสงค์/จุดมุ่งหมายการจัดกิจกรรม

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบวัตถุประสงค์/จุดมุ่งหมายการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูใน มหาวิทยาลัยแต่ละประเภท

ประเด็น การเปรียบเทียบ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลกรุงเทพ
วัตถุประสงค์/ จุดมุ่งหมายการจัด กิจกรรมเสริมความ เป็นครู	วัตถุประสงค์ของโครงการ เสริมความเป็นครู 1) เพื่อกำหนดกิจกรรมเสริม ความเป็นครูตลอดหลักสูตร 2) เพื่อจัดทำคู่มือกิจกรรม เสริมความเป็นครู 3) เพื่อจัดทำเกณฑ์การ ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม เสริมความเป็นครู 4) เพื่อจัดทำหลักฐาน รายงานผลการเข้าร่วม กิจกรรมเสริมความเป็นครู	เพื่อการหล่อหลอมจิตวิญญาณ ความเป็นครู มีบุคลิกภาพที่ดี มี ความเป็นผู้นำ ส่งเสริมลักษณะ นิสัยรักการเรียนรู้ และรอบรู้ใน สาขาวิชาเอกของตนเอง	ยังไม่ได้มีการกำหนด กิจกรรมเสริมความเป็นครู ออกมาอย่างชัดเจนแต่ทาง คณะก็มีการจัดกิจกรรมเพื่อ การพัฒนานิสิตนักศึกษาใน ด้านต่าง ๆ โดยภาพรวม

2. ด้านลักษณะของกิจกรรม

2.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า การจัดกิจกรรมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะยึดตามสมรรถนะความเป็นครู จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ 1) รัก เมตตา และปรารถนาดีต่อผู้เรียน 2) อุดทนและรับผิดชอบ 3) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และเป็นผู้นำทางวิชาการ 4) มีวิสัยทัศน์ 5) ศรัทธาในวิชาชีพครู และ 6) ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู รวมทั้งยึดตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตครูศาสตร์ และมีการกำหนดกิจกรรมเสริมความเป็นครู จำนวน 12 กิจกรรม ซึ่งบังคับให้นิสิตนักศึกษาทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมให้ครบทั้ง 12 กิจกรรม รายละเอียดของกิจกรรมเสริมความเป็นครูของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 กิจกรรมเสริมความเป็นครูของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมเสริมความเป็นครู	เป้าหมาย	
	สมรรถนะ ความเป็นครู	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของบัณฑิตครูศาสตร์
1) ร่วมงานวันครูของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	5. ศรัทธาในวิชาชีพครู	2. ใฝ่รู้ 7. มีวินัยในตนเอง
2) ปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตและเจริญปัญญา	1. รัก เมตตา และปรารถนาดีต่อผู้เรียน 2. อุดทน และรับผิดชอบ 6. ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู	3. มีวิจรรณญาณ 7. มีวินัยในตนเอง 8. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ 9. มีจิตใจที่ตั้งงาม
3) เป็นสมาชิกชมรมกิจกรรมนิสิต 1 ชมรม และเข้าร่วมกิจกรรม	3. การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และเป็นผู้นำทางวิชาการ	2. ใฝ่รู้ 4. มีความเป็นผู้นำ
4) เป็นสมาชิกวารสารทางวิชาการด้านครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ 1 ฉบับ หรือ มีบทความได้รับการตีพิมพ์	3. การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และเป็นผู้นำทางวิชาการ 4. มีวิสัยทัศน์	2. ใฝ่รู้ 4. มีความเป็นผู้นำ
5) พัฒนาบุคลิกและมารยาทครู	1. รัก เมตตา และปรารถนาดีต่อผู้เรียน 2. อุดทน และรับผิดชอบ 6. ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู	4. มีความเป็นผู้นำ 7. มีวินัยในตนเอง 8. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์
6) พัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู หรือ คุณลักษณะความเป็นผู้นำ	1. รัก เมตตา และปรารถนาดีต่อผู้เรียน 2. อุดทน และรับผิดชอบ 4. มีวิสัยทัศน์ 6. ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู	1. มีจิตวิญญาณความเป็นครู 4. มีความเป็นผู้นำ 6. มีความกล้าหาญทางจริยธรรม
7) บริการสาธารณะ หรือ ค่ายอาสา หรือ กิจกรรมอาสาเพื่อสังคม หรือ กิจกรรมที่สอนน้อง	1. รัก เมตตา และปรารถนาดีต่อผู้เรียน	5. มีจิตสำนึกต่อสังคม เศรษฐกิจ และ

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

กิจกรรมเสริมความเป็นครู	เป้าหมาย	
	สมรรถนะ ความเป็นครู	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของบัณฑิตครุศาสตร์
7) บริการสาธารณะ หรือ ค่ายอาสา หรือ กิจกรรมอาสา เพื่อสังคม หรือ กิจกรรมที่สอนน้อง (ต่อ)	2. อุดหนุน และรับผิดชอบ 3. การเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ และเป็น ผู้นำทางวิชาการ 4. มีวิสัยทัศน์ 5. ศรัทธาในวิชาชีพครู	สิ่งแวดล้อม 6. มีความกล้าหาญทาง จริยธรรม
8) ฟังปาฐกถา “ศาสตราจารย์ ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา”	3. การเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ และเป็น ผู้นำทางวิชาการ 4. มีวิสัยทัศน์	2. ใฝ่รู้ 4. ความเป็นผู้นำ
9) เข้าร่วมวิชาการระดับชาติ หรือ นานาชาติ ในโอกาส วันคล้ายวันสถาปนา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	3. การเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ และเป็น ผู้นำทางวิชาการ 4. มีวิสัยทัศน์	2. ใฝ่รู้ 4. ความเป็นผู้นำ
10) พัฒนาสมรรถนะการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน	3. การเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ และเป็น ผู้นำทางวิชาการ 4. มีวิสัยทัศน์	2. ใฝ่รู้ 4. ความเป็นผู้นำ
11) เข้าร่วมวิชาการตามหัวข้อที่สนใจ หรือเสนอผลงาน วิชาการในหัวข้อที่สนใจ	3. การเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ และเป็น ผู้นำทางวิชาการ 4. มีวิสัยทัศน์	2. ใฝ่รู้ 4. ความเป็นผู้นำ
12) บัณฑิตนิเทศ	4. มีวิสัยทัศน์ 5. ศรัทธาในวิชาชีพครู	1. มีจิตวิญญาณความ เป็นครู 3. มีวิจารณ์ญาณ 4. ความเป็นผู้นำ

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับลักษณะของกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่จัดขึ้นนั้น
จะมีการปรับเปลี่ยนไปทุกปี เพื่อต้องการหากิจกรรมที่ดี สอดคล้องกับความต้องการของนิสิต

นักศึกษา และสามารถพัฒนานิสิตนักศึกษาได้อย่างแท้จริง โดยกิจกรรมจะมีหลากหลายประเภท ยกตัวอย่างเช่น กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ กิจกรรมเข้าค่าย กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมด้านวิชาการ เป็นต้น

“...การออกแบบกิจกรรม จนเป็นคู่มือ จะมีตัวเป้าหมาย คือ สมรรถนะความเป็นครู นำมาเป็นตัวตั้ง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตครูศาสตร์ รวมถึงชั้นปี เพราะอายุของเด็กต่างกัน ซึ่งจะมีผลในเรื่องการคิด และเรื่องความพร้อม...”

“...ปัจจุบัน เราไม่ได้ต้องการแค่คนเก่ง แต่เราต้องการคนดี มีการจัดค่ายปฏิบัติธรรมตามศาสนาที่ค่านับถือ เราต้องปลูกฝังตั้งแต่เริ่มปี 1 เพราะปี 1 เป็นปีที่อะไรทำอะไรได้เร็ว ...”

“...งานวันครู เป็นกิจกรรมเชิดชูเกียรติอาจารย์อาวุโส นิสิตจะเห็นประวัติอาจารย์ มีนิทรรศการ จัดปาฐกถา นิสิตควรเข้างานวันครู เพราะเราคิดว่า ความศรัทธาในวิชาชีพครู เราต้องเริ่มใส่เข้าไปตั้งแต่ปี 1 นิสิตจะได้รู้สึกว่ามีประวัติศาสตร์ของจุฬาฯ มีท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ ทำให้ความศรัทธาในวิชาชีพครูมันเกิด รวมทั้งเกิดความใฝ่รู้ เนื่องจากเชิญผู้มีความรู้มาบรรยาย ...”

“...ปี 2 มีการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ มีการเชิญวิทยากร ปีนี้เชิญ รศ.ดร.กวรรณิการ์ สัจจกุล โดยเชิญหัวหน้าฝ่ายนิสิตสัมพันธ์ มาประชุม คิดเรื่องการเดินแฟชั่นโชว์ กนค. มาคิดเรื่อง event ชุดนิสิตถูกต้อง กับไม่ถูกต้อง โดยในปีนี้ ให้นโยบาย ครูจุฬานำมอง ให้นิสิตทำกิจกรรมภายใต้ครูจุฬานำมอง ซึ่งในแต่ละปี กิจกรรมจะไม่ซ้ำกันเลย ...”

“...ปี 3 จัดกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำ พาเด็กไปต่างจังหวัด ค้างคืนหนึ่ง ไปด้วยลูกเสือที่สระบุรี เชิญวิทยากร ที่สอนลูกเสือที่ ร.ร.สาธิตมัธยมฯ โดยคณะเด็ก ทั้งชั้นปี ทำกิจกรรมที่ช่วยเหลือกัน ทำฐาน เชิญอาจารย์ ดร.อภิชาติ มาออกแบบกิจกรรมศิลปะ ให้เด็กไปวาดรูปที่น้ำตก ทำกิจกรรมกลุ่ม หลับตาวาดภาพ แล้วมานำเสนอ เชิญชมรมสายสัมพันธ์ผู้ปกครอง ประธานชมรมผู้ปกครอง มาสอนปฏิบัติปา หลุน กง มีการนั่งสมาธิ แผ่เมตตา ยังมีเวทีแสดง โยนโจทย์ให้นิสิตเค้าคิดกิจกรรมโรงเรียนในฝัน โดยหัวหน้าชั้นปี 3 เป็นคนดูแล แล้วให้ออกมาแสดง ซึ่งการแสดงดีมาก เราดูแล้วอึ้ง...”

“...กิจกรรมปัจฉิมนิเทศ ศูนย์พัฒนานิสิตและบัณฑิตอุดมคติเป็นคนจัด ทำให้อำนาจบัณฑิต โดยการตอกย้ำเรื่องวิชาชีพ โดยให้ทีมครูสภามาพูดเรื่อง ไปประกอบวิชาชีพ ทำให้ได้ประโยชน์ในเรื่อง กฎหมาย การศึกษา เรื่องการบรรจุครูเอกชน สิทธิที่พึงประสงค์จะได้รับคืออะไร มีการเดินทางไปต่างจังหวัด โดยใช้หัวหน้าชั้นปี 5 มาประชุม มีการทำเสื้อ ต้องไปหาสปอนเซอร์ โดยให้เค้าทำแผนมาเสนอ แล้วอาจารย์จะคอยแนะนำ ให้ มีพิธีการจุดเทียน เชิญสภามหาวิทยาลัยสัมพันธ์ ชมรมผู้ปกครอง นำภาคีฝ่ายต่าง ๆ มาร่วม เชิญ

อาจารย์ที่ปรึกษาปี 5 มาด้วย แล้วอาจารย์มาทุกคน ปกติไม่ไป แต่ให้นิสิตทำการัด แล้วไปมอบให้ด้วยตัวเอง แล้วให้ท่านทำการแสดง อยากให้ทุกคนต้องมีส่วนร่วม ให้จัดเซอร์ไพรส์ นิสิตก็ซึ้ง ร้องให้...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 2, สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2553)

2.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า กิจกรรมนักศึกษาของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กำหนดให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม สามารถจำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. **กิจกรรมบังคับ** กำหนดให้นักศึกษาแต่ละชั้นปีเข้าร่วมโดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อการหล่อหลอมจิตวิญญาณความเป็นครู มีบุคลิกภาพที่ดี มีความเป็นผู้นำ ส่งเสริมลักษณะนิสัยรักการเรียนรู้ และรอบรู้ในสาขาวิชาเอกของตนเอง โดยกำหนดเป็นบันไดกิจกรรมนักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 5 ดังนี้

กิจกรรมบังคับ

การเสริมสร้างบุคลิกภาพและจิตสำนึกความเป็นครู นักศึกษาครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 5

ชั้นปีที่ 5	5.1 การพัฒนาศักยภาพเพื่อความพร้อมการเป็นครูวิชาชีพ	ภาคเรียนที่ 1
	5.2 ปัจฉิมนิเทศนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา “วันแห่งเกียรติยศ”	ภาคเรียนที่ 2
ชั้นปีที่ 4	4.1 กิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ต่อคณะครุศาสตร์ชุมชนและสังคม	ภาคเรียนที่ 1
	4.2 กิจกรรม “ครุศาสตร์วิชาการ”	ภาคเรียนที่ 2
ชั้นปีที่ 3	3.1 การพัฒนานุคลิกภาพความเป็นครูและความเป็นผู้นำ	ภาคเรียนที่ 1
	3.2 การเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการและพัฒนาทักษะความเป็นครูเฉพาะสาขา/แขนงวิชา : ค่ายวิชาการ/อบรมเชิงปฏิบัติการ	ภาคเรียนที่ 2
ชั้นปีที่ 2	2.1 การอบรมพัฒนามารยาทและการเข้าสังคม	ภาคเรียนที่ 1
	2.2 การพัฒนานุคลิกภาพและจิตวิญญาณความเป็นครูโดยใช้จิตตปัญญา	ภาคเรียนที่ 2
ชั้นปีที่ 1	1.1 ปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่	ภาคเรียนที่ 1
	1.2 ศึกษาเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมในสวนสุนันทาและเกาะรัตนโกสินทร์	
	1.3 การอบรมพัฒนาจิต เสริมสร้างชีวิตศรัทธาและโลกทัศน์เชิงบวก	ภาคเรียนที่ 2

แผนภาพที่ 4 กิจกรรมบังคับของนักศึกษาครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 5

2. กิจกรรมพัฒนานักศึกษาอื่น ๆ ส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมตามความถนัด และความสนใจ โดยคณะกรรมการ กำหนดลักษณะกิจกรรมออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นครู
- 2) ด้านศิลปวัฒนธรรม
- 3) ด้านส่งเสริมวิชาการ
- 4) ด้านจิตสาธารณะ
- 5) ด้านกีฬา สันทนาการและดนตรี
- 6) ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับลักษณะของกิจกรรม พบว่า การออกแบบกิจกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา การจัดกิจกรรมนั้นต้องจัดอย่างต่อเนื่องรวมทั้งเมื่อนิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว ต้องเกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมที่จัดนั้นนิสิตนักศึกษาต้องได้มีส่วนร่วมมากที่สุด และทางคณะก็มีกิจกรรมหลากหลายประเภทเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูให้นิสิตนักศึกษา

“... กิจกรรมที่ต้องทำ ทำอย่างไรให้มันต่อเนื่อง ทำอย่างไรให้นักศึกษาต้องเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ไม่ใช่จับเค้ามาอบรมอย่างเดียว เป็นกิจกรรมให้เค้าได้สัมผัสจริงจัง ๆ จุดมุ่งหมายที่เราตั้งไว้ให้เค้าได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรม จากการทำกิจกรรมแบบกลุ่มร่วมกัน จากที่เค้ามีจิตอาสา ที่เค้าออกไปทำงานนี้เอง เช่น ค่ายอาสาพัฒนา บางที่เค้าอาจมีความเป็นผู้ใหญ่ มีวุฒิภาวะมากขึ้น จากกิจกรรมเหล่านี้ มากกว่าการจับเค้ามานั่งฟังวิทยากรอย่างเดียว จากตรงนี้ การออกแบบกิจกรรม ที่ทำกับเค้าเนี่ย 1) ทำอย่างไรให้ต่อเนื่อง 2) ทำอย่างไรให้เค้าเรียนรู้ผ่านโครงการที่เค้าได้มีส่วนร่วมเยอะ ๆ ...”

“... กิจกรรมปฐมนิเทศ จะมีการบรรยาย เพื่อให้เค้ารู้จักคณะ รู้จักหลักสูตรของคณะ รู้ว่าเมื่อมาอยู่คณะนี้จะมีกิจกรรมอะไรบ้าง ที่ต้องเข้าร่วม แต่การปฐมนิเทศนั้นไม่ใช่ฟังบรรยายอย่างเดียว ช่วงบ่ายเค้าจะมีกิจกรรม ทำความรู้จักกับเพื่อนข้ามวิชาเอก นำจิตตปัญญาเข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรม ตั้งแต่เค้าเข้ามาอยู่ปี 1 ...”

“... จิตตปัญญา เป็นกระบวนการทำงานกลุ่ม ให้เค้าได้ถ่ายทอดความคิดความเห็นที่เป็นตัวของเค้าเอง แล้วแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ส่วนวิทยากรคอยตะล่อมเสริมเติมเต็มในบางประเด็น เช่น ตอบประเด็นเกี่ยวกับการศึกษา โดยให้เค้าวาดภาพออกมา แล้วอธิบาย จะทำให้รู้ว่าเค้าคิดบวกหรือคิดลบกับเรื่องนั้น อย่างเช่น เมื่อนึกถึงการศึกษาไทย ครูไทย ก็วาดภาพ ให้พอรู้ว่าเป็นภาพอะไร การศึกษาในการรับรู้ของเค้า ครูในการรับรู้ของเค้าเป็นอย่างไร ถ้าวาดไม่ได้ก็ให้เค้าได้อธิบาย keyword สำคัญ ๆ ว่าเค้าเห็นเป็นอย่างไร การทำกิจกรรมไม่ใช่เอกใครเอกมัน จะคละกั้นกับนักศึกษาทุก ๆ เอก ...”

“...กิจกรรมเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการและพัฒนาทักษะความเป็นครูเฉพาะสาขา เป็นกิจกรรมที่แสดงศักยภาพของแต่ละวิชาเอก จัดวันที่ 13 - 14 ม.ค. ก่อนวันครู โดยให้แต่ละเอก ออกบูธแสดงผลงานทางวิชาการในสาขาของตนเอง เช่น สื่อต่าง ๆ นำมาผนวกกับงานวันครู เพื่อในงานนี้จะได้มีหลากหลายกิจกรรม ...”

“... ปี 5 งานศักยภาพเพื่อความพร้อมการเป็นครูวิชาชีพ เชิญรองเลขาธิการ ก.ค.ศ. มาคุยเรื่องเส้นทางวิชาชีพครู ความก้าวหน้าของวิชาชีพ ปีนี้ต้องเตรียมตัวอะไร สอบบรรจุเมื่อไหร่ หลักสูตรที่จะสอบบรรจุมีอะไรบ้าง ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 3, สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2553)

“... กิจกรรมอบรม มีพานักศึกษาไปต่างจังหวัด ไปทำงานร่วมกัน ประมาณ 2 วัน มีกิจกรรมที่หลากหลาย เน้นให้นักศึกษามีความสามัคคี ตระหนักถึงบทบาทในความเป็นครู เช่น ทำกิจกรรมร่วมกันในเรื่องสร้างความสามัคคี เนื่องจากคณะมีนักศึกษาหลายเอก เด็กแต่ละเอก ต่างคนต่างไม่เจอน้ำกัน ทางคณะพาเค้าไปรวมกันทุกเอก ไปอยู่ต่างจังหวัดด้วยกัน วันหรือสองวัน ทำให้เค้ารัก สามัคคีมากขึ้น และกับบอกเค้าว่า ถ้าเราทำด้วยความสามัคคีงานจะสำเร็จ การอบรมจะมีทั้งวิทยากรภายใน และภายนอก เช่น มีกิจกรรมทางด้านจิตตปัญญา ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 4, สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2553)

2.3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

จากที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ซึ่งยังอยู่ในระหว่างการปรับเปลี่ยนและพัฒนาหลักสูตร จึงส่งผลให้การจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู ยังไม่ได้มีการกำหนดออกมาอย่างชัดเจน แต่ทางคณะก็มีการจัดโครงการเพื่อพัฒนานักศึกษาในด้านต่าง ๆ โดยภาพรวมเช่นกัน รายละเอียดของโครงการที่จัดขึ้นในปีการศึกษา 2553 รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 โครงการที่จัดขึ้นในปีการศึกษา 2553 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

โครงการด้านต่าง ๆ	ชื่อโครงการ
ด้านวิชาการ	1) โครงการประชุมผู้ปกครอง นักศึกษาใหม่ ประจำปีการศึกษา 2553 2) โครงการปฐมนิเทศนักศึกษาฝึกงาน ประจำปีการศึกษา 2553 3) โครงการสัมมนาทางวิชาการ 4) โครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่
ด้านกีฬา และส่งเสริมสุขภาพ	1) โครงการกีฬาสัมพันธ์ 2) โครงการซ้อมเชียร์

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

โครงการด้านต่าง ๆ	ชื่อโครงการ
ด้านกีฬา และส่งเสริมสุขภาพ (ต่อ)	3) โครงการจัดทำสื่อที่ทีมงานสโมสรนักศึกษา คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม 4) โครงการจัดทำสื่องาน “สารเกษมส์ ครั้งที่ 4”
ด้านการบำเพ็ญประโยชน์	1) โครงการพี่ติวน้อง 2) โครงการนิวเคลียสแห่งปัญญา
ด้านนันทนาการ	1) โครงการประกวดดาวเดือน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม 2) โครงการแสดงความยินดีในงานพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปี การศึกษา 2553
ด้านทำนุ บำรุง ศิลปวัฒนธรรม	1) โครงการหล่อเทียนหลอมดวงใจด้านภักยาเสพติด คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม 2) โครงการน่านักศึกษาไปปฏิบัติธรรม 3) โครงการทำบุญสาขา 4) โครงการไถ่ชีวิตโค – กระบือ ถวายเป็นพระราชกุศล ฯ

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า การจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพส่วนใหญ่จะเน้นกิจกรรมที่พัฒนาเรื่องคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งมีกิจกรรมอื่น ๆ ยกตัวอย่างเช่น กิจกรรมด้านวิชาการที่จะจัดเสริมในวิชาเรียน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์จะเข้าร่วมกับชมรมของมหาวิทยาลัย เป็นต้น

“... กิจกรรมที่ทำประจำ คือ พาเด็กไปออกจิตสวาท ไปนั่งสมาธิ ไปวัด ให้เด็กไปนอนค้าง 2 คืน 3 วัน เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น ...”

“... กิจกรรมมีความจำเป็น ถ้าเรามีเวลา จะพาเด็กไปนั่งสมาธิ ไปปฏิบัติธรรม แต่ต้องมีอาจารย์มาช่วยด้วย เด็กช่างต้องหนักกว่าเด็กธรรมดา เพราะความคิดเค้ายังขาดความรอบคอบ พอเริ่มสอน เค้ายก็จะเริ่มเป็นผู้ใหญ่ขึ้น มีการเชิญผู้ปกครองมาประชุม เรียกเด็กมาคุยเกี่ยวกับเรื่องผลการสอบ ความใกล้ชิดต้องเยอะหน่อย และต้องจัดกิจกรรมให้มีคุณธรรม จริยธรรม อย่างต่อเนื่อง ...”

“... กิจกรรมจัดอบรมทางวิชาการ การพัฒนาทางด้านวิชาชีพ แต่ละสาขาจะจัดเอง เกือบทุกสาขา โดยอบรมวิชาเฉพาะสาขา เชิญวิทยากร เชิญรุ่นพี่มาพูดให้น้องฟัง เป็นโครงการที่เด็กทำกับอาจารย์ที่ปรึกษา ส่วนจิตสาธารณะ จะไปกับสโมสรคณะ พานักศึกษา ไปมอบสิ่งของ ไปทาสีโรงเรียน ไปทุกปี ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 1, สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2553)

“...ลักษณะกิจกรรม โดยส่วนใหญ่จะเน้นเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ไปเข้าค่าย ไปต่างจังหวัด เช่น นครราชสีมา จังหวัดที่ไม่ไกล ...”

“... กิจกรรมวิชาการจะเสริมในวิชาเรียน ศึกษาดูงานโรงเรียนที่เด็กออกไปสังเกตการสอน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์จะเข้าร่วมกับทางมหาวิทยาลัย เข้าชมรมของมหาวิทยาลัย นักศึกษาจะเข้าชมรม ไปพัฒนาโรงเรียน ไปสร้างโรงเรียน ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 5, สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2553)

จากผลการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับลักษณะของกิจกรรมของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพมหานคร สามารถนำมาจัดประเภทของกิจกรรมได้ 7 ประเภท ได้แก่ 1) กิจกรรมด้านวิชาการ 2) กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ 3) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ 4) กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู 5) กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม 6) กิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู และ 7) กิจกรรมพัฒนานุคลิกภาพ รายละเอียดของการเปรียบเทียบประเภทของกิจกรรมของมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบประเภทของกิจกรรมของมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท

ประเด็น การเปรียบเทียบ	ประเภทของมหาวิทยาลัย		
	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลกรุงเทพ
1.กิจกรรมด้านวิชาการ	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นสมาชิกชมรมกิจกรรม นิสิต 1 ชมรม และเข้าร่วมกิจกรรม - เป็นสมาชิกวารสารทางวิชาการด้านคหศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ อย่างน้อย 1 ฉบับ หรือมีบทความได้รับการตีพิมพ์ - ฟังปาฐกถา “ศาสตราจารย์ ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา” - เข้าประชุมวิชาการระดับชาติ หรือ นานาชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรม “ครูศาสตร์ วิชาการ” - การเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการและพัฒนาทักษะความเป็นครูเฉพาะสาขา/แขนงวิชา : ค่ายวิชาการ/อบรมเชิงปฏิบัติการ 	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการประชุมผู้ปกครอง นักศึกษาใหม่ ประจำปีการศึกษา 2553 - โครงการปฐมนิเทศนักศึกษาฝึกงาน ประจำปีการศึกษา 2553 - โครงการสัมมนาทางวิชาการ - โครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ประเด็น การเปรียบเทียบ	ประเภทของมหาวิทยาลัย		
	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลกรุงเทพ
1. กิจกรรมด้านวิชาการ (ต่อ)	ในโอกาสวันคล้ายวัน สถาปนา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - เข้าประชุมวิชาการตาม หัวข้อที่สนใจ หรือเสนอ ผลงานวิชาการ ในหัวข้อที่ สนใจ		
2. กิจกรรมบำเพ็ญประ- โยชน์	- บริการสาธารณะ หรือ ค่ายอาสา หรือ กิจกรรม อาสาเพื่อสังคม หรือ กิจกรรมที่สอนน้อง	- กิจกรรมการบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อคณะ ครุศาสตร์ชุมชนและสังคม	- โครงการที่ดิฉันเอง - โครงการนิเวศเลียสแห่ง ปัญญา
3. กิจกรรมพัฒนา คุณลักษณะความเป็น ผู้นำ	- พัฒนาจิตวิญญาณความ เป็นครู หรือ คุณลักษณะ ความเป็นผู้นำ - พัฒนาสมรรถนะการจัด การศึกษาเพื่อการพัฒนา ที่ยั่งยืน	- การพัฒนาบุคลิกภาพ ความเป็นครูและความเป็น ผู้นำ	
4. กิจกรรมพัฒนาจิต วิญญาณความเป็นครู	- พัฒนาจิตวิญญาณความ เป็นครู หรือคุณลักษณะ ความเป็นผู้นำ	- การพัฒนาบุคลิกภาพและ จิตวิญญาณความเป็นครู โดยใช้จิตปัญญา	
5. กิจกรรมพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม	- ปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิต และเจริญปัญญา	- การอบรมพัฒนาจิตเสริม สร้างชีวิตทัศน์และโลกทัศน์ เชิงบวก - ศึกษาเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ในสวนสุนันทาและเกาะ รัตนโกสินทร์	- โครงการหล่อเทียน หลอมดวงใจด้านภัก ยาเสพติด คณะ ครุศาสตร์อุตสาหกรรม - โครงการนำนักศึกษา ไปปฏิบัติธรรม - โครงการทำบุญสาขา - โครงการไถ่ชีวิตโค กระบือ ถวายเป็นพระ ราชกุศล ฯ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ประเด็น การเปรียบเทียบ	ประเภทของมหาวิทยาลัย		
	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลกรุงเทพ
6. กิจกรรมส่งเสริมความ ศรัทธาในวิชาชีพครู	- ร่วมงานวันครูของคณะ ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย - ปัจฉิมนิเทศ	- การพัฒนาศักยภาพเพื่อ ความพร้อมการเป็นครู วิชาชีพ - ปัจฉิมนิเทศนักศึกษาที่ สำเร็จการศึกษา “วันแห่ง เกียรติยศ” - ปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่	
7. กิจกรรมพัฒนา บุคลิกภาพ	- พัฒนาบุคลิกและมารยาท ครู	- การพัฒนาบุคลิกภาพ ความเป็นครูและความเป็น ผู้นำ - การอบรมพัฒนามารยาท และการเข้าสังคม - การพัฒนาบุคลิกภาพและ จิตวิญญาณความเป็นครู โดยใช้จิตตปัญญา	

3. ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม

3.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า การดำเนินงานจัดกิจกรรม
เสริมความเป็นครูของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะดำเนินการโดยฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการ
สอน ร่วมกับฝ่ายกิจการนิสิต และศูนย์พัฒนานิสิตและบัณฑิตอุดมคติ โดยได้รับงบประมาณจาก
คณะครุศาสตร์ ซึ่งมีเพียงพอในการจัดกิจกรรม

การมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา พบว่า จะให้นิสิตนักศึกษาซึ่งเป็นหัวหน้าชั้นปีได้เข้าร่วม
ประชุม และร่วมกันออกแบบกิจกรรม เพื่อที่จะได้มีกิจกรรมได้ตรงกับความต้องการของ
นิสิตนักศึกษา

“... กิจกรรมปฏิบัติธรรม อาจารย์จะเป็นคนให้นโยบาย โดยถ่ายทอดนโยบายให้กับเด็ก โดยดูตาม
ชั้นปี และให้หัวหน้าชั้นปี 1 เข้ามาอยู่ในกรรมการเฉพาะกิจ รวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาด้วย มาร่วมกันออกแบบ
กิจกรรมปฏิบัติธรรม ...”

“... มีการเดินทางไปต่างจังหวัด โดยใช้หัวหน้าชั้นปี 5 มาประชุม มีการทำสื่อ ต้องไปหาสปอนเซอร์ โดยให้เค้าทำแผนมาเสนอ แล้วอาจารย์จะคอยแนะนำให้...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 2, สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2553)

สำหรับเรื่องการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า จะมีการให้นักศึกษาทำแบบสอบถาม เพื่อประเมินความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษาจากการเข้าร่วมกิจกรรม

“... จะออกแบบสอบถาม ให้นักศึกษาประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม โดยให้ อ.อืด เป็นคนช่วยออกแบบสอบถาม ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 2, สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2553)

3.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

จากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า การดำเนินงานจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จะดำเนินการโดยคณะกรรมการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา คณะกรรมการสโมสรนักศึกษา และแกนนำนักศึกษา โดยได้รับงบประมาณจากคณะครุศาสตร์ ซึ่งมีเพียงพอในการจัดกิจกรรมเช่นเดียวกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษามีโอกาสในการคิด หรือจัดกิจกรรมได้ แต่ต้องอยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม และอยู่ในขอบเขตที่ทางคณะกำหนด เช่น ให้นักศึกษาได้คิดโครงการที่สนใจ แล้วนำเสนอผ่านทางอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม หรือนำนิสิตนักศึกษาเข้ามีส่วนร่วมโดยการทำหน้าที่เป็นกรรมการในแต่ละฝ่าย

“... ถ้าเป็นส่วนของคุณก็จะดึงเค้าเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการบางฝ่าย แต่ถ้ากิจกรรมของสโมสรนักศึกษา เค้าจะมีบทบาทในการจัดกิจกรรมของตัวเองเต็มที่...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 3, สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2553)

“... นักศึกษาจะทำโครงการ เสนอผู้บริหาร แต่ว่าเค้าจะมาขอความร่วมมือจากอาจารย์แต่ละท่าน ให้เป็นที่ปรึกษา แล้วก็จะมีงบประมาณสนับสนุนให้นักศึกษาด้วย จากสโมสรนักศึกษาของคุณ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 4, สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2553)

สำหรับเรื่องการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า จะมีการให้นักศึกษาทำแบบสอบถาม เพื่อประเมินความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษาจากการเข้าร่วมกิจกรรม เช่นเดียวกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“... มีการสำรวจ แล้วจัดทำเป็นเล่มรายงานการทำโครงการ เอากิจกรรมไปถามเค้า เพื่อสำรวจความรู้สึก ความพึงพอใจ ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 3, สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2553)

3.3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

จากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า การดำเนินงานจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จะดำเนินการโดยฝ่ายกิจการทั่วไป โดยจะได้รับงบประมาณจากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า งบประมาณยังเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินงานจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา

“... งบประมาณของมหาวิทยาลัยยังน้อยกว่ามหาวิทยาลัยใหญ่ ๆ ซึ่งยังเป็นปัญหาที่ใช้เกณฑ์วัดเดียวกันทุกอย่างต้องทำเท่ากัน แต่ความพร้อมของมหาวิทยาลัยไม่เท่ากัน ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 1, สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2553)

การมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาจะได้คิดโครงการที่สนใจ แล้วนำเสนอผ่านทางอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม หรือผ่านทางสาขาที่ตนเองสังกัด แล้วจึงยื่นเรื่องไปถึงคณบดี เพื่ออนุมัติให้มีการจัดกิจกรรมขึ้น

“... สำหรับนักศึกษา เค้าก็มีการจัดกิจกรรม โดยเสนอผ่านทางสาขา แต่ต้องแจ้งให้ผมทราบ เช่นโครงการพี่ตูน้อง ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 1, สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2553)

ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบการดำเนินงานจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท

ประเด็นการเปรียบเทียบ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
1. ผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรม	ฝ่ายวิชาการ หลักสูตร และการสอน ร่วมกับฝ่ายกิจการนิสิต และศูนย์พัฒนานิสิต และบัณฑิตอุดมคติ	1) คณะกรรมการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา 2) คณะกรรมการสโมสรนักศึกษา 3) แกนนำนักศึกษา	ฝ่ายกิจการทั่วไป
2. งบประมาณ	งบประมาณของกองทุนครุศาสตร์	งบประมาณของคณะครุศาสตร์	งบประมาณของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
3. การมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา	นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

4. ด้านปัญหาและอุปสรรค

4.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับจำนวนของบุคลากรฝ่ายจัดกิจกรรม การประสานงานจากบุคลากรผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรม และความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องจากการจัดกิจกรรมนั้นมีการดำเนินงานร่วมกันหลายฝ่าย ถึงแม้จะมีการกำหนดอย่างชัดเจนว่าฝ่ายไหนรับผิดชอบกิจกรรมใด แต่ในทางปฏิบัตินั้นต้องร่วมมือกัน ต้องมีการประสานความร่วมมือกันได้ในระดับบุคลากร สาเหตุเพราะนิสิตนักศึกษาที่มีจำนวนมาก จึงมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบค่อนข้างมาก นอกจากนั้นความร่วมมือกับอาจารย์ที่ปรึกษาก็มีส่วนสำคัญในการช่วยกระตุ้น และตักเตือนนิสิตนักศึกษาให้เข้าร่วมกิจกรรม และปัญหาที่พบบ้างเล็กน้อย คือ นิสิตนักศึกษาไม่ศึกษาคู่มือที่ทางคณะจัดทำไว้ให้ ทำให้เข้าร่วมกิจกรรมไม่ทัน และไม่ครบตามกำหนด

“...ในทางปฏิบัติจะอย่างไร เราจะประสานความร่วมมือกันได้สองฝ่าย เพราะว่ากิจกรรมไม่ใช่แค่พัฒนานิสิต แต่ไปอิงกับหลักสูตร 5 ปี ไม่ได้เบ็ดเสร็จจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มันต้องเชื่อมโยงระหว่างสองฝ่ายให้ชัดเจน ...”

“... บุคลากรที่จะรองรับการจัดกิจกรรมมีจำนวนไม่มาก ที่จะต้องดูแลเด็ก ซึ่งมีจำนวนมาก ...”

“... เรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต ต้องใช้วิธีการทำทะเบียน แล้วส่งจดหมายให้อาจารย์ที่ปรึกษาทราบหลังอบรมเสร็จ ว่านิสิตคนใดยังไม่ได้เข้า ขอให้ช่วยตักเตือน ซึ่งเป็นภาระงานที่ค่อนข้างหนัก ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาก็ต้องให้ความร่วมมือในการตักเตือนดูแลเด็กด้วย เพราะไม่อย่างนั้น เค้าก็จะค้างกิจกรรมไม่ได้เข้าร่วมทำให้เกิดปัญหาในอนาคต ...”

“... อยากจัดกิจกรรมส่วนใหญ่ให้นิสิตมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ แต่ในทางปฏิบัติ ระยะเวลาไม่ได้เอื้อ มีกิจกรรมที่เด็กต้องเข้าร่วมเยอะ เราไม่สามารถจัดให้เค้าไปเข้าค่าย ไปต่างจังหวัดได้ทุกกิจกรรม ยกตัวอย่างเช่น เด็กปี 1 ต้องเข้าปฏิบัติธรรม ถ้าเด็กปี 1 เข้าไม่ครบ มันก็จะมีเด็กค้างอยู่ พอเค้าขึ้นปี 2 เด็กปี 1 มาใหม่อีกแล้ว ต้นทุนที่เราจัดไปแล้ว มันก็จะสูญเปล่า ถ้าเค้าเข้าไม่ครบ ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 2, สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2553)

4.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์กิจกรรม ความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ประจำสาขา และการจัดการประชุมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

“... การมีกิจกรรม เยอะ ๆ มันก็ต้องมีระยะเวลาพอสมควร ในการประชาสัมพันธ์ชักจูงใจ ไม่ใช่เฉพาะกับนักศึกษา กับอาจารย์ด้วยกันเองด้วย ในการที่จะให้อาจารย์แต่ละสาขาวิชาเข้ามาเข้าร่วมอย่างทั่วถึง ในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์กับอาจารย์ด้วยกันเอง ก็มากขึ้นไปตามระยะเวลาที่มีในการประชาสัมพันธ์ ไม่ควรจะให้กระชั้นชิดเกินไป เพื่อที่อาจารย์จะได้เห็นความสำคัญ และมาเข้าร่วม เพื่อที่จะได้มาดูแลนักศึกษาของตัวเอง ...”

“... คณะกรรมการพัฒนากิจการนักศึกษา ยังไม่สามารถ จัดการประชุมได้อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมออย่างที่เรากำลังใจมากนัก มีงานมาแทรก ทำให้เค้าไม่สามารถเข้ามาประชุมได้อย่างครบถ้วน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 3, สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2553)

“...อาจารย์มีภาระหน้าที่ในเรื่องของการสอน ทำให้อาจไม่มีเวลามาร่วมกิจกรรม...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 4, สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2553)

4.3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการขาดแคลนงบประมาณ และปัญหาในเรื่องของหลักสูตรที่ยังอยู่ในระหว่างการปรับเปลี่ยน และพัฒนาหลักสูตร ทำให้การจัดกิจกรรมยังไม่มี ความชัดเจนเท่าที่ควร

“... งบประมาณของมหาวิทยาลัยยังน้อยกว่ามหาวิทยาลัยใหญ่ ๆ ซึ่งยังเป็นปัญหาที่ใช้เกณฑ์วัดเดียวกัน ทุกอย่างต้องทำเท่ากัน แต่ความพร้อมของมหาวิทยาลัยไม่เท่ากัน ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 1, สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2553)

“... เรื่องของหลักสูตรยังเป็นปัญหาอยู่ เนื่องจากจะมีการปรับเปลี่ยนเป็นหลักสูตร 6 ปี ซึ่งทรัพยากรบุคคล ยังไม่พร้อม โดยเกณฑ์ของ สกอ. ค่อนข้างสูงจึงยังคงเป็นปัญหาอยู่ ตอนนี้จึงได้เปิดหลักสูตร 4 ปี...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 5, สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2553)

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่พบในการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในแต่ละมหาวิทยาลัย สามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่พบได้ดังนี้ 1) บุคลากรฝ่ายจัดกิจกรรมมีค่อนข้างน้อย แต่ภาระงานมีมาก 2) ความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษา หรืออาจารย์ประจำสาขา มีค่อนข้างน้อย 3) การประสานงานจากบุคลากรผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรม มีค่อนข้างน้อย 4) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมยังไม่ทั่วถึง 5) การขาดแคลนงบประมาณ และ 6) นิสิตนักศึกษาขาดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรม เสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท

การนำเสนอผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท จะนำเสนอผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษา และผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษา

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท ซึ่งได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ออกเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านลักษณะของกิจกรรม

ลักษณะของกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ได้ลงมือปฏิบัติ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ เช่น กิจกรรมเข้าค่ายอาสา กิจกรรมค่ายพัฒนาโรงเรียน เป็นต้น เนื่องจากได้ทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน และอาจารย์ ได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เป็นการฝึกคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องต่าง ๆ เช่น คุณลักษณะความเป็นผู้นำ ความอดทน ความรับผิดชอบ เป็นต้น

“...ชอบกิจกรรมค่ายอาสา สอน สร้าง คือเหมือนสอนเด็กต่างจังหวัด ให้เข้าร่วมกิจกรรมกับเรา เราไปสอนเค้า มันเห็นภาพชัด ทำให้รู้จักการวางแผน การคิด กิจกรรมมันไม่ได้สร้างเสริมความเป็นครูโดยตรง มันเป็นเรื่องประกอบหนึ่งในการสร้างเสริม...”

(นิสิตนักศึกษาคณะที่ 1 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2553)

“...ไปทำกิจกรรมเพื่อสังคม อาจจะไปตามโรงเรียนที่เค้าขาดเหลืออะไร แล้วเราไปช่วยส่งเสริม...”

(นิสิตนักศึกษาคณะที่ 2 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2553)

“...ชอบสร้างความสัมพันธ์ สร้างเพื่อนใหม่ อย่างน้อยมันเป็นเรื่องของจิตวิทยา ทำให้เรารู้จักคนอื่น เข้าใจคนอื่น การเรียนรู้คนอื่นทางอ้อม เหมือนเวลาเราสอนนักเรียน ต้องเข้าใจพื้นฐานของเด็ก เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ...”

(นิสิตนักศึกษาคณะที่ 4 ชั้นปี 3, สัมภาษณ์, 29 พฤศจิกายน 2553)

“...อยากได้ค่ายสอน เราเป็นครูก็อยากไปสอน ก็เหมือนการออกฝึกงาน อยากทำสักครั้งหนึ่ง ...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 5 ชั้นปี 3, สัมภาษณ์, 29 พฤศจิกายน 2553)

“... ชอบเข้าค่ายไปพัฒนาโรงเรียน พื้นที่ภาพบนผนัง ทาสีกำแพงกับน้อง ๆ เป็นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ จัดกิจกรรมเพื่อเด็ก ...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 6 ชั้นปี 3, สัมภาษณ์, 29 พฤศจิกายน 2553)

“...ชอบออกค่าย เพราะมันได้ทำกับเพื่อน ๆ กับน้อง ๆ เราารู้สึกว่า น้อง ๆ หลาย ๆ เอก มารวมกันก็สนุกดี...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 3 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2553)

นอกจากนั้นกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาต้องการจะเป็นกิจกรรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ โดยจัดวิทยากรที่ไม่ได้เน้นแต่การบรรยายอย่างเดียว แต่ให้นิสิตนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วย กิจกรรมส่วนใหญ่ที่เน้นการฟังบรรยาย โดยเฉพาะกิจกรรมทางด้านวิชาการ นิสิตนักศึกษาจะไม่สนใจ เพราะรู้สึกเบื่อ และคิดว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว จึงไม่ให้ความสำคัญ

“...จัดอบรมเกี่ยวกับบุคลิกภาพ เพราะสาขามผม เป็นเด็กช่างแบบเนี้ย อยากให้เปลี่ยนบุคลิกจากเด็กช่างมาเป็นครู ให้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 6 ชั้นปี 3, สัมภาษณ์, 29 พฤศจิกายน 2553)

“...ชอบพวกอบรมสัมมนานอกสถานที่ เชิญวิทยากรดัง ๆ อย่างเช่น อาจารย์แม่มาพูด โดยอบรมเรื่องครูที่ดี เป็นยังไง ต้องปฏิบัติตัวอย่างไร ...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 5 ชั้นปี 3, สัมภาษณ์, 29 พฤศจิกายน 2553)

“...ชอบอบรมสัมมนา เพราะเคยฟังที่วิทยากรเค้าดี ไม่ได้ให้เรานั่งฟังอย่างเดียว ให้เราได้เคลื่อนไหว ได้มีส่วนร่วม...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 3 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2553)

“...ฟังงานวิจัย ประชุมวิชาการ รู้สึกเบื่อ เหมือนเป็นการบังคับให้เข้า...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 7 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2553)

นิสิตนักศึกษา มีความคิดเห็นว่า อยากทำกิจกรรมที่นอกเหนือจากที่คณะกำหนด อยากจัดกิจกรรมขึ้นมาเองตามความสนใจ โดยการคิดโครงการขึ้นมาเอง แล้วนำมาเสนออาจารย์ ซึ่ง

อาจอยู่ภายใต้กรอบที่คณะกำหนด หรือเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานภายนอกไม่ใช่แค่กิจกรรมในคณะเท่านั้น

“...ไม่อยากให้บังคับว่าแต่ละกิจกรรมเป็นอะไร เราไปทำอะไรมาก็ได้ ที่เราคิดว่ามีประโยชน์กับเรา ไม่จำเป็นต้องเป็นในคณะ...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 9 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2553)

“...หรือไม่ก็อาจจะวางกรอบใหญ่ ๆ มาก่อนก็ได้ เหมือนที่เพื่อนบอกจะ สนใจก็ไปเข้าร่วม ให้อยู่ภายในกรอบที่คณะกำหนด หรือของข้างนอกก็น่าจะดี...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 8 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2553)

“...คณะน่าจะเปิดกว้างกว่านี้ คือไปฟังอะไร ที่ไหนที่ตนเองสนใจ แล้วมันประยุกต์ได้มากกว่า ตอนนี้นี่ต้องไปฟังนะ...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 7 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2553)

และนิสิตนักศึกษา ยังมีความคิดเห็นที่ว่า อาจนำกิจกรรมมาจัดอยู่ในวิชาเรียนด้วย ก็จะเป็นการเรียนรู้ทั้งทางด้านวิชาการ และการลงมือปฏิบัติจริงไปพร้อมกัน

“...ตามวิชาเรียนน่าจะช่วยได้ คือเอาวิชาเรียนมาร่วมด้วย เช่น ศึกษารูมชน ออกไปดูงาน ถ้าวิชาไหนสามารถเอาใช้ด้วยได้ ก็เอาเข้าร่วมกัน พวกวิชาศึกษาทางเลือก ตอนปีหนึ่ง ขึ้นไปดูวิถีชีวิต ไปดูเด็กในสลัม ทำให้เราได้วิชาการด้วย ได้ทำกิจกรรมด้วย จะได้ไม่ต้องเสียเวลา ...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 9 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2553)

ประเด็นที่ 2 ด้านการจัดดำเนินงานกิจกรรม

การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาที่เคยมีบทบาทเป็นประธานชมรมพัฒนานาวิชาชีพครู หรือสมาชิกของชมรมต่าง ๆ ในคณะของตน จะมีโอกาสได้คิดกิจกรรมค่ายขึ้นมาเอง แล้วนำไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม อาจารย์ก็จะมีส่วนในการให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรม

“...เคยเป็นประธานชมรมพัฒนานาวิชาชีพครูปีที่แล้ว ก็เขียนโครงการ จัดงบประมาณ เราก็มาจัดค่าย ทำให้เราได้วางแผน คิดว่าแต่ละวันจะทำอะไร น้องจะกินอะไร...”

“...มีครับ แต่อาจารย์จะไปตอนเย็น ไปเยี่ยม เอาขนมไปให้ แล้วก็ดูว่างานเราเป็นยังไง...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 1 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2553)

“...เคยทำชมรม มันเหมือนมันมีกรอบว่าเราต้องร่วมกิจกรรมชมรมของคนละ แล้วแบบเราก็เลยต้องสร้างชมรมขึ้นมา แต่ไม่เป็นระยะยาวเท่าไร สร้างมาระยะสั้น เพื่อให้เรามีกิจกรรม เพื่อรองรับกิจกรรมนี้ ในคณะเราเหมือนชมรมมันไม่ค่อยมีเยอะ เขาค่อนข้างจะประชาสัมพันธ์เรื่องชมรมน้อยด้วย บางชมรมมีอยู่แรก ๆ อาจประชาสัมพันธ์ดี แต่หลัง ๆ ก็ไม่ค่อยมีแล้ว...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 8 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2553)

ประเด็นที่ 3 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม

นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่ากิจกรรมเสริมความเป็นครู ถึงแม้จะเป็นลักษณะของกิจกรรมที่ต้องบังคับให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วม แต่การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้นิสิตนักศึกษามีทัศนคติที่ดี ความเป็นครูมากขึ้น ทำให้ตระหนักในการเป็นนักศึกษาครู ช่วยสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รวมทั้งได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

“...รู้สึกทำให้เรามีสำนึกในการเป็นครูมากขึ้น สร้างประสบการณ์ ให้เรารู้ว่าเราเรียนครูศาสตร์นะ เราต้องดี เราต้องเป็นคนดี...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 7 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2553)

“...มันก็เป็นสิ่งที่ดีนะคะ เหมือนหนูเอง ก็ไม่ค่อยได้ทำกิจกรรมเยอะ ๆ การที่เค้าบังคับว่าต้องทำเหมือนเป็นการได้ร่วมกิจกรรม ไม่งั้นถ้าเค้าไม่บังคับ 5 ปี เหมือนไม่ได้ทำกิจกรรมอะไร เหมือนเป็นการกระตุ้นเราไปในตัวด้วย...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 8 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2553)

“...ได้รับประสบการณ์ ก็คือถ้าเค้าไม่บังคับขนาดนี้ เรายังคงไม่ชวนขายขนาดนี้...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 9 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2553)

“...ถ้าเรียนอย่างเดียว ไม่มีประสบการณ์ ไม่มีมิตรภาพ การทำกิจกรรมก็ทำให้รู้จักคนอื่น สร้างมิตรไมตรี...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 4 ชั้นปี 3, สัมภาษณ์, 29 พฤศจิกายน 2553)

ประเด็นที่ 4 ด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา

กิจกรรมเสริมความเป็นครู ที่จัดในแต่ละมหาวิทยาลัยจะเป็นลักษณะของกิจกรรมบังคับ ซึ่งนิสิตนักศึกษาทุกคนต้องเข้าร่วม ทำให้นิสิตนักศึกษาไม่ชอบ เพราะรู้สึกว่าเป็นการบังคับ รวมทั้งกิจกรรมที่กำหนดให้เข้าร่วมนั้น นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า จำนวนกิจกรรมมากเกินไป อยากให้ลดจำนวนกิจกรรมลง

“...บางคนไม่ได้สมัครใจอยากจะทำ เป็นเพราะบังคับ มันก็เริ่มอคติ เหมือนแบบเซ็นชื้ออย่างเดียวได้ไหม เหมือนมันจะไม่ได้อะไร...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 7 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2553)

“...กิจกรรมเยอะเกินไปนิดนึง ลดจำนวนกิจกรรมลงมา ให้มีคุณภาพจริง ๆ ให้นิสิตได้เอาอะไรไปใช้จริง ๆ ก็อาจจะดีกว่า...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 9 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2553)

ส่วนการประชาสัมพันธ์กิจกรรมนั้น ยังมีการประชาสัมพันธ์ค่อนข้างน้อยและไม่ทั่วถึง ทำให้รู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่อนข้างช้า

“...กิจกรรมจะรู้ต่อ ๆ กัน ถ้าสุดท้ายไปอ้อมขวา ประกาศหน้าวันในเวป แล้วผมฝึกสอนไม่ค่อยได้เล่นอินเตอร์เน็ต คณะโทรบอกนักศึกษาเป็นบางคน คือโทรไปบอกตัวแทนนักศึกษา...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 1 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2553)

กิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดนั้นจะเป็นกิจกรรมอบรมสัมมนา ซึ่งเน้นการฟังบรรยาย บางครั้งก็จะเป็นรูปแบบเดิม ทำให้นิสิตนักศึกษา รู้สึกว่า ขาดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม และไม่เกิดคุณลักษณะความเป็นครูตามเป้าหมายที่กิจกรรมนั้นต้องการ

“...กิจกรรมอบรมมันก็ดีครับ แต่มันไม่ได้เอาไปใช้ มันผ่านมา แล้วผ่านไป แต่ถ้าได้ลงมือทำ มันจะอยู่นาน...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 1 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2553)

“...สิ่งที่นิสิตได้รับ มันไม่ตรงกับที่คณะต้องการหรือเปล่า อย่างคณะอาจจะต้องการให้นิสิตได้รับความรู้ เรื่องนี้จริง ๆ นิสิตต้องการแค่หลักฐาน ไม่สนใจว่าจะได้เอาไปใช้อะไรจริงหรือเปล่า...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 9 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2553)

“...บางคนไม่ได้สมัครใจอยากจะทำ เป็นเพราะบังคับมันก็เริ่มอคติ เหมือนแบบเซ็นชื้ออย่างเดียวได้ไหม เหมือนมันจะไม่ได้อะไร...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 7 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2553)

“...บางกิจกรรมที่เราเข้าไปจด เช่น ประชุมวิชาการ คือไม่รู้ว่าจะต้องการอะไร อยู่ดี ๆ ก็เข้าไปฟังเลย เอกสารก็จะมีกับแค่อาจารย์ พอเข้าร่วมก็จะมีใบให้เขียน ก็ไม่รู้จะเขียนอะไร...”

(นิสิตนักศึกษาคนที่ 8 ชั้นปี 5, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2553)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการจัด ประเภทของกิจกรรมเสริมความเป็นครู สำหรับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริม ความเป็นครู นำไปใช้ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในประเด็นเกี่ยวกับลักษณะของกิจกรรมที่นิสิต นักศึกษาต้องการ ปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษาจากการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู เนื่องจากผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไม่สามารถนำเสนอรายละเอียดที่เพียงพอ ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณได้

2. ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริม ความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตามประเภทของ มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนิสิตนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 34.55 รองลงมา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล คิดเป็นร้อยละ 34.32 และ 31.14 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามมหาวิทยาลัยและประเภทของ มหาวิทยาลัย

ประเภทของมหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัย	จำนวน	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยของรัฐ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	50	11.36
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	48	10.91
	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	54	12.27
	รวม	152	34.55
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	52	11.82
	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	57	12.95
	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	42	9.55
	รวม	151	34.32
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ	33	7.50
	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	46	10.45
	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	58	13.18
	รวม	137	31.14
รวม		440	100.00

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.82 ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 58.41 และศึกษาอยู่สาขา การศึกษาปฐมวัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.77 รองลงมาคือ วิทยาศาสตร์ และพลศึกษา คิดเป็น ร้อยละ 7.96 และ 7.73 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	168	38.18
หญิง	272	61.82
รวม	440	100.00
ชั้นปี		
3	53	12.05
4	257	58.40
5	130	29.55
รวม	440	100.00
สาขาวิชา		
การศึกษานอกระบบโรงเรียน	3	0.68
การศึกษาปฐมวัย	109	24.77
ประถมศึกษา	20	4.55
ภาษาไทย	5	1.14
คณิตศาสตร์	26	5.91
เคมี	15	3.41
ชีววิทยา	19	4.32
ฟิสิกส์	7	1.59
ภาษาอังกฤษ	12	2.73
พลศึกษา	34	7.73
วิทยาศาสตร์	35	7.96
วิศวกรรมเครื่องกล	19	4.32
วิศวกรรมคอมพิวเตอร์	31	7.05
วิศวกรรมไฟฟ้า	21	4.77
วิศวกรรมอุตสาหการ	11	2.50
ธุรกิจศึกษา	2	0.45
สุขศึกษา	4	0.91

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
สาขาวิชา (ต่อ)		
เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา	19	4.32
คอมพิวเตอร์ศึกษา	28	6.37
ศิลปศึกษา	9	2.04
รวม	440	100.00

2.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมความเป็นครู

ผลการวิเคราะห์ประเภทของกิจกรรมที่มีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู พบว่า ประเภทของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู คือ กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู คิดเป็นร้อยละ 44.25 รองลงมา คือ กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมด้านวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และประเภทของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาที่มีความคิดเห็นว่ามีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูน้อยที่สุด คือ กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ คิดเป็นร้อยละ 36.19, 31.54, 25.92, 22.74, 19.32 และ 19.07 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของมหาวิทยาลัย พบว่า ประเภทของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความคิดเห็นเหมือนกันว่ามีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูมากที่สุด คือ กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู คิดเป็นร้อยละ 45.27 และ 46.97 ตามลำดับ ส่วนประเภทของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีความคิดเห็นว่ามีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูมากที่สุด คือ กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 42.64

ประเภทของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความคิดเห็นเหมือนกันว่ามีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู เป็นลำดับที่ 2 คือ กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 36.49 และ 29.55 ตามลำดับ ส่วนประเภทของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีความคิดเห็นว่ามีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู เป็นลำดับที่ 2 คือ กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู คิดเป็นร้อยละ 40.31 รายละเอียดดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ประเภทของกิจกรรมที่มีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู

ประเภทของกิจกรรม	ประเภทของมหาวิทยาลัย						รวม	ลำดับประโยชน์	
	มหาวิทยาลัยของรัฐ		มหาวิทยาลัยราชภัฏ		มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
กิจกรรมด้านวิชาการ									
มีประโยชน์	53	35.81	35	26.52	41	31.78	129	31.54	
ไม่มีประโยชน์	95	64.19	97	73.48	88	68.22	280	68.46	3
รวม	148	100.00	132	100.00	129	100.00	409	100.00	
กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์									
มีประโยชน์	37	25.00	33	25.00	23	17.83	93	22.74	
ไม่มีประโยชน์	111	75.00	99	75.00	106	82.17	316	77.26	5
รวม	148	100.00	132	100.00	129	100.00	409	100.00	
กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ									
มีประโยชน์	27	18.24	23	17.42	29	22.48	79	19.32	
ไม่มีประโยชน์	121	81.76	109	82.58	100	77.52	330	80.68	6
รวม	148	100.00	132	100.00	129	100.00	409	100.00	
กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู									
มีประโยชน์	67	45.27	62	46.97	52	40.31	181	44.25	
ไม่มีประโยชน์	81	54.73	70	53.03	77	59.69	228	55.75	1
รวม	148	100.00	132	100.00	129	100.00	409	100.00	
กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม									
มีประโยชน์	54	36.49	39	29.55	55	42.64	148	36.19	
ไม่มีประโยชน์	94	63.51	93	70.45	74	57.36	261	63.81	2
รวม	148	100.00	132	100.00	129	100.00	409	100.00	
กิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู									
มีประโยชน์	34	22.97	38	28.79	34	26.36	106	25.92	
ไม่มีประโยชน์	114	77.03	94	71.21	95	73.64	303	74.08	4
รวม	148	100.00	132	100.00	129	100.00	409	100.00	
กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ									
มีประโยชน์	23	15.54	33	25.00	22	17.05	78	19.07	
ไม่มีประโยชน์	125	84.46	99	75.00	107	82.95	331	80.93	7
รวม	148	100.00	132	100.00	129	100.00	409	100.00	

ผลการวิเคราะห์ลักษณะของกิจกรรมเสริมความเป็นครูที่นิสิตนักศึกษาต้องการ พบว่า ลักษณะของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการ คือ กิจกรรมที่ได้ออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น กิจกรรมเข้าค่าย คิดเป็นร้อยละ 52.87 รองลงมา คือ กิจกรรมฟังบรรยายความรู้จากวิทยากร หรือจัดอบรมพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ กิจกรรมที่ได้จัดขึ้นเองตามความสนใจ กิจกรรมที่ได้เข้าร่วมกับหน่วยงานภายนอก กิจกรรมที่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรม กิจกรรมที่จัดรวมอยู่ในวิชาเรียน และกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ คิดเป็นร้อยละ 37.47 และ 28.74, 26.90, 23.91, 20.00 และ 0.92 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของมหาวิทยาลัย พบว่า ลักษณะของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ต้องการมากที่สุดเหมือนกัน คือ กิจกรรมที่ได้ออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น กิจกรรมเข้าค่าย คิดเป็นร้อยละ 58.67 และ 58.39 ตามลำดับ ส่วนลักษณะของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ต้องการมากที่สุด คือ กิจกรรมฟังบรรยายความรู้จากวิทยากร หรือจัดอบรมพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 44.12

ลักษณะของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ต้องการเป็นลำดับที่ 2 คือ กิจกรรมที่ได้จัดขึ้นเองตามความสนใจ กิจกรรมฟังบรรยายความรู้จากวิทยากร หรือจัดอบรมพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ และกิจกรรมที่ได้ออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น กิจกรรมเข้าค่าย คิดเป็นร้อยละ 38.00, 40.27 และ 40.44 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ลักษณะของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาต้องการ

ลักษณะของกิจกรรม	ประเภทของมหาวิทยาลัย						รวม	ลำดับความต้องการ
	มหาวิทยาลัยของรัฐ		มหาวิทยาลัยราชภัฏ		มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
กิจกรรมที่ได้ออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น กิจกรรมเข้าค่าย								
ต้องการ	88	58.67	87	58.39	55	40.44	230	52.87
ไม่ต้องการ	62	41.33	62	41.61	81	59.56	205	47.13
รวม	150	100.00	149	100.00	136	100.00	435	100.00
กิจกรรมฟังบรรยายความรู้จากวิทยากร หรือจัดอบรมพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ								
ต้องการ	43	28.67	60	40.27	60	44.12	163	37.47
ไม่ต้องการ	107	71.33	89	59.73	76	55.88	272	62.53
รวม	150	100.00	149	100.00	136	100.00	435	100.00

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ลักษณะของ กิจกรรม	ประเภทของมหาวิทยาลัย						รวม	ลำดับ ความ ต้องการ	
	มหาวิทยาลัย ของรัฐ		มหาวิทยาลัย ราชภัฏ		มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
กิจกรรมที่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรม									
ต้องการ	39	26.00	32	21.48	33	24.26	104	23.91	
ไม่ต้องการ	111	74.00	117	78.52	103	75.74	331	76.09	5
รวม	150	100.00	149	100.00	136	100.00	435	100.00	
กิจกรรมที่ได้จัดขึ้นเองตามความสนใจ									
ต้องการ	57	38.00	34	22.82	34	25.00	125	28.74	
ไม่ต้องการ	93	62.00	115	77.18	102	75.00	310	71.26	3
รวม	150	100.00	149	100.00	136	100.00	435	100.00	
กิจกรรมที่จัดรวมอยู่ในวิชาเรียน									
ต้องการ	33	22.00	25	16.78	29	21.32	87	20.00	
ไม่ต้องการ	117	78.00	124	83.22	107	78.68	348	80.00	6
รวม	150	100.00	149	100.00	136	100.00	435	100.00	
กิจกรรมที่ได้เข้าร่วมกับหน่วยงานภายนอก									
ต้องการ	35	23.33	43	28.86	39	28.68	117	26.90	
ไม่ต้องการ	115	76.67	106	71.14	97	71.32	318	73.10	4
รวม	150	100.00	149	100.00	136	100.00	435	100.00	
กิจกรรมอื่น ๆ เช่น ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ									
ต้องการ	1	0.67	3	2.01	0	0	4	0.92	
ไม่ต้องการ	149.00	99.33	146.00	97.99	136	100.00	431	99.08	7
รวม	150	100.00	149	100.00	136	100.00	435	100.00	

ผลการวิเคราะห์ประเภทกิจกรรมที่ควรมีการปรับปรุง พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมที่ควรมีการปรับปรุงมากที่สุด คือ กิจกรรมวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 35.17 รองลงมา คือ กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู กิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และ กิจกรรมที่ควรมีการปรับปรุงน้อยที่สุด คือ กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ คิดเป็นร้อยละ 14.59, 12.20, 10.53, 9.81, 9.09 และ 8.61 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีความคิดเห็นเหมือนกันว่า กิจกรรมที่ควรปรับปรุงมากที่สุด คือ กิจกรรมด้านวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40.54, 25.18 และ 39.69 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ประเภทของกิจกรรมที่ควรมีการปรับปรุง จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย

ประเภทของกิจกรรม	ประเภทของมหาวิทยาลัย						รวม	ลำดับการปรับปรุง	
	มหาวิทยาลัยของรัฐ		มหาวิทยาลัยราชภัฏ		มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
กิจกรรมด้านวิชาการ									
ปรับปรุง	60	40.54	35	25.18	52	39.69	147	35.17	
ไม่ปรับปรุง	88	59.46	104	74.82	79	60.31	271	64.83	1
รวม	148	100.00	139	100.00	131	100.00	418	100.00	
กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์									
ปรับปรุง	11	7.43	16	11.51	11	8.40	38	9.09	
ไม่ปรับปรุง	137	92.57	123	88.49	120	91.60	380	90.91	6
รวม	148	100.00	139	100.00	131	100.00	418	100.00	
กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ									
ปรับปรุง	19	12.84	11	7.91	11	8.40	41	9.81	
ไม่ปรับปรุง	129	87.16	128	92.09	120	91.60	377	90.19	5
รวม	148	100.00	139	100.00	131	100.00	418	100.00	
กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู									
ปรับปรุง	22	14.86	22	15.83	17	12.98	61	14.59	
ไม่ปรับปรุง	126	85.14	117	84.17	114	87.02	357	85.41	2
รวม	148	100.00	139	100.00	131	100.00	418	100.00	
กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม									
ปรับปรุง	15	10.14	15	10.79	14	10.69	44	10.53	
ไม่ปรับปรุง	133	89.86	124	89.21	117	89.31	374	89.47	4
รวม	148	100.00	139	100.00	131	100.00	418	100.00	

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ประเภทของ กิจกรรม	ประเภทของมหาวิทยาลัย						รวม	ลำดับการ ปรับปรุง	
	มหาวิทยาลัย ของรัฐ		ราชภัฏ		เทคโนโลยีราชมงคล				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน		ร้อยละ
กิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู									
ปรับปรุง	14	9.46	16	11.51	21	16.03	51	12.20	
ไม่ปรับปรุง	134	90.54	123	88.49	110	83.97	367	87.80	3
รวม	148	100.00	139	100.00	131	100.00	418	100.00	
กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ									
ปรับปรุง	7	4.73	24	17.27	5	3.82	36	8.61	
ไม่ปรับปรุง	141	95.27	115	82.73	126	96.18	382	91.39	7
รวม	148	100.00	139	100.00	131	100.00	418	100.00	

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.10 พบว่า กิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าคุณมีการปรับปรุงมากที่สุด คือ กิจกรรมวิชาการ ซึ่งเหตุผลที่คุณมีการปรับปรุงกิจกรรมดังกล่าว เนื่องจากกิจกรรมวิชาการไม่ดึงดูดความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 62.76 รองลงมา กิจกรรมวิชาการขาดความแปลกใหม่ กิจกรรมวิชาการไม่ส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะความเป็นครู และระยะเวลาในการจัดกิจกรรมนานเกินไป คิดเป็นร้อยละ 50.34 และ 21.38 (เท่ากัน) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 เหตุผลในการปรับปรุงกิจกรรมวิชาการ

เหตุผลในการปรับปรุง	กิจกรรมด้านวิชาการ		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับเหตุผล
กิจกรรมไม่ดึงดูดความสนใจของท่าน	91	62.76	1
กิจกรรมขาดความแปลกใหม่	73	50.34	2
กิจกรรมไม่ส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะความเป็นครู	31	21.38	3
ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมนานเกินไป	31	21.38	3
ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมไม่เหมาะสม	28	19.31	4
กิจกรรมทำให้เสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวเพิ่ม	19	13.10	5

3. การวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท

การวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ด้านลักษณะของกิจกรรม

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรม พบว่า นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อรายการ โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ กิจกรรมมีประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู ($\bar{x} = 3.49$) รองลงมา คือ กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นการฟังบรรยาย และเป็นกิจกรรมที่มีส่วนเสริมให้เกิดความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ($\bar{x} = 3.44$ และ 3.39 ตามลำดับ) และข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ และกิจกรรมมีความแปลกใหม่แตกต่างจากกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาเคยเข้าร่วม ($\bar{x} = 2.98$)

เมื่อจำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อรายการ โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นการฟังบรรยาย ($\bar{x} = 3.20$) รองลงมา คือ กิจกรรมมีประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู และกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่มีส่วนเสริมให้เกิดความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ($\bar{x} = 3.15$ และ 3.02 ตามลำดับ) และข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ กิจกรรมมีความแปลกใหม่แตกต่างจากกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาเคยเข้าร่วม ($\bar{x} = 2.66$)

นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรม อยู่ในระดับมาก 2 ข้อรายการ คือ กิจกรรมมีประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู และกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นการฟังบรรยาย ($\bar{x} = 3.53$ เท่ากัน) สำหรับข้อรายการอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ กิจกรรมมีความแปลกใหม่แตกต่างจากกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาเคยเข้าร่วม ($\bar{x} = 2.66$)

นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรม อยู่ในระดับมาก 5 ข้อรายการ โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุด คือ กิจกรรมมีประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู ($\bar{x} = 3.77$) รองลงมา คือ กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่มีส่วนเสริมให้เกิดความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่มีส่วนเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตร กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นการฟังบรรยาย และกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ท่านได้ลงมือปฏิบัติ และมีส่วนร่วมในกิจกรรม ($\bar{x} = 3.69, 3.63, 3.56$ และ 3.55 ตามลำดับ) สำหรับข้อรายการอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ ($\bar{x} = 3.09$) รายละเอียดดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรม จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย

ด้านลักษณะของกิจกรรม	มหาวิทยาลัย ของรัฐ (n = 152)		มหาวิทยาลัย ราชภัฏ (n = 151)		มหาวิทยาลัย เทคโนโลยี ราชมงคล (n = 137)		รวม		
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
	1. ท่านได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ	3.05	0.95	3.09	1.03	2.77	0.99	2.98	1.00
2. กิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของท่าน	3.18	0.93	3.38	0.95	2.90	0.90	3.16	0.95	ปานกลาง
3. กิจกรรมมีความน่าสนใจ กระตุ้นให้ท่านอยากเข้าร่วม	2.99	0.89	3.37	0.94	2.85	0.87	3.08	0.93	ปานกลาง
4. กิจกรรมมีความแปลกใหม่แตกต่างจากกิจกรรมที่ท่านเคยเข้าร่วม	2.95	0.93	3.31	0.90	2.66	0.92	2.98	0.95	ปานกลาง
5. กิจกรรมมีหลากหลายประเภท	3.26	0.98	3.33	0.87	2.80	0.94	3.14	0.96	ปานกลาง
6. กิจกรรมมีประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู	3.53	0.79	3.77	0.94	3.15	0.90	3.49	0.91	ปานกลาง
7. กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นการฟังบรรยาย	3.53	1.04	3.56	1.00	3.20	1.06	3.44	1.04	ปานกลาง
8. กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ท่านได้ลงมือปฏิบัติ และมีส่วนร่วมในกิจกรรม	3.14	1.00	3.55	0.91	2.99	0.87	3.24	0.96	ปานกลาง

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ด้านลักษณะของกิจกรรม	มหาวิทยาลัย ของรัฐ (n = 152)		มหาวิทยาลัย ราชภัฏ (n = 151)		มหาวิทยาลัย เทคโนโลยี ราชมงคล (n = 137)		รวม		
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
	9. กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่มี ส่วนเสริมการเรียนการสอนใน หลักสูตร	3.28	0.79	3.63	0.88	3.01	0.81	3.31	0.87
10. กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่มี ส่วนเสริมให้เกิดความรักและ ศรัทธาในวิชาชีพครู	3.42	0.87	3.69	0.95	3.02	0.96	3.39	0.96	ปานกลาง
รวม	3.23	0.60	3.47	0.67	2.94	0.63	3.22	0.57	ปานกลาง

ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู ในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม พบว่า นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู ในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อรายการ โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ คณะมีการประเมินผลกิจกรรมหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ($\bar{x} = 3.35$) รองลงมา คือ นิสิตนักศึกษาได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่จากคณะเป็นอย่างดี และผู้จัดกิจกรรมและอาจารย์ให้การสนับสนุนการดำเนินงานจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 3.30$ และ 3.25 ตามลำดับ) และข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ คณะมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมและรายละเอียดของกิจกรรม ($\bar{x} = 2.99$)

เมื่อจำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู ในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อรายการ โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ท่านได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่จากคณะเป็นอย่างดี ($\bar{x} = 3.04$) รองลงมา คือ จำนวนกิจกรรมมีความเหมาะสม อาจารย์ที่ปรึกษาสนใจและให้คำแนะนำแก่ท่านในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี และผู้จัดกิจกรรมและอาจารย์ให้การสนับสนุน ($\bar{x} = 2.96, 2.93$ และ 2.93 ตามลำดับ) และข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ คณะมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมและรายละเอียดของกิจกรรม ($\bar{x} = 2.66$)

นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อรายการ โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ คณะมีการประเมินผลกิจกรรมหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ($\bar{x} = 3.36$) รองลงมา คือ ผู้จัดกิจกรรมและอาจารย์ให้การสนับสนุนการดำเนินงานจัดกิจกรรม และนิสิตนักศึกษาได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่จากคณะเป็นอย่างดี ($\bar{x} = 3.28$ เท่ากัน) และข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ คณะมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมและรายละเอียดของกิจกรรม ($\bar{x} = 2.66$)

นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู ในด้านลักษณะของกิจกรรม อยู่ในระดับมาก 4 ข้อรายการ โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ คณะมีการประเมินผลกิจกรรมหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ($\bar{x} = 3.74$) รองลงมา คือ คณะนำผลจากการประเมินกิจกรรมมาพัฒนาการจัดกิจกรรมให้ดีขึ้น นิสิตนักศึกษาได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่จากคณะเป็นอย่างดี และผู้จัดกิจกรรมและอาจารย์ให้การสนับสนุนการดำเนินงานจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 3.60, 3.54$ และ 3.52 ตามลำดับ) สำหรับข้อรายการอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมกับผู้จัดกิจกรรมในการกำหนดแผนงานในการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 2.84$) รายละเอียดดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย

ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม	มหาวิทยาลัยของรัฐ (n = 152)		มหาวิทยาลัยราชภัฏ (n = 151)		มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (n = 137)		รวม		ระดับ
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
	1. คณะมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรม และรายละเอียดของกิจกรรม	3.03	0.92	3.26	0.91	2.66	1.02	2.99	
2. อาจารย์ที่ปรึกษาสนใจและให้คำแนะนำแก่ท่านในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี	3.11	0.87	3.48	0.99	2.93	1.05	3.18	1.00	ปานกลาง
3. ผู้จัดกิจกรรมและอาจารย์ให้การสนับสนุนการดำเนินงานจัดกิจกรรม	3.28	0.92	3.52	0.86	2.93	0.97	3.25	0.95	ปานกลาง

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม	มหาวิทยาลัย ของรัฐ (n = 152)		มหาวิทยาลัย ราชภัฏ (n = 151)		มหาวิทยาลัย เทคโนโลยี ราชมงคล (n = 137)		รวม		
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
	4. ท่านได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการ ใช้อาคารสถานที่จากคณะเป็น อย่างดี	3.28	0.87	3.54	0.90	3.04	0.98	3.30	0.94
5. ท่านได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการ ใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ จากคณะ เป็นอย่างดี	3.18	0.80	3.49	0.90	2.88	1.05	3.19	0.95	ปานกลาง
6. ท่านมีอิสระในการดำเนินกิจกรรม ได้อย่างเต็มที่	3.11	0.93	3.48	0.94	2.86	1.00	3.16	0.99	ปานกลาง
7. ท่านมีส่วนร่วมกับผู้จัดกิจกรรมใน การกำหนดแผนงานในการจัด กิจกรรม	2.84	1.01	3.44	0.94	2.79	0.94	3.03	1.01	ปานกลาง
8. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมี ความเหมาะสม	3.20	0.87	3.42	0.90	2.92	0.94	3.19	0.92	ปานกลาง
9. จำนวนกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.08	0.92	3.49	0.89	2.96	0.97	3.18	0.95	ปานกลาง
10. คณะมีการประเมินผลกิจกรรม หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง	3.36	0.99	3.74	1.02	2.91	0.99	3.35	1.05	ปานกลาง
11. คณะนำผลจากการประเมิน กิจกรรมมาพัฒนาการจัดกิจกรรม ให้ดีขึ้น	3.11	0.97	3.60	0.87	2.92	0.99	3.22	0.98	ปานกลาง
รวม	3.14	0.66	3.50	0.73	2.89	0.75	3.19	0.75	ปานกลาง

ด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู ในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู ในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อรายการ โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมไม่ทั่วถึง ($\bar{x} = 3.09$) รองลงมา คือ กิจกรรมที่จัดมีรูปแบบเดิม ขาดความหลากหลาย และระยะเวลาใน

การจัดกิจกรรมนานเกินไป ($\bar{x} = 3.08$ และ 3.00 ตามลำดับ) และข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ นิสิตนักศึกษาไม่เข้าใจนโยบายของคณะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู ($\bar{x} = 2.76$)

เมื่อจำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู ในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อรายการเหมือนกันโดยนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ในข้อรายการเรื่องกิจกรรมที่จัดมีรูปแบบเดิม ขาดความหลากหลายสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.24$) นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ในข้อรายการเรื่อง ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมนานเกินไปสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.11$) และนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในข้อรายการเรื่อง การประชาสัมพันธ์กิจกรรมไม่ทั่วถึงสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.09$) รายละเอียดดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู
ในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามประเภทของ
มหาวิทยาลัย

ด้านปัญหาและอุปสรรคของ นิสิตนักศึกษา	มหาวิทยาลัย ของรัฐ (n = 152)		มหาวิทยาลัย ราชภัฏ (n = 151)		มหาวิทยาลัย เทคโนโลยี ราชมงคล (n = 137)		รวม		
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
	1. ท่านไม่เข้าใจนโยบายของคณะ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมความ เป็นครู	2.77	0.97	2.79	1.02	2.70	0.95	2.76	0.98
2. กิจกรรมไม่ส่งเสริมให้เกิด คุณลักษณะความเป็นครู	2.83	1.00	2.70	1.14	2.87	0.97	2.80	1.04	ปานกลาง
3. กิจกรรมที่จัดมีรูปแบบเดิม ขาด ความหลากหลาย	3.24	1.03	2.98	1.02	3.03	1.03	3.08	1.03	ปานกลาง
4. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมไม่ทั่วถึง	3.18	1.05	2.99	1.02	3.09	1.05	3.09	1.04	ปานกลาง
5. ขาดผู้ให้คำแนะนำในการเข้าร่วม กิจกรรม	3.11	0.96	2.91	1.11	2.87	0.95	2.97	1.01	ปานกลาง
6. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมนาน เกินไป	3.01	0.96	3.11	1.04	2.88	0.86	3.00	0.96	ปานกลาง

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ด้านปัญหาและอุปสรรคของ นิสิตนักศึกษา	มหาวิทยาลัย ของรัฐ (n = 152)		มหาวิทยาลัย ราชภัฏ (n = 151)		มหาวิทยาลัย เทคโนโลยี ราชมงคล (n = 137)		รวม		
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
	7. จำนวนกิจกรรมมากเกินไป	3.09	1.13	2.92	1.07	2.73	0.84	2.92	1.03
รวม	3.03	0.75	2.91	0.86	2.88	0.65	2.94	0.76	ปานกลาง

4. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มี ต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อ
กิจกรรมเสริมความเป็นครู โดยวิเคราะห์จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย และตามชั้นปี
นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ คือ 1) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู จำแนกตามประเภทของ
มหาวิทยาลัย และ 2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิต
นักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู จำแนกตามชั้นปี

4.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มี ต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย

ด้านลักษณะของกิจกรรม

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อ
กิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรม จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย
วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อ
กิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท (มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล) โดยใช้ Levene Statistic พบว่า ความแปรปรวน
ของประชากรทั้ง 3 กลุ่มไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบภายหลังโดยใช้
สถิติ Scheffe จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อ
กิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรม พบว่า นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย
ราชภัฏมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรมสูงกว่า

นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรมสูงกว่านิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรมสูงกว่านิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รายละเอียดการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรม จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย แสดงดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรม จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย

ประเภทของ ของมหาวิทยาลัย	n	Mean	Source	Sum of Squares	df	Mean Squares	F	p
Between								
มหาวิทยาลัยของรัฐ	152	3.23	Groups	20.458	2	10.229	25.450	0.000
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	151	3.47	Within Groups	175.641	437	0.402		
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	137	2.94	Total	196.099	439			
รวม	440	3.22						

Levene's Test of Homogeneity of Variances : F = 0.761, df1 = 2, df = 437, p = 0.468

แสดงว่าไม่มีการฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของ ANOVA

Scheffe	Mean Difference	p
มหาวิทยาลัยของรัฐ * มหาวิทยาลัยราชภัฏ	0.234**	0.006
มหาวิทยาลัยของรัฐ * มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	0.299**	0.000
มหาวิทยาลัยราชภัฏ * มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	0.533**	0.000

** p < .01

ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท (มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล) โดยใช้ Levene Statistic พบว่าความแปรปรวนของประชากรทั้ง 3 กลุ่มไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบภายหลังโดยใช้สถิติ Scheffe จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม พบว่า นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรมสูงกว่านิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรมสูงกว่านิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรมสูงกว่านิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รายละเอียดการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย แสดงดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย

ประเภทของ ของมหาวิทยาลัย	n	Mean	Source	Sum of Squares	df	Mean Squares	F	p
Between								
มหาวิทยาลัยของรัฐ	152	3.14	Groups	26.706	2	13.353	26.304	0.000
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	151	3.50	Within Groups	221.842	437	0.508		
มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล	137	2.89	Total	248.548	439			
รวม	440	3.19						

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

Levene's Test of Homogeneity of Variances : $F = 0.302$, $df_1 = 2$, $df = 437$, $p = 0.740$

แสดงว่าไม่มีการฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของ ANOVA

Scheffe	Mean Difference	p
มหาวิทยาลัยของรัฐ * มหาวิทยาลัยราชภัฏ	0.353**	0.000
มหาวิทยาลัยของรัฐ * มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	0.252*	0.011
มหาวิทยาลัยราชภัฏ * มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	0.605**	0.000

* $p < .05$, ** $p < .01$

ด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้ง 3 ประเภท อยู่ในระดับปานกลาง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

รายละเอียดการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย แสดงดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย

ประเภทของ ของมหาวิทยาลัย	n	Mean	Source	Sum of Squares	df	Mean Squares	F	p
Between								
มหาวิทยาลัยของรัฐ	152	3.03	Groups	1.889	2	0.944	1.638	0.196
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	151	2.91	Within Groups	251.995	437	0.577		
มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล	137	2.88	Total	253.884	439			
รวม	440	2.94						

$p < .01$

4.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู จำแนกตามชั้นปี

ด้านลักษณะของกิจกรรม

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรม จำแนกตามชั้นปี วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในแต่ละชั้นปี (ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5) โดยใช้ Levene Statistic พบว่า ความแปรปรวนของประชากรทั้ง 3 กลุ่มไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบภายหลังโดยใช้สถิติ Scheffe จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรม พบว่า นิสิตนักศึกษาในชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรมสูงกว่านิสิตนักศึกษาในชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตนักศึกษาในชั้นปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรมสูงกว่านิสิตนักศึกษาในชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รายละเอียดการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรม จำแนกตามชั้นปี แสดงดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านลักษณะของกิจกรรม จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	n	Mean	Source	Sum of Squares	df	Mean Squares	F	p
			Between					
ชั้นปีที่ 3	53	2.930	Groups	5.112	2	2.556	5.849	0.003
ชั้นปีที่ 4	257	3.259	Within Groups	190.987	437	0.437		
ชั้นปีที่ 5	130	3.265	Total	196.099	439			
รวม	440	3.221						

Levene's Test of Homogeneity of Variances : F = 0.139, df1 = 2, df = 437, p = 0.870

แสดงว่าไม่มีการฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของ ANOVA

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

Scheffe	Mean Difference	p
ชั้นปีที่ 3 * ชั้นปีที่ 4	0.329**	0.005
ชั้นปีที่ 3 * ชั้นปีที่ 5	0.335**	0.008
ชั้นปีที่ 4 * ชั้นปีที่ 5	0.006	0.996

** p < .01

ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม จำแนกตามชั้นปี วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในแต่ละชั้นปี (ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5) โดยใช้ Levene Statistic พบว่า ความแปรปรวนของประชากรทั้ง 3 กลุ่มไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบภายหลังโดยใช้สถิติ Scheffe จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม พบว่า นิสิตนักศึกษาในชั้นปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรมสูงกว่านิสิตนักศึกษาในชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รายละเอียดการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม จำแนกตามชั้นปี แสดงดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	n	Mean	Source	Sum of Squares	df	Mean Squares	F	p
Between								
ชั้นปีที่ 3	53	2.931	Groups	4.157	2	2.079	3.717	0.025
ชั้นปีที่ 4	257	3.201	Within Groups	244.391	437	0.559		
ชั้นปีที่ 5	130	3.257	Total	248.548	439			
รวม	440	3.185						

Levene's Test of Homogeneity of Variances : F = 0.211, df1 = 2, df2 = 437, p = 0.810

แสดงว่าไม่มีการฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของ ANOVA

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

Scheffe	Mean Difference	p
ชั้นปีที่ 3 * ชั้นปีที่ 4	0.270	0.058
ชั้นปีที่ 3 * ชั้นปีที่ 5	0.326*	0.029
ชั้นปีที่ 4 * ชั้นปีที่ 5	0.056	0.785

* p < .05

ด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามชั้นปี วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในแต่ละชั้นปี (ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5) โดยใช้ Levene Statistic พบว่า ความแปรปรวนของประชากรทั้ง 3 กลุ่มไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบภายหลังโดยใช้สถิติ Scheffe จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษาในแต่ละชั้นปี ทั้งชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 อยู่ในระดับปานกลางไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

รายละเอียดการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามชั้นปี แสดงดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	n	Mean	Source	Sum of Squares	df	Mean Squares	F	p
			Between					
ชั้นปีที่ 3	53	2.838	Groups	0.798	2	0.399	0.689	0.503
ชั้นปีที่ 4	257	2.947	Within Groups	253.086	437	0.579		
ชั้นปีที่ 5	130	2.984	Total	253.884	439			
รวม	440	2.945						

** p < .01

5. การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู

การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู ซึ่งจำแนกออกเป็น 7 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมด้านวิชาการ 2) กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ 3) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ 4) กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู 5) กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม 6) กิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู และ 7) กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ

กิจกรรมด้านวิชาการ

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมด้านวิชาการ พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมด้านวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกข้อรายการ

คุณลักษณะความเป็นครูก่อนเข้าร่วมกิจกรรมด้านวิชาการ พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความสนใจใฝ่รู้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ความรู้ทางด้านวิชาชีพครู ความสามารถในการแก้ปัญหา ความรู้รอบตัว ความก้าวทันโลก ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และการนำความรู้ทางวิชาการไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ มีค่าระหว่าง 3.00 ถึง 3.09) และเมื่อพิจารณาระดับคุณลักษณะความเป็นครู หลังเข้าร่วมกิจกรรมด้านวิชาการ พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความสนใจใฝ่รู้ การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ความรู้ทางด้านวิชาชีพครู ความสามารถในการแก้ปัญหา ความรู้รอบตัว ความก้าวทันโลก ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และการนำความรู้ทางวิชาการไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ มีค่าระหว่าง 3.65 ถึง 3.83) ยกเว้นระดับคุณลักษณะความเป็นครูเรื่อง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.03$) รายละเอียดดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมด้านวิชาการ

คุณลักษณะความเป็นครู		N	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		
					คุณลักษณะ	t	p
ความสนใจใฝ่รู้	ก่อน	440	3.00	0.82	ปานกลาง	15.54	0.000**
	หลัง	440	3.65	0.85	มาก		
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	ก่อน	440	3.00	0.78	ปานกลาง	17.16	0.000**
	หลัง	440	3.03	0.81	ปานกลาง		

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็นครู		N	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		
					คุณลักษณะ	t	p
การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล	ก่อน	440	3.03	0.78	ปานกลาง	15.99	0.000**
	หลัง	440	3.76	0.89	มาก		
ความรู้ทางด้านวิชาชีพครู	ก่อน	440	3.05	0.79	ปานกลาง	17.13	0.000**
	หลัง	440	3.83	0.86	มาก		
ความสามารถในการแก้ปัญหา	ก่อน	440	3.00	0.77	ปานกลาง	17.57	0.000**
	หลัง	440	3.74	0.84	มาก		
ความรู้รอบตัว ความก้าวทันโลก	ก่อน	440	3.03	0.77	ปานกลาง	17.00	0.000**
	หลัง	440	3.74	0.85	มาก		
ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	ก่อน	440	3.09	0.79	ปานกลาง	16.33	0.000**
	หลัง	440	3.79	0.89	มาก		
การนำความรู้ทางวิชาการไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์	ก่อน	440	3.09	0.79	ปานกลาง	16.33	0.000**
	หลัง	440	3.81	0.89	มาก		

** p<.01

กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกข้อรายการ

คุณลักษณะความเป็นครู ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความอดทน การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ความศรัทธาในวิชาชีพครู ความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี ความสามารถในการเป็นผู้ตามที่ดี ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง การนำความรู้ทางวิชาการไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ และการส่งเสริมจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบในการพัฒนาสังคม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ มีค่าระหว่าง 3.11 ถึง 3.33) และเมื่อพิจารณาระดับคุณลักษณะความเป็นครู หลังเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความอดทน การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ความศรัทธาในวิชาชีพครู ความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี ความสามารถในการ

การเป็นผู้ตามที่ดี ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง การนำความรู้ทางวิชาการไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ และการส่งเสริมจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบในการพัฒนาสังคม อยู่ในระดับมากทุกข้อรายการเช่นกัน ($\bar{x}$ มีค่าระหว่าง 3.80 ถึง 4.02) รายละเอียดดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

คุณลักษณะความเป็นครู		N	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		p
					คุณลักษณะ	t	
ความอดทน	ก่อน	440	3.11	0.89	ปานกลาง	16.42	0.000**
	หลัง	440	3.80	0.84	มาก		
การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล	ก่อน	440	3.13	0.84	ปานกลาง	16.28	0.000**
	หลัง	440	3.86	0.86	มาก		
ความศรัทธาในวิชาชีพครู	ก่อน	440	3.27	0.85	ปานกลาง	16.16	0.000**
	หลัง	440	3.98	0.91	มาก		
ความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี	ก่อน	440	3.15	0.88	ปานกลาง	16.42	0.000**
	หลัง	440	3.84	0.87	มาก		
ความสามารถในการเป็นผู้ตามที่ดี	ก่อน	440	3.27	0.86	ปานกลาง	15.23	0.000**
	หลัง	440	3.90	0.85	มาก		
ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	ก่อน	440	3.33	0.93	ปานกลาง	15.38	0.000**
	หลัง	440	4.02	0.89	มาก		
ความรับผิดชอบต่อตนเอง	ก่อน	440	3.23	0.82	ปานกลาง	17.04	0.000**
	หลัง	440	3.89	0.83	มาก		
การนำความรู้ทางวิชาการไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์	ก่อน	440	3.18	0.77	ปานกลาง	17.44	0.000**
	หลัง	440	3.91	0.87	มาก		
การส่งเสริมจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม	ก่อน	440	3.25	0.86	ปานกลาง	16.79	0.000**
	หลัง	440	3.93	0.88	มาก		

** p<.01

กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษาีกษาก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกข้อรายการ

คุณลักษณะความเป็นครู ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความรักในวิชาชีพครู การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ความมีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ มีค่าระหว่าง 3.37 ถึง 3.48) และเมื่อพิจารณาในระดับคุณลักษณะความเป็นครู หลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความรักในวิชาชีพครู การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ความมีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู อยู่ในระดับมาก ทุกข้อรายการเช่นกัน ($\bar{x}$ มีค่าระหว่าง 4.04 ถึง 4.09) รายละเอียดดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษาีกษาก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู

คุณลักษณะความเป็นครู	N	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		t	p
				คุณลักษณะ			
ความรักในวิชาชีพครู	ก่อน	440	3.37	0.90	ปานกลาง	16.78	0.000**
	หลัง	440	4.04	0.94	มาก		
การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู	ก่อน	440	3.43	0.92	ปานกลาง	16.13	0.000**
	หลัง	440	4.09	0.92	มาก		
ความมีเมตตา กรุณา	ก่อน	440	3.48	0.90	ปานกลาง	14.62	0.000**
	หลัง	440	4.09	0.91	มาก		
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	ก่อน	440	3.46	0.93	ปานกลาง	15.13	0.000**
	หลัง	440	4.08	0.93	มาก		
ความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	ก่อน	440	3.45	0.88	ปานกลาง	14.62	0.000**
	หลัง	440	4.06	0.92	มาก		

** p<.01

กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครู ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกข้อรายการ

คุณลักษณะความเป็นครู ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความอดทน การมีวิสัยทัศน์กว้างไกลความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี ความสามารถในการเป็นผู้ตามที่ดี ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง และความสามารถในการบริหารงาน หรือการจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ มีค่าระหว่าง 3.19 ถึง 3.31) และเมื่อพิจารณาในระดับคุณลักษณะความเป็นครูหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำพบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความอดทน การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี ความสามารถในการเป็นผู้ตามที่ดี ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง และความสามารถในการบริหารงาน หรือการจัดการ อยู่ในระดับมากทุกข้อรายการเช่นกัน ($\bar{x}$ มีค่าระหว่าง 3.82 ถึง 3.98) รายละเอียดดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ

คุณลักษณะความเป็นครู	N	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ			
				คุณลักษณะ	t	p	
ความอดทน	ก่อน	440	3.19	0.82	ปานกลาง	14.84	0.000**
	หลัง	440	3.83	0.88	มาก		
การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล	ก่อน	440	3.23	0.79	ปานกลาง	15.80	0.000**
	หลัง	440	3.86	0.82	มาก		
ความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี	ก่อน	440	3.20	0.79	ปานกลาง	15.64	0.000**
	หลัง	440	3.82	0.85	มาก		
ความสามารถในการเป็นผู้ตามที่ดี	ก่อน	440	3.26	0.78	ปานกลาง	15.15	0.000**
	หลัง	440	3.87	0.87	มาก		
ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	ก่อน	440	3.31	0.81	ปานกลาง	15.88	0.000**
	หลัง	440	3.97	0.88	มาก		
ความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง	ก่อน	440	3.30	0.84	ปานกลาง	15.88	0.000**
	หลัง	440	3.98	0.86	มาก		

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็นครู	N	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ			
				คุณลักษณะ	t	p	
ความสามารถในการ	ก่อน	440	3.19	0.82	ปานกลาง	16.20	0.000**
บริหารงาน หรือการ	หลัง	440	3.87	0.84	มาก		
จัดการ							

กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและหลัง เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครู ก่อนและหลัง เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกข้อรายการ

คุณลักษณะความเป็นครู ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความอดทน ความมีน้ำใจ ความยุติธรรม ความมีวินัยในตนเอง การมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ความมีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และวิชาชีพของตน การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ มีค่าระหว่าง 3.26 ถึง 3.45) และระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความรักในสถาบัน และความกตัญญูต่อสถาบัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.50$ และ 3.50 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาระดับคุณลักษณะความเป็นครู หลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความอดทน ความมีน้ำใจ ความยุติธรรม ความมีวินัยในตนเอง การมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ความมีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และวิชาชีพของตน การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง ความรักในสถาบัน และความกตัญญูต่อสถาบัน อยู่ในระดับมากทุกข้อรายการ ($\bar{x}$ มีค่าระหว่าง 3.93 ถึง 4.10) รายละเอียดดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและหลัง
เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

คุณลักษณะความเป็นครู		N	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		t	p
					คุณลักษณะ			
ความอดทน	ก่อน	440	3.27	0.78	ปานกลาง	16.94	0.000**	
	หลัง	440	3.93	0.88	มาก			
ความมีน้ำใจ	ก่อน	440	3.39	0.83	ปานกลาง	15.43	0.000**	
	หลัง	440	4.01	0.87	มาก			
ความยุติธรรม	ก่อน	440	3.39	0.84	ปานกลาง	14.39	0.000**	
	หลัง	440	3.96	0.89	มาก			
ความมีวินัยในตนเอง	ก่อน	440	3.27	0.80	ปานกลาง	17.24	0.000**	
	หลัง	440	3.98	0.85	มาก			
การมีวุฒิภาวะทางอารมณ์	ก่อน	440	3.26	0.84	ปานกลาง	16.19	0.000**	
	หลัง	440	3.93	0.86	มาก			
ความมีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	ก่อน	440	3.45	0.82	ปานกลาง	14.72	0.000**	
	หลัง	440	4.04	0.86	มาก			
ความเสียสละเพื่อประโยชน์ ส่วนรวม	ก่อน	440	3.36	0.84	ปานกลาง	17.05	0.000**	
	หลัง	440	4.05	0.83	มาก			
ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และ วิชาชีพของตน	ก่อน	440	3.41	0.84	ปานกลาง	14.67	0.000**	
	หลัง	440	4.03	0.86	มาก			
การปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ของวิชาชีพครู	ก่อน	440	3.38	0.84	ปานกลาง	16.12	0.000**	
	หลัง	440	4.06	0.87	มาก			
ความรับผิดชอบ และตระหนัก ในหน้าที่ของตนเอง	ก่อน	440	3.38	0.83	ปานกลาง	16.42	0.000**	
	หลัง	440	4.03	0.85	มาก			
ความรักในสถาบัน	ก่อน	440	3.50	0.91	มาก	14.97	0.000**	
	หลัง	440	4.10	0.87	มาก			
ความกตัญญูต่อสถาบัน	ก่อน	440	3.50	0.89	มาก	15.46	0.000**	
	หลัง	440	4.10	0.87	มาก			

** p<.01

กิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกข้อรายการ

คุณลักษณะความเป็นครู ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.50$) และระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความรักในวิชาชีพครู ความศรัทธาในวิชาชีพครู และการมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ มีค่าระหว่าง 3.37 ถึง 3.48) และเมื่อพิจารณาระดับคุณลักษณะความเป็นครู หลังเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความรักในวิชาชีพครู ความศรัทธาในวิชาชีพครู การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู อยู่ในระดับมากทุกข้อรายการ ($\bar{x}$ มีค่าระหว่าง 4.04 ถึง 4.12 ตามลำดับ) รายละเอียดดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู

คุณลักษณะความเป็นครู	N	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		t	p
				คุณลักษณะ			
ความรักในวิชาชีพครู	ก่อน	440	3.37	0.93	ปานกลาง	17.45	0.000**
	หลัง	440	4.04	0.91	มาก		
ความศรัทธาในวิชาชีพครู	ก่อน	440	3.44	0.91	ปานกลาง	17.19	0.000**
	หลัง	440	4.12	0.88	มาก		
การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู	ก่อน	440	3.48	0.93	ปานกลาง	14.81	0.000**
	หลัง	440	4.10	0.90	มาก		
การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู	ก่อน	440	3.50	0.87	มาก	15.40	0.000**
	หลัง	440	4.12	0.86	มาก		

** p<.01

กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกข้อรายการ

คุณลักษณะความเป็นครู ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาบุคลากร พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความอดทน ความมีวินัยในตนเอง การมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น การมีบุคลิกที่ดีเหมาะสมกับการเป็นครู และความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ มีค่าระหว่าง 3.29 ถึง 3.41) และเมื่อพิจารณาระดับคุณลักษณะความเป็นครู หลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาบุคลากร พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความอดทน ความมีวินัยในตนเอง การมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น การมีบุคลิกที่ดีเหมาะสมกับการเป็นครู และความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง อยู่ในระดับมากทุกข้อรายการเช่นกัน ($\bar{x}$ มีค่าระหว่าง 4.01 ถึง 4.12) รายละเอียดดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาบุคลากร

คุณลักษณะความเป็นครู		N	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		
					คุณลักษณะ	t	p
ความอดทน	ก่อน	440	3.30	0.84	ปานกลาง	16.78	0.000**
	หลัง	440	4.01	0.86	มาก		
ความอดทน	ก่อน	440	3.30	0.84	ปานกลาง	16.78	0.000**
	หลัง	440	4.01	0.86	มาก		
ความมีวินัยในตนเอง	ก่อน	440	3.31	0.83	ปานกลาง	17.59	0.000**
	หลัง	440	4.04	0.84	มาก		
ความมีวินัยในตนเอง	ก่อน	440	3.31	0.83	ปานกลาง	17.59	0.000**
	หลัง	440	4.04	0.84	มาก		
การมีวุฒิภาวะทางอารมณ์	ก่อน	440	3.29	0.83	ปานกลาง	17.30	0.000**
	หลัง	440	4.02	0.86	มาก		
การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น	ก่อน	440	3.41	0.87	ปานกลาง	16.18	0.000**
	หลัง	440	4.12	0.86	มาก		
การมีบุคลิกที่ดีเหมาะสมกับการเป็นครู	ก่อน	440	3.33	0.83	ปานกลาง	17.36	0.000**
	หลัง	440	4.07	0.87	มาก		
ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง	ก่อน	440	3.40	0.82	ปานกลาง	16.22	0.000**
	หลัง	440	4.09	0.90	มาก		

** p<.01

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนากิจกรรมเสริมความเป็นครู

3.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู พบประเด็นที่น่าสนใจซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ควรมีหน่วยงานในคณะที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูโดยเฉพาะจะทำให้การจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ และพัฒนานิสิตนักศึกษาได้อย่างเต็มที่

“...ต้องมีหน่วยงานที่คณะเห็นว่าจะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบกิจกรรมเสริมความเป็นครู ดูแลเฉพาะเรื่องนี้ไปเลย แยกไปเลยหน่วยงานหนึ่ง แล้วออกปฏิทินให้เลือก ทำเหมือนหน่วยงานอบรม มีงบประมาณ มีบุคลากร ทำ data base ให้เด็กเข้าไปเช็คดูได้ว่า ตลอดปีจะเข้ากิจกรรมอะไรบ้าง จะดีมากเลย ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 2, สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2553)

2. ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา ซึ่งจะเป็นการช่วยลดระยะเวลาการดำเนินงาน และทำให้การดำเนินงานเป็นระบบมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังช่วยลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ได้เป็นอย่างมาก

“...ทำโปรแกรม data base ขึ้นมา เด็กสามารถเข้าไปดูได้ด้วยตนเอง เช็คตัวเองตลอด 5 ปี ว่าผ่าน ไม่ผ่านกิจกรรมใด ก็จะช่วยลดระยะเวลาของเจ้าหน้าที่ได้เยอะ ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 2, สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2553)

3. อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีส่วนในการดูแลนิสิตนักศึกษา ในเรื่องการให้คำปรึกษา และคำแนะนำ รวมทั้งกระตุ้นและตักเตือนนิสิตนักศึกษาให้เข้าร่วมกิจกรรมครบตามเวลาที่กำหนด

“...ถ้าได้รับความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการ set ระบบช่วยเราด้วย ถ้าอาจารย์เห็นความสำคัญ และช่วยเราหน่อย ในการกระตุ้นเตือนเด็กในแต่ละปี ว่าเข้าหรือยัง ใครยังไม่ได้เข้า เดือนนี้จัดกิจกรรมอะไร จะจัดอีกเมื่อไหร่ ถ้ามีการช่วยเด็กแบบนี้จะดีมาก กับปล่อยไปจนปี 5 แล้วพอผ่านไปนานแล้ว เอกสารบางคนก็ไม่ได้เก็บเป็นระบบ บางคนทำหาย ก็จะทำให้เกิดปัญหาต่อไป ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 2, สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2553)

3.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู พบประเด็นที่น่าสนใจซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ควรจัดกิจกรรมให้นิสิตนักศึกษาได้เจอกับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานจริง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาได้รับรู้เกี่ยวกับประสบการณ์การทำงานของคุณ ได้รับรู้ชีวิตจริงในการทำงาน

ทำให้นักศึกษาค้นคว้าได้เตรียมตัวสำหรับการทำงานในอนาคต โดยอาจารย์แต่ละสาขาอาจจัดกิจกรรมเสริม โดยการนำครุต้นแบบที่ดีในเรื่องการจัดการเรียนการสอน บุคลิกภาพ หรือคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องอื่น ๆ เป็นต้น มาถ่ายทอดประสบการณ์ให้นักศึกษาฟัง หรือเชิญครูมาร่วมในงานต่าง ๆ ที่จะสามารถสอดแทรกความเป็นครูเหล่านี้ได้

“...ควรจะต้องให้เค้าได้สัมผัส พบเจอ หรือได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์จากครูจริง ๆ ให้มากขึ้น ครูประจำการ อาจจะเป็นครูเอกชน หรือของรัฐบาล ยิ่งไงก็แล้วแต่ เหมือนกับว่าเป็นครูที่เป็นต้นแบบได้ ...”

“...อาจารย์ในแต่ละโปรแกรม ในแต่ละวิชาเอก ก็สามารถจัดเสริมได้ เค้าเรียนปฐมวัย ก็มีครูปฐมวัยที่เป็นตัวอย่างที่ดี อยู่ที่ไหนบ้าง จัดกิจกรรมให้ครูมาถ่ายทอดประสบการณ์บ้าง เอาเรื่องความเป็นครูไปผนวกกับความรู้อื่นในวิชาเอกเค้าให้ได้ แล้วหาครูที่เป็นตัวอย่าง ครูปฐมวัยที่ดี ครูคณิตศาสตร์ที่ดี ไม่ได้หมายความว่าดีในเรื่องการสอนอย่างเดียว ดีในเรื่องบุคลิกภาพ ดีในเรื่องคุณลักษณะความเป็นครู ให้เค้ามีโอกาสได้สัมผัสโรงเรียนหรือครูจริง ๆ ถ้าเราไม่มีโอกาสไปเยี่ยมที่โรงเรียน หรือเชิญครูอาจารย์คนนั้นมาร่วมในงานต่าง ๆ ที่เราจะสอดแทรกความเป็นครูเหล่านี้ได้ เพื่อที่จะให้เค้ามีโอกาสได้รู้ว่า ชีวิตความเป็นครูจริง ๆ มันเป็นอย่างไรมีทั้งสุขและทุกข์ ได้รู้ชีวิตจริงของคนเป็นครู...”

“...นำครูจริง ๆ หรือนำรุ่นพี่ที่เป็นครูแล้ว หรือนำผู้มีความรู้ ให้แง่คิดความเห็นที่ดี ๆ มาจัดกิจกรรม เป็นการประชุมโต๊ะกลม เป็นระยะ ๆ ทั้งอาจารย์ ทั้งนักศึกษาเอง ที่สนใจในหัวข้อในประเด็นนั้น ๆ ที่ตั้งใจจะทำ แต่ยังไม่ได้อีกคือ ตั้ง hot issue แต่ละช่วง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของเรา หรือเพิ่มพูนความรู้ของเรา ของครูอาจารย์ แล้วเชิญวิทยากรภายนอกมานั่งโต๊ะกลม คุยถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ให้กลุ่มที่สนใจ เป็นการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เดือนละครั้ง สองครั้ง เป็นระยะ ๆ ทั้งกับอาจารย์เอง ทั้งกับนักศึกษาเอง...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 3, สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2553)

2. ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และเป็นกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ เพื่อให้นักศึกษาค้นคว้าได้เกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม

“... กิจกรรมที่ต้องทำ ทำยังไงให้มันต่อเนื่อง ทำยังไงให้นักศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ไม่ใช่จับเค้ามาอบรมอย่างเดียว เป็นกิจกรรมให้เค้าได้สัมผัสจริง ๆ จุดมุ่งหมายที่เราตั้งไว้ให้เค้าได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรม จากการที่เค้าทำกระบวนการกลุ่มร่วมกัน จากที่เค้ามีจิตอาสา ที่เค้าออกไปทำงานนี้เอง เช่น ค่ายอาสาพัฒนา บางทีเค้าอาจมีความเป็นผู้ใหญ่ มีวุฒิภาวะมากขึ้น จากกิจกรรมเหล่านี้ มากกว่าการจับเค้ามานั่งฟังวิทยากรอย่างเดียว จากตรงนี้ การออกแบบกิจกรรม ที่ทำกับเค้าเนี่ย 1) ทำยังไงให้ต่อเนื่อง 2) ทำยังไงให้เค้าเรียนรู้ผ่าน โครงการที่เค้าได้มีส่วนร่วมเยอะ ๆ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 3, สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2553)

3. ควรนำเรื่องจรรยาบรรณ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูในปัจจุบัน มาอธิบายให้นิสิตนักศึกษาได้รับรู้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพครูต่อไปในอนาคต

“... นำจรรยาบรรณ กฎ ระเบียบที่เค้าใช้อยู่ในปัจจุบัน มาให้นักศึกษาได้รับรู้ ครูประจำการเค้ามีกฎเกณฑ์ มีจรรยาบรรณอะไรบ้าง หลาย ๆ เรื่องเค้าก็ต้องเรียนรู้เอง หรือนำประสบการณ์ที่อาจารย์สอนมาแล้วให้เด็กฟัง ก็ดีเหมือนกัน เมื่อเราอยู่ในวิชาชีพนี้ เราจะมองวิชาชีพนี้อย่างไร ปรับตัวอย่างไร จะเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพนี้อย่างไร เค้าจะได้เจอเอง เมื่อตอนฝึกสอน มันจะมีลักษณะบางอย่างที่กำกับเราเอง ผมเคยจัดโครงการ มา 2 ปี ให้รุ่นพี่ที่เป็นครูผู้ช่วย ที่ทำงานมาและ 1 - 2 ปี มาแนะนำประสบการณ์ ว่าเค้าเจออะไรมาบ้าง โรงเรียนเป็นยังไง ผู้บริหารเป็นยังไง นี่ก็พอเป็นโครงการหนึ่ง เป็นโครงการรุ่นพี่เจอรุ่นน้อง ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 3, สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2553)

4. ควรมีการปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษามีคุณลักษณะความเป็นครูมาตั้งแต่แรก โดยการส่งเสริมตั้งแต่ในหลักสูตร หรือแทรกอยู่ในเนื้อหาวิชาที่เรียน เพราะการจัดกิจกรรมเป็นเพียงการเน้นย้ำให้นิสิตนักศึกษา มีความตระหนักถึงการเป็นครู การจะทำให้เกิดคุณลักษณะความเป็นครูขึ้นทันที หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมเพียงครั้งเดียวไม่สามารถเป็นไปได้ นิสิตนักศึกษาต้องได้รับการปลูกฝังอย่างสม่ำเสมอ

“... กิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งเท่านั้น นี่เป็นข้อคิดนะ แต่ถ้าอยากให้นักศึกษามีความเป็นครูอย่างแท้จริง ควรจะสอดแทรกอยู่ในทุกชุดวิชาที่สอน ไม่ใช่จัดกิจกรรมอย่างเดียว แล้วก็การเป็นแบบอย่างที่ดีของอาจารย์ในคณะครุศาสตร์ด้วย บางครั้งกิจกรรมเป็นตัวที่มาเพื่อย้ำ เพื่อเน้นเฉย ๆ กิจกรรมเป็นแค่ช่วงสั้น ๆ แต่ถ้าความเป็นครูได้สอดแทรกไปในทุกวิชาของอาจารย์ครุศาสตร์ จะได้ผลมาก...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 4, สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2553)

“... ในความเห็นจริง ๆ ทำอย่างไร ให้แต่ละวิชาที่สอน จะสามารถสอดแทรกในเรื่องนี้ได้ นำวิทยากร อาจารย์พิเศษ อาจารย์ภายนอกเข้ามาช่วย ก็จะสามารถช่วยได้ อย่าหวังผลเรื่องการเสริมสร้างความเป็นครูเพียงเพราะต้องมีโครงการ หรือกิจกรรมเข้ามาโดยเฉพาะ ไม่ใช่แค่ตรงนั้น ทำอย่างไรจึงจะสอดแทรกเข้ามาในการเรียนการสอน เข้ามาในกิจกรรมของอาจารย์ต่าง ๆ แต่ละวิชาเอก แต่ละสาขา และตัวอาจารย์เองก็ต้องเป็นต้นแบบที่ดีด้วย การพูดการจา การเรียนรู้การเป็นครูที่ดี ต้องผ่านอาจารย์ด้วย ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 3, สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2553)

3.3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู พบประเด็นที่น่าสนใจซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมที่จัดควรเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ และส่งเสริมความเป็นไทยด้วย เนื่องจากปัจจุบันนิสิตนักศึกษาตระหนักถึงเรื่องนี้น้อย

“...การสร้างจิตสาธารณะ มีส่วนในการปลูกฝังให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณ ถ้ามีจิตสาธารณะจะทำให้เกิดอย่างอื่นตามมา เพราะปัจจุบันนักศึกษา还没有มีจิตสาธารณะ ยังตัวใครตัวมัน และเรื่องความเป็นไทย เพราะสมัยนี้ความเป็นไทยยังไม่มี นักศึกษายังขาดความอบอุ่น อ่อนโยน ซึ่งต้องช่วยกันทั้งมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมต้องเอื้อให้เค้าด้วย...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 1, สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2553)

2. ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และเป็นกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม

“...กิจกรรมพัฒนานักศึกษาทำแล้วเห็นผลจะต้องใช้เวลาในการส่งเสริม และต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง เป็นรูปแบบขั้นตอนที่ชัดเจน เพราะกิจกรรมดังกล่าวจะส่งเสริมทั้งนักศึกษา และกระตุ้นครูอาจารย์ ในวงกว้าง รวมทั้งคนในสังคมจะเกิดความตระหนักด้วย เป็นการขยายผลได้อย่างดี ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 5, สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2553)

3. การดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมเสริมความเป็นครู ต้องให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญ โดยส่งเสริมสนับสนุน และกระตุ้นให้ครูอาจารย์ในคณะสร้าง และพัฒนากิจกรรมเสริมความเป็นครู

“...การดำเนินการดังกล่าวต้องให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญ เข้าใจกระบวนการพัฒนาคน พัฒนาครู พัฒนาหลักสูตรหรือบริบทของคณะ และการศึกษา โดยส่งเสริมสนับสนุน ให้มีความสำคัญกับการกระตุ้นให้ครูอาจารย์ในคณะสร้าง พัฒนากิจกรรมส่งเสริมความเป็นครู ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 5, สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2553)

จากข้อมูลการตอบแบบสอบถามของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู พบประเด็นที่น่าสนใจซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ควรมีการสอบถาม หรือให้แสดงความคิดเห็นในการเสนอกิจกรรมที่จะจัดเพื่อพัฒนาครู

2. ควรมีการจัดอบรมแนวทางการสอบ หรือการสมัครงาน แนวทางการทำงานเมื่อจบการศึกษาวิชาชีพครู จะทำให้ได้วิสัยทัศน์ ได้พบปะสังคมภายนอก และมีมุมมองที่ใหม่ ๆ จากเพื่อนต่างสถาบัน หรือจากวิทยากรผู้แนะนำ

3. ควรมีกิจกรรมในการพัฒนาครูให้ต่อเนื่องทุก ๆ ปี เพื่อให้ร่องุ่นหลังได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการ และจัดให้มีการดูงานสำหรับร่องุ่นที่เรียนวิชาชีพครูต่อไป

4. ควรมีการจัดกิจกรรมให้ไปช่วยนักเรียนตามโรงเรียนขยายโอกาส (แถวตะเข็บชายแดน) เพื่อให้บัณฑิตศึกษามีความรักในวิชาชีพครู และมีจิตสาธารณะ
5. ควรมีการพัฒนากิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริง เน้นปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี จะได้สนุกในการทำกิจกรรม และเน้นการพัฒนาบุคลิกภาพ เพื่อให้พร้อมในการเป็นครู
6. อยากให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย และบ่อย ๆ หรือบางครั้งจัดไปดูงานนอกสถานที่ มีการบอกกล่าวข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ ที่ควรรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู อาจมีบอร์ดให้ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู
7. ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งควรมีการติดตามผลที่เกิดขึ้นก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อหากิจกรรมที่เหมาะสมในการพัฒนาความเป็นครูต่อไป
8. ควรมีการปลูกความรักในวิชาชีพครู และความศรัทธาในวิชาชีพครูลงไปในกิจกรรมให้มากกว่านี้
9. ควรจัดกิจกรรมให้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทันเหตุการณ์ และดึงดูดความสนใจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน : การวิจัยแบบผสม มีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท 2) เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู

วิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยผู้วิจัยทำการศึกษาในเชิงคุณภาพก่อน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แล้วนำไปสร้างและพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ อาจารย์ และนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยของรัฐ 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) จากนั้นนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่ ตีความ เพื่อนำไปใช้ในการสร้าง และพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาใช้สร้าง และพัฒนาเครื่องมือ เพื่อนำไปใช้ในการสร้างแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ มหาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรครูในภาคกลาง จำนวน 25 แห่ง และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ มหาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรครูในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 9 แห่ง โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยของรัฐ 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวนทั้งสิ้น 440 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ

สถิติทดสอบค่าเฉลี่ย คือ การวิเคราะห์ค่าที (t-test analysis) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท

1.1 ด้านลักษณะของกิจกรรม

เมื่อเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูที่จัดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ พบว่า กิจกรรมที่จัดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จะมีการกำหนดกิจกรรมบังคับให้นักศึกษาเข้าร่วม โดยลักษณะของกิจกรรมจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน สามารถนำมาจัดประเภทของกิจกรรมได้ 7 ประเภท ได้แก่ 1) กิจกรรมด้านวิชาการ 2) กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ 3) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ 4) กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู 5) กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม 6) กิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู และ 7) กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ ส่วนกิจกรรมที่จัดในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ในขณะนี้ยังไม่ได้มีการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูออกมาอย่างชัดเจน เนื่องจากอยู่ในระหว่างการปรับเปลี่ยนและพัฒนาหลักสูตร แต่ทางคณะก็มีการจัดโครงการเพื่อพัฒนานักศึกษาในด้านต่าง ๆ โดยภาพรวม โดยโครงการที่จัดขึ้นในปีการศึกษา 2553 ได้แก่ 1) โครงการด้านวิชาการ 2) โครงการด้านกีฬา และส่งเสริมสุขภาพ 3) โครงการด้านการบำเพ็ญประโยชน์ และ 4) โครงการด้านนันทนาการ และ 5) โครงการด้านทำนุ บำรุง ศิลปวัฒนธรรม

1.2 ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม

เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะดำเนินการจัดกิจกรรมโดยฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน ร่วมกับฝ่ายกิจการนิสิต และศูนย์พัฒนานิสิตและบัณฑิตอุดมคติ ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จะดำเนินการโดยคณะกรรมการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา คณะกรรมการสโมสรนักศึกษา และแกนนำนักศึกษาและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จะดำเนินการโดยฝ่ายกิจการทั่วไป งบประมาณในการจัดกิจกรรมในแต่ละมหาวิทยาลัย จะได้รับจากงบประมาณของคณะ ซึ่งมีเพียงพอในการจัดกิจกรรมในเรื่องการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา พบว่า แต่ละมหาวิทยาลัยจะให้นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสในการคิด หรือจัดกิจกรรมได้ แต่ต้องอยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม และอยู่ในขอบเขตที่ทาง

คณะกำหนด และแต่ละมหาวิทยาลัยจะมีการให้นิสิตนักศึกษาทำแบบสอบถาม เพื่อประเมินความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษาจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้วย

1.3 ด้านปัญหาและอุปสรรค

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่พบในการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท สามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่พบได้ดังนี้

- 1) บุคลากรฝ่ายจัดกิจกรรมมีค่อนข้างน้อย แต่ภาระงานมีมาก
- 2) ความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ประจำสาขา มีค่อนข้างน้อย
- 3) การประสานงานจากบุคลากรผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมมีค่อนข้างน้อย
- 4) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมยังไม่ทั่วถึง
- 5) การขาดแคลนงบประมาณ และ
- 6) นิสิตนักศึกษาขาดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

2. การวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท

2.1 ประเภทของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ 1) กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู 2) กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และ 3) กิจกรรมด้านวิชาการ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความคิดเห็นเหมือนกันว่า ประเภทของกิจกรรมที่มีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูมากที่สุด คือ กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู ส่วนนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีความคิดเห็นว่างิจกรรมที่มีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูมากที่สุด คือ กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

2.2 ลักษณะของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ 1) กิจกรรมที่ได้ออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น กิจกรรมเข้าค่าย 2) กิจกรรมฟังบรรยายความรู้จากวิทยากร หรือจัดอบรมพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ และ 3) กิจกรรมที่ได้จัดขึ้นเองตามความสนใจ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของมหาวิทยาลัย พบว่า ลักษณะของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ต้องการมากที่สุดเหมือนกัน คือ กิจกรรมที่ได้ออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น กิจกรรมเข้าค่าย ส่วนลักษณะของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ต้องการมากที่สุด คือ กิจกรรมฟังบรรยายความรู้จากวิทยากร หรือจัดอบรมพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ

2.3 ประเภทกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจะมีการปรับปรุงมากที่สุด คือ กิจกรรมวิชาการ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีความคิดเห็นเหมือนกันว่า กิจกรรมที่ควรปรับปรุงมากที่สุด คือ กิจกรรมด้านวิชาการ โดยเหตุผลหลักในการปรับปรุงกิจกรรมวิชาการ เนื่องจาก กิจกรรมวิชาการไม่ดึงดูดความสนใจ ขาดความแปลกใหม่ กิจกรรมไม่ส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะความเป็นครู และระยะเวลาในการจัดกิจกรรมนานเกินไป

2.4 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแต่ละประเภทที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านลักษณะของกิจกรรม 2) ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม และ 3) ด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาทั้ง 3 ด้าน พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู แตกต่างกันในด้านลักษณะของกิจกรรม และด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม แต่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาในด้านลักษณะของกิจกรรม และด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม พบว่า ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏจะมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด รองลงมา คือ นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ และนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล แสดงว่า นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูมากที่สุด

2.5 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาในแต่ละชั้นปีที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านลักษณะของกิจกรรม 2) ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม และ 3) ด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาทั้ง 3 ด้าน พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู แตกต่างกันในด้านลักษณะของกิจกรรม และด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม แต่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาในด้านลักษณะของกิจกรรม และด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม พบว่า ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาในชั้นปีที่ 5 จะมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด รองลงมา คือ นิสิตนักศึกษาในชั้นปีที่ 4 และนิสิตนักศึกษาในชั้นปีที่ 3 แสดงว่า นิสิตนักศึกษาในชั้นปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูมากที่สุด

2.6 ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู ในด้านลักษณะของกิจกรรม ในเรื่องลักษณะกิจกรรมเสริมความเป็นครูมีประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูมากที่สุด รองลงมา คือ ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นการฟังบรรยาย และเป็นกิจกรรมที่มีส่วนเสริมให้เกิดความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู

เมื่อพิจารณาตามประเภทของมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีความคิดเห็นว่าลักษณะของกิจกรรมในมหาวิทยาลัยของตน เป็นกิจกรรมที่เน้นการฟังบรรยายมากที่สุด รองลงมา คือ เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู และส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่มีส่วนเสริมให้เกิดความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู

นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ มีความคิดเห็นว่าลักษณะของกิจกรรมในมหาวิทยาลัยของตนว่า เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูมากที่สุด รองลงมา คือ ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นการฟังบรรยาย และกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่มีส่วนเสริมให้เกิดความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู

นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความคิดเห็นว่าลักษณะของกิจกรรมในมหาวิทยาลัยของตนว่า เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูมากที่สุด รองลงมา คือ ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่มีส่วนเสริมให้เกิดความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่มีส่วนเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตร

2.7 ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู ในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม ในเรื่องคณะมีการประเมินผลกิจกรรมหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งมากที่สุด รองลงมา คือ นิสิตนักศึกษาได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่จากคณะเป็นอย่างดี และผู้จัดกิจกรรมและอาจารย์ให้การสนับสนุนการดำเนินงานจัดกิจกรรม

เมื่อพิจารณาตามประเภทของมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดกิจกรรมในมหาวิทยาลัยของตนว่า นิสิตนักศึกษาได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่จากคณะเป็นอย่างดีมากที่สุด รองลงมา คือ จำนวนกิจกรรมมีความเหมาะสม และอาจารย์ที่ปรึกษาสนใจและให้คำแนะนำแก่ท่านในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี

นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ มีความคิดเห็นว่าเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดกิจกรรมในมหาวิทยาลัยของตนว่า คณะมีการประเมินผลกิจกรรมหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้จัดกิจกรรมและอาจารย์ให้การสนับสนุนการดำเนินงานจัดกิจกรรม และนิสิตนักศึกษาได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่จากคณะเป็นอย่างดี

นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความคิดเห็นว่าการดำเนินการดำเนินงานจัดกิจกรรมในมหาวิทยาลัยของตนว่า คณะมีการประเมินผลกิจกรรมหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง รองลงมา คือ คณะนำผลจากการประเมินกิจกรรมมาพัฒนาการจัดกิจกรรมให้ดีขึ้น และนิสิตนักศึกษาได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่จากคณะเป็นอย่างดี

2.8 ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู ในด้าน ปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบมากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมไม่ทั่วถึง รองลงมา คือ กิจกรรมที่จัดมีรูปแบบเดิม ขาดความหลากหลาย และระยะเวลาในการจัดกิจกรรมนานเกินไป

เมื่อพิจารณาตามประเภทของมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีความคิดเห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบมากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมไม่ทั่วถึง ส่วนนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมที่จัดมีรูปแบบเดิม ขาดความหลากหลาย และนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความคิดเห็นว่า ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมนานเกินไป

3. การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษา ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกับ หลังเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู

3.1 กิจกรรมด้านวิชาการ

หลังเข้าร่วมกิจกรรมด้านวิชาการ พบว่า นิสิตนักศึกษามีระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความสนใจใฝ่รู้ การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ความรู้ทางด้านวิชาชีพครู ความสามารถในการแก้ปัญหา ความรู้รอบตัว ความก้าวทันโลก ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และการนำความรู้ทางวิชาการไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อยู่ในระดับมาก ซึ่งมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมที่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นคุณลักษณะความเป็นครู เรื่อง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับปานกลางเท่าเดิม

3.2 กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

หลังเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า นิสิตนักศึกษามีระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความอดทน การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ความศรัทธาในวิชาชีพครู ความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี ความสามารถในการเป็นผู้ตามที่ดี ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง การนำความรู้ทางวิชาการไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ และการ

ส่งเสริมจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบในการพัฒนาสังคมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

3.3 กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู

หลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู พบว่า นิสิตนักศึกษามีระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความรักในวิชาชีพครู การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ความมีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก ซึ่งมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

3.4 กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ

หลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ พบว่า นิสิตนักศึกษามีระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความอดทน การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี ความสามารถในการเป็นผู้ตามที่ดี ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรับผิดชอบและตระหนักในหน้าที่ของตนเอง และความสามารถในการบริหารงาน หรือการจัดการ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

3.5 กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

หลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม พบว่า นิสิตนักศึกษามีระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความอดทน ความมีน้ำใจ ความยุติธรรม ความมีวินัยในตนเอง การมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ความมีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ความซื่อสัตย์ ต่อหน้าที่ และวิชาชีพของตน การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง อยู่ในระดับมากซึ่งมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมที่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นคุณลักษณะความเป็นครูเรื่องความรักในสถาบัน และความกตัญญูต่อสถาบัน อยู่ในระดับมากเท่าเดิม

3.6 กิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู

หลังเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู พบว่า นิสิตนักศึกษามีระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความรักในวิชาชีพครู ความศรัทธาในวิชาชีพครู และการมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก ซึ่งมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมที่อยู่ในระดับปานกลาง

ยกเว้นคุณลักษณะความเป็นครูเรื่องการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู อยู่ในระดับมากเท่าเดิม

3.7 กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ

หลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องความอดทน ความมีวินัยในตนเอง การมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น การมีบุคลิกที่ดีเหมาะสมกับการเป็นครู และความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง อยู่ในระดับมากซึ่งมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมที่อยู่ในระดับปานกลาง

4. แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู สรุปได้ดังนี้ การพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูนั้นควรจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูอย่างต่อเนื่อง และเป็นกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม โดยนิสิตนักศึกษาได้เจอกับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานจริง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รับรู้เกี่ยวกับประสบการณ์การทำงานของครู ได้รับรู้ชีวิตจริงในการทำงาน ทำให้นิสิตนักศึกษาได้เตรียมตัวสำหรับการทำงานในอนาคต ซึ่งอาจารย์แต่ละสาขาอาจจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู โดยการนำครูต้นแบบที่ดีในเรื่องการจัดการเรียนการสอน บุคลิกภาพ หรือคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่องอื่น ๆ มาถ่ายทอดประสบการณ์ให้นิสิตนักศึกษาฟัง หรือเชิญครูมาร่วมในงานต่าง ๆ ที่จะสามารถสอดแทรกความเป็นครูเหล่านี้ได้ หรือนำเรื่องจรรยาบรรณ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูในปัจจุบันมาอธิบายให้นิสิตนักศึกษาได้รับรู้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพครูต่อไปในอนาคต รวมทั้งกิจกรรมที่จัดควรเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ และส่งเสริมความเป็นไทยด้วย เนื่องจากปัจจุบันนิสิตนักศึกษาตระหนักถึงเรื่องนี้น้อย

การดำเนินงานจัดกิจกรรมนั้น ควรมีหน่วยงานในคณะที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูโดยเฉพาะจะทำให้การจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ และพัฒนานิสิตนักศึกษาได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งควรมีการจัดทำฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา ซึ่งจะเป็นการช่วยลดระยะเวลาการดำเนินงาน และทำให้การดำเนินงานเป็นระบบมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังช่วยลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ได้เป็นอย่างมาก สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาควรมีส่วนในการดูแลนิสิตนักศึกษา ในเรื่องการให้คำปรึกษา และคำแนะนำ รวมทั้งกระตุ้นและตักเตือนนิสิตนักศึกษาให้เข้าร่วมกิจกรรมครบตามเวลาที่กำหนดและควรมีการ

ปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษามีคุณลักษณะความเป็นครูมาตั้งแต่แรก โดยการส่งเสริมตั้งแต่ในหลักสูตร หรือแทรกอยู่ในเนื้อหาวิชาที่เรียน เพราะการจัดกิจกรรมเป็นเพียงการเน้นย้ำให้นิสิตนักศึกษา มีความตระหนักถึงการเป็นครู การจะทำให้เกิดคุณลักษณะความเป็นครูขึ้นทันที หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมเพียงครั้งเดียวไม่สามารถเป็นไปได้ นิสิตนักศึกษาต้องได้รับการปลูกฝังอย่างสม่ำเสมอ และการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมเสริมความเป็นครู ต้องให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญ โดยส่งเสริมสนับสนุน และกระตุ้นให้ครูอาจารย์ในคณะสร้าง และพัฒนา กิจกรรมเสริมความเป็นครูด้วย

จากข้อมูลการตอบแบบสอบถามของนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็น เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู สรุปได้ดังนี้ ควรมีการสอบถาม หรือให้แสดงความคิดเห็นในการเสนอกิจกรรมที่จะจัดเพื่อพัฒนาครู จัดกิจกรรมในการพัฒนาครูให้ต่อเนื่อง ทุก ๆ ปี เพื่อให้รุ่นน้องได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการ และจัดให้มีการดูงานสำหรับรุ่นน้องที่เรียนวิชาชีพครูต่อไป ควรมีการพัฒนา กิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริง เน้นปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี จะได้สนุกในการทำกิจกรรม และเน้นการพัฒนาบุคลิกภาพ เพื่อให้พร้อมในการเป็นครู รวมทั้งในการ จัดกิจกรรมแต่ละครั้งควรมีการติดตามผลที่เกิดขึ้นก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อหา กิจกรรมที่เหมาะสมในการพัฒนาความเป็นครูต่อไป สำหรับลักษณะของกิจกรรมที่จัดนั้น ควรเป็นกิจกรรมที่ หลากหลาย มีการจัดไปดูงานนอกสถานที่ บอกกล่าวข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ ที่ควรรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู อาจมีบอร์ดให้ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูควรมีการจัดอบรมแนวทางการสอบ หรือการสมัครงาน แนวทางการทำงานเมื่อจบการศึกษาวิชาชีพครู จะทำให้ได้วิสัยทัศน์ ได้พบปะสังคมนอก และมีมุมมองที่ใหม่ ๆ จากเพื่อนต่างสถาบัน หรือจากวิทยากรผู้แนะนำ มีการจัดกิจกรรมให้ไปช่วยนักเรียนตามโรงเรียนขยายโอกาส เพื่อให้นิสิตนักศึกษามีความรักในวิชาชีพครู และมีจิตสาธารณะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทันเหตุการณ์ และดึงดูดความสนใจ และควรมีการปลูกความรักในวิชาชีพครูและ ความศรัทธาในวิชาชีพครูลงไป ในกิจกรรมให้มากกว่านี้

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบในการศึกษาครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปราย ซึ่งมีรายละเอียด แต่ละประเด็นดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จะมีการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู คล้ายคลึงกันมากกว่ามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในขณะนี้ทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพยังอยู่

ในระหว่างการปรับเปลี่ยนและพัฒนาหลักสูตร ทำให้ยังไม่มี ความชัดเจนในเรื่องของการจัดกิจกรรมเท่าที่ควร และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เพื่อเป็นการป้องกันการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนิสิตนักศึกษา ส่งผลให้กิจกรรมที่จัดในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพนั้น เน้นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมเป็นพิเศษ รวมทั้งจากผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเรื่องประเภทของกิจกรรมที่มีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ที่มีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูมากที่สุด คือ กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้น กิจกรรมที่แต่ละมหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อพัฒนานิสิตศึกษานั้น อาจขึ้นอยู่กับเป้าหมายที่แต่ละมหาวิทยาลัยนั้นต้องการหล่อหลอมให้นิสิตนักศึกษาเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายที่แต่ละมหาวิทยาลัยต้องการ โดยการสอดแทรกไว้ในตัวกิจกรรม รวมทั้งความแตกต่างของสภาพแวดล้อมและบริบทของมหาวิทยาลัย ได้แก่ หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณในการพัฒนานิสิตนักศึกษา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีผลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาทั้งสิ้น ซึ่งตรงกับแนวคิดของวัลลภา เทพหัสดิน (2528) ที่กล่าวว่า การที่จะเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ต้องอาศัยบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ นิสิตนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ของแอสติน (Astin, 1991 อ้างถึงใน วิบูลย์ลักษณ์ ปรียาวงศาสกุล, 2547) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของสภาพแวดล้อมต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาประกอบด้วย ลักษณะสถาบัน ได้แก่ ขนาดของสถาบัน บรรยากาศทางวิชาการในสถาบัน วุฒิการศึกษาของอาจารย์ อัตราส่วนระหว่างอาจารย์กับนิสิตนักศึกษา งบประมาณที่ใช้ในการผลิตนิสิตนักศึกษา การจัดสวัสดิการแก่นิสิตนักศึกษา องค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา คือ 1) หลักสูตรและการสอน ได้แก่ การจัดเนื้อหาสาระทางวิชาการ และการจัดวิธีการสอน รวมทั้งการประเมินผล 2) อาจารย์ ได้แก่ อายุ บุคลิกลักษณะของอาจารย์ ทักษะ และสมรรถนะในการสอน ขวัญและกำลังใจในการทำงาน อัตราเงินเดือน ทศนคติต่อการเป็นอาจารย์ 3) กลุ่มเพื่อน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม นิัยส่วนบุคคล ความสามารถทางการเรียนรู้ และ

4) การมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา ดังนั้น ผลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อนิสิตนักศึกษาแต่ละคนจึงแตกต่างกัน นอกจากนี้นิสิตนักศึกษาต่างสถาบันก็มีผลลัพธ์แตกต่างกันด้วย

สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งนภา ตังจิตระเจริญกุล (2548) ได้สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้คุณลักษณะของสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาของ Sheerens, 1992; Schafer, Yen and Rahman, 2000; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2536; สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช, 2541 และอมรรัตน์ โพธิตาปะนะ, 2543 พบว่า ขนาดของสถานศึกษา อายุของสถานศึกษา จำนวนโปรแกรมของสถานศึกษา และความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะของสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ดังนั้น ความแตกต่างของมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท จึงส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ซึ่งทำให้การพัฒนาคุณภาพของนิสิตนักศึกษาแตกต่างกันด้วย

2. จากผลการวิจัย พบว่า ประเภทของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความคิดเห็นเหมือนกันว่า มีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูมากที่สุด คือ กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีจิตวิญญาณความเป็นครูนั้น จะทำให้นิสิตนักศึกษามีความรักในวิชาชีพครู และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูมากขึ้น ดังนั้น การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ เนื่องจากจะเป็นการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีความตระหนักและเห็นคุณค่าของการเป็นครูมากขึ้น ส่วนนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีความคิดเห็นว่าประเภทของกิจกรรมที่มีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูมากที่สุด คือ กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า เพื่อเป็นการป้องกันการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนิสิตนักศึกษา กิจกรรมที่มีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตนักศึกษามากที่สุด จึงควรเป็นกิจกรรมที่พัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมมากเป็นพิเศษ

3. จากผลการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษา และผลการวิจัย พบว่า ลักษณะของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการมากที่สุด คือ กิจกรรมที่ได้ออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น กิจกรรมเข้าค่าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น กิจกรรมเข้าค่าย ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติ และมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ทำให้นิสิตนักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เรียนรู้การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า รู้จักการวางแผนการบริหารและการจัดการ เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งกิจกรรมในลักษณะนี้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาเกิดคุณลักษณะความเป็นครูในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะความเป็นผู้นำ ความอดทน ความรับผิดชอบ เป็นต้น รวมทั้งกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติ และมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่นั้น

จะทำให้นิสิตนักศึกษารู้สึกสนุก และมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมมากกว่ากิจกรรมลักษณะอื่น ๆ ดังแนวคิดในเรื่อง ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษาของแอสติน (Astin, 1985) ที่เชื่อว่าระดับของการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องที่จะส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีการพัฒนาได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา และถือว่าเป็นการประสบความสำเร็จอย่างหนึ่งของความเป็นเลิศทางการศึกษา คือ สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ วิบูลย์ลักษณ์ ปริยวาทศาสตร์ (2547) ที่กล่าวว่า ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษาสามารถอธิบายให้เห็นถึงบทบาทของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาไว้อย่างชัดเจน การมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษามีหลายลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ การศึกษาค้นคว้า การทำกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาประเภทต่าง ๆ การทำงานร่วมกับอาจารย์ และการพักอาศัยในหอพักในวิทยาเขต ซึ่งจะช่วยให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษา การมีส่วนร่วมดังกล่าวก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษาอีกด้วย

ซึ่งงานวิจัยของ แอสติน (Astin, 1996 อ้างถึงใน ธิดารัตน์ บุญนุช, 2543) ก็พบว่า การมีส่วนร่วมส่งผลอย่างสูงต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา ทั้งในด้านสติปัญญาและด้านจิตใจ โดยการมีส่วนร่วมกับกลุ่มเพื่อนนิสิตนักศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาด้านสติปัญญาและด้านจิตใจมากที่สุด นอกจากนี้ ยังพบว่าลักษณะของกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการพัฒนาของนิสิตนักศึกษาในทุก ๆ ด้านทั้งด้านการศึกษาและส่วนตัวซึ่งกลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่จะมีบทบาทนอกชั้นเรียน

4. จากผลการวิจัย พบว่า ประเภทกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีความคิดเห็นเหมือนกันว่ากิจกรรมที่ควรมีการปรับปรุงมากที่สุด คือ กิจกรรมวิชาการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมวิชาการเป็นกิจกรรมที่เน้นการฟังบรรยาย จึงเป็นกิจกรรมที่มีรูปแบบเดิม ขาดความแปลกใหม่ ไม่ดึงดูดความสนใจของนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษาจึงไม่ค่อยให้ความสนใจ และไม่มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม ดังงานวิจัยของ กอบแก้ว สิงห์ดี (2532) ที่กล่าวว่า ในบางครั้งกิจกรรมวิชาการที่จัดขึ้น ไม่ได้เสริมให้นิสิตนักศึกษาได้ประยุกต์ใช้ความรู้ทางด้านวิชาการ หรือไม่ได้ทำให้เพิ่มพูนความรู้ทางด้านวิชาการ ทำให้นิสิตนักศึกษาไม่เห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม อันจะส่งผลให้ เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว จึงไม่เกิดการพัฒนาคณะคุณลักษณะความเป็นครูเท่าที่ควร รวมทั้งงานวิจัยของกอบแก้ว สิงห์ดี (2532) ก็พบว่า กิจกรรมด้านวิชาการยังจัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีกิจกรรมด้านวิชาการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

5. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ในด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม พบว่า นิสิตนักศึกษามีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในเรื่อง คณะมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมและรายละเอียดของกิจกรรมน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ในด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบมากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมไม่ทั่วถึง แสดงให้เห็นว่าการประชาสัมพันธ์เป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของนิสิตนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์กิจกรรม จะเป็นรูปแบบของการประกาศเป็นแผ่นป้ายติดตามบอร์ดประชาสัมพันธ์ หน้าลิฟท์ หน้าห้องเรียน เป็นต้น ซึ่งในบางครั้งนิสิตนักศึกษาไม่ค่อยอ่าน และไม่คอยติดตาม โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาที่ออกไปฝึกปฏิบัติการสอนในโรงเรียน ทำให้ไม่ค่อยได้รับข่าวสารการจัดกิจกรรมเท่าที่ควร

6. จากผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตศึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู พบว่า นิสิตนักศึกษามีระดับคุณลักษณะความเป็นครูมากขึ้นในทุกกิจกรรม แสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู ทำให้นิสิตนักศึกษามีคุณลักษณะความเป็นครูที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นการส่งเสริม และกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษาตระหนักถึงการเป็นนักศึกษาครู เป็นผู้ที่จะไปประกอบอาชีพครู ซึ่งเป็นวิชาชีพชั้นสูง ดังนั้นนิสิตนักศึกษาจึงต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะความเป็นครูที่ดี รวมทั้งการที่นิสิตนักศึกษาได้ทำกิจกรรม จะทำให้นิสิตนักศึกษามีการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ดังงานวิจัยของ จตุพร นาคิด (2548) ที่กล่าวว่า งานด้านกิจกรรมเป็นการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้แสดงทักษะ ความสามารถที่มีอยู่ เช่น การเป็นผู้นำ มีโอกาสได้ตัดสินใจ มีการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น เป็นต้น นอกจากการใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในการทำกิจกรรมแล้ว การเข้าร่วมกิจกรรมยังเป็นการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ตรงในสภาพที่เป็นจริงของสังคมก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะและประสบการณ์อย่างมากมาย อีกทั้งยังเป็นการฝึกฝนการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกการแสดงความคิดเห็นและการนำแนวคิดไปปฏิบัติ ให้นิสิตนักศึกษารู้จักคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาได้ ดังนั้น การเข้าร่วมกิจกรรมจึงเป็นการได้แสดงความสามารถที่มีอยู่ และยังเป็นการฝึกฝนในด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนิสิตนักศึกษาอันจะนำไปสู่ความสำเร็จและความก้าวหน้าในการดำเนินชีวิต

7. จากผลการวิจัย พบว่า นิสิตนักศึกษาในชั้นปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู สูงกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 5 ได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครูมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปี 3 และ 4 รวมทั้งนิสิตนักศึกษา

ในชั้นปีที่ 5 ส่วนใหญ่จะอยู่ในระหว่างการออกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จึงต้องมีการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูอยู่ตลอดเวลา ทำให้เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครูมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4

8. การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม รูปแบบ Exploratory Design โดยเริ่มต้นจากการวิจัยเชิงคุณภาพก่อน จากนั้นนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาพัฒนาและสร้างเครื่องมือเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งรูปแบบการวิจัยนี้จะใช้ในกรณีที่การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไม่สามารถให้ข้อมูลที่เพียงพอในการสร้างข้อคำถามได้ จึงจำเป็นต้องใช้การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในแต่ละมหาวิทยาลัย รวมทั้งการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู ในประเด็นเรื่องลักษณะของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาต้องการ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู เป็นต้น ซึ่งหลังจากดำเนินการวิจัยด้วยวิธีการดังกล่าว พบว่า รูปแบบการวิจัยนี้ช่วยให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ครบถ้วน เพื่อนำไปใช้ในการสร้างข้อคำถามให้มีความครอบคลุมกับคำถามวิจัยมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังเป็นการตรวจสอบข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ

ข้อเสนอแนะ

การนำเสนอในส่วนนี้ แบ่งการนำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และส่วนที่สาม เป็นการนำเสนอข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. คณะควรมีการกำหนดนโยบาย และวางแผนการดำเนินงานจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู เพื่อที่จะพัฒนาการจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตนักศึกษาและดำเนินการปรับปรุงการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการดำเนินงานจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูให้มีประสิทธิภาพนั้น ควรเน้นการดำเนินงานร่วมกันทุก ๆ ฝ่าย มีใช้ขึ้นอยู่กับฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาเพียงอย่างเดียว อาจมีการประสานความร่วมมือกับฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ยกตัวอย่าง เช่น ฝ่ายวิชาการ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอน เห็นความสำคัญในการกระตุ้นเตือนให้นิสิตนักศึกษาเห็นคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรม

2. อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอน ควรให้การส่งเสริม ให้คำแนะนำ หรือชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ แก่นิสิตนักศึกษา รวมทั้งให้ความร่วมมือกับทางคณะในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยอาจารย์ผู้สอนควรจะสอดแทรกคุณลักษณะความเป็นครูให้นิสิตนักศึกษาอยู่เสมอ โดยการสอดแทรกไปในเนื้อหาวิชา หรือการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตนักศึกษา ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนิสิตนักศึกษามากที่สุด จึงมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษาเห็นคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมรวมทั้งให้คำแนะนำ และตักเตือนนิสิตนักศึกษาในทุก ๆ เรื่อง

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า กิจกรรมด้านวิชาการเป็นกิจกรรมที่ควรปรับปรุงมากที่สุด ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมทางด้านวิชาการ คือ ควรจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้แสดงผลงานทางด้านวิชาการ โดยอาจเป็นการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของตัวนิสิตนักศึกษาเอง เช่น นวัตกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและได้ลงมือปฏิบัติมากขึ้น และผลจากการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษา พบว่า ลักษณะของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาต้องการนั้น เป็นกิจกรรมที่จัดรวมอยู่ในวิชาเรียน เนื่องจากจะทำให้เกิดการเรียนรู้ทางด้านวิชาการ และการปฏิบัติจริงไปพร้อมกัน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีความสนใจกิจกรรมด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การออกแบบกิจกรรมด้านวิชาการจึงอาจออกแบบให้เป็นกิจกรรมที่ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมไม่ทั่วถึง คณะจึงต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์ข้อมูลการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น นอกจากการประชาสัมพันธ์ที่ดำเนินการอยู่แล้ว โดยอาจทำฐานข้อมูลออนไลน์ สำหรับให้นิสิตนักศึกษาได้เข้าไปติดตามข่าวสารการจัดกิจกรรม หรือติดตามข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมของตนเองได้ตลอดเวลา และผลจากการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษาในชั้นปีที่ 5 พบว่า จะไม่ค่อยรู้ข่าวสารในเรื่องการประชาสัมพันธ์เท่าที่ควร เนื่องจากอยู่ในระหว่างการออกไปฝึกปฏิบัติการสอนในโรงเรียน ดังนั้น จึงต้องมีการประชาสัมพันธ์แก่นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 5 มากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ นอกจากการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารการจัดกิจกรรมแล้ว ควรจัดปฐมนิเทศหรือประชาสัมพันธ์ให้นิสิตนักศึกษาทราบเกี่ยวกับความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นระยะ เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้เข้าใจประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกิจกรรมอย่างแท้จริง เนื่องจากนิสิตนักศึกษายังไม่ค่อยเห็นประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมบางกิจกรรม จึงทำให้เมื่อเข้าร่วมแล้ว ไม่เกิดการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูตามเป้าหมายที่กิจกรรมนั้นต้องการ ยกตัวอย่างเช่น กิจกรรมด้านวิชาการ เป็นต้น

5. จากการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษา และผลการวิจัย พบว่า ลักษณะของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการมากที่สุด คือ กิจกรรมที่ได้ออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น กิจกรรมเข้าค่าย ดังนั้น การออกแบบกิจกรรมจึงควรเน้นกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ และให้นิสิตนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม รวมทั้งควรจัดกิจกรรมให้มีความแปลกใหม่แตกต่างจากกิจกรรมที่เคยจัดมาแล้ว เพื่อกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษามีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น และจัดกิจกรรมให้มีหลากหลายประเภท เพื่อเป็นการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีคุณลักษณะความเป็นครูที่ดีได้อย่างครบถ้วน

6. จากผลการวิจัย พบว่า ประเภทของกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูมากที่สุด คือ กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู ดังนั้น คณะควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูให้มากขึ้น เช่น ให้นิสิตนักศึกษาได้ทำกิจกรรมค่ายสร้างโรงเรียน หรือจัดกิจกรรมให้ไปช่วยนักเรียนตามโรงเรียนขยายโอกาส เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษารู้จักการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งเป็นคุณลักษณะความเป็นครูที่สำคัญ รวมทั้งควรมีการสอดแทรกให้นิสิตนักศึกษามีจิตสำนึกความเป็นครู และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู โดยการส่งเสริมตั้งแต่ในหลักสูตร หรือแทรกอยู่ในเนื้อหาวิชาที่เรียน

7. การดำเนินงานเพื่อกำหนดกิจกรรมเสริมความเป็นครูให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วม ควรมีการวางแผนกิจกรรมร่วมกันระหว่างอาจารย์และนิสิตนักศึกษา เพื่อจะได้จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนิสิตนักศึกษาอย่างแท้จริง

8. ควรมีการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครูทุก ๆ กิจกรรม และจัดทำสรุปประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรม และปรับปรุงในปีต่อ ๆ ไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูของแต่ละมหาวิทยาลัย โดยการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่ออธิบายรูปแบบการจัดกิจกรรมของแต่ละมหาวิทยาลัยได้ละเอียดยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาความต้องการของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู เพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนิสิตนักศึกษา

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู โดยการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูต่อไป

4. ควรมีการติดตามการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอย่างต่อเนื่อง หลังจากที่มีการพัฒนาหลักสูตร และมีการกำหนดกิจกรรมเสริมความเป็นครูขึ้นอย่างชัดเจนแล้ว เพื่ออธิบายรูปแบบการจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลได้ละเอียดยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรกช อัดตวิริยะนุภาพ. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิตินักศึกษากับการพัฒนาตนเองของนิตินักศึกษาในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กอบแก้ว สิงห์ดี. (2532). *แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนิตินักศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. (2553). *สถาบันอุดมศึกษาในสังกัด* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.mua.go.th/>. [2553, พฤศจิกายน 11]
- จตุพร นำคิด. (2548). *ความเป็นผู้นำ ความเป็นผู้คิดก้าวหน้า และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิตราภา กุณทลบุตร. (2552). *ปรัชญา แนวความเชื่อ ที่มาของการวิจัยปริมาณ-คุณภาพ* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.chittrapa.net/>. [2553, สิงหาคม 14]
- ทิฆัมพร สุภาพ. (2534). *กิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขานิเทศการศึกษและพัฒนา หลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ อ้วนอง. (2549). *ยุทธศาสตร์การผลิตครูตามมาตรฐานวิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏ : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองเรียน อมรัชกุล. (2525). *การบริหารกิจการนิติน : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. หน่วยศึกษานิเทศกรรม การฝึกหัดครู.
- ทิตินา เขมมณี และคนอื่น ๆ. (2547). *การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้อันทั้งโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนวิจัยสนับสนุนการวิจัย มหาวิทยาลัย, ทบวง. (2541). *มาตรฐานกิจการนิตินักศึกษา*. กรุงเทพฯ: กองบริการการศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.

- ธิดารัตน์ ตันนิรัตน์. (2551). *การเปรียบเทียบหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ 4 ปี และ 5 ปี : การศึกษาวิจัยแบบพหุวิธี*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธิดารัตน์ บุญนุช. (2543). *การพัฒนากิจกรรมนิสิตนักศึกษา*. กรุงเทพฯ: ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักมาตรฐานอุดมศึกษาทบวงมหาวิทยาลัย.
- ธีรพงศ์ ประสงค์ลาภ. (2527). *การจัดกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาใน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นักรบ ระวีงการณ. (2531). *การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤพรธณ วัลลิสุพรรณ. (2529). *ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา และนิสิตนักศึกษา เกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรชูลี อาชาวอำรุง. (2525). *นิสิตนักศึกษา: หลักการ ปัญหา และแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พรทิพย์ มั่งคั่ง. (2547). *ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พวงทอง วุฒิเดช. (2542). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา*. เชียงใหม่: หน่วยกิจการนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มนัส นิลสวัสดิ์. (2547). *แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (2553). *พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2547* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://202.29.22.7/files_loan/prbraj2547_Rmu.pdf. [2553, พฤศจิกายน 11]

- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. (2553). พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 2548 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
http://council.rmutp.ac.th/documents/2prb_2548.pdf. [2553, พฤศจิกายน 11]
- รัชนี อรัญนาถ. (2549). อิทธิพลของคุณลักษณะครุศึกษาศาสตร์ที่มีต่อความเชื่อในความสามารถ
 แห่งตนด้านการสอนวิทยาศาสตร์ : การวิจัยแบบผสมผสาน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหามบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2553). วิธีการวิจัยและประเมินเชิงผสมผสาน [ออนไลน์].
 แหล่งที่มา: http://rlc.nrct.go.th/ewt_dl.php?nid=547. [2553, สิงหาคม 14]
- ราชบัณฑิตสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พุทธศักราช 2525. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
 อักษรเจริญทัศน์.
- วิฑูรย์ ล้อทอง. (2535). กิจกรรมนักศึกษาพยาบาลที่ส่งเสริมจริยธรรมของวิทยาลัยพยาบาลสังกัด
 กองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งนภา ตั้งจิตระเจริญกุล. (2548). การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏในช่วงเวลาต่างกันจากผู้ประเมินหลายกลุ่ม : ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้วยวิธี
 วางกรอบข้อมูล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2545). วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม กระบวนทัศน์ใหม่สำหรับการวิจัยทางการ
 บริหารการศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: อักษรวิพัฒน์.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
 แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันทนี อนุพันธ์. (2543). การวิเคราะห์การบริหารงบประมาณในการจัดกิจกรรมนักศึกษาของ
 สถาบันราชภัฏ กลุ่มรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาอุดมศึกษา
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2528). งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดม-
 ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดม-
 ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2553). มหาวิทยาลัยราชภัฏ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://th.wikipedia.org/wiki/มหาวิทยาลัยราชภัฏ>. [2553, พฤศจิกายน 11]
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2553). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://th.wikipedia.org/wiki/มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล>. [2553, พฤศจิกายน 11]
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2553). รายชื่อคณะศึกษาศาสตร์ในประเทศไทย [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://th.wikipedia.org/wiki/รายชื่อคณะศึกษาศาสตร์ในประเทศไทย>.
 [2553, พฤศจิกายน 11]
- วิจิต ประสมปลื้ม. (2550). การศึกษาสภาพ รูปแบบ ปัญหาและอุปสรรคการจัดกิจกรรมของ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิบูลย์ลักษณ์ ปริยาวงศากุล. (2547). รูปแบบการพัฒนานักศึกษาพยาบาลด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริม
 ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. กรุงเทพมหานคร:
 โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ กระจ่างยุทธ. (2542). กิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต,
 สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายันต์ วนะรมย์. (2531). รูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัย
 รัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุชาดา บวรกิตติวงศ์. (2548). สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
 แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรเชษฐ์ เพ็ญพร. (2552). การวิจัยแบบผสมผสาน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://phdsurachate.multiply.com/journal/item/8>. [2553, สิงหาคม 14]
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน. (2525). บทวิเคราะห์
 กิจกรรมนักเรียน นิสิตและนักศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กองนโยบายและแผนงาน
 เยาวชน.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2549). *องค์ประกอบของมาตรฐานและเกณฑ์การรับรอง
ปริญญาตรีทางการศึกษา (หลักสูตร 5 ปี)* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.onec.go.th/cms/categoryview.php?categoryID=CAT0000015>.

[2553, สิงหาคม 14]

ลำเนาวัลย์ ขจรศิลป์. (2533). *ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา*. กรุงเทพฯ : ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนัก
มาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.

ลำเนาวัลย์ ขจรศิลป์. (2538). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2 : การพัฒนานักศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ลำเนาวัลย์ ขจรศิลป์. (2539). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เสริมวิทย์ ศุภเมธี. (2531). *การบริหารกิจการนักเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา.

อำนาจ วงษ์สมิง. (2531). *การจัดกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Cresswell, J. W. (2002). *Educational research.Planning, conducting, and evaluating
quantitative and qualitative research*. Upper Saddle River, New Jersey: Merrill
Prentice Hall.

Cresswell, J. W. (2007). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. New York.
SAGE Publications.

Donald. (1974). *A Comparative Study of the opinions of Students, Faculty and Local
Board Members Regarding the Appropriate Elements of Student Activities
Programs in Metropolitan Virginia Commuunity College*. Dissertation Abstracts
International.

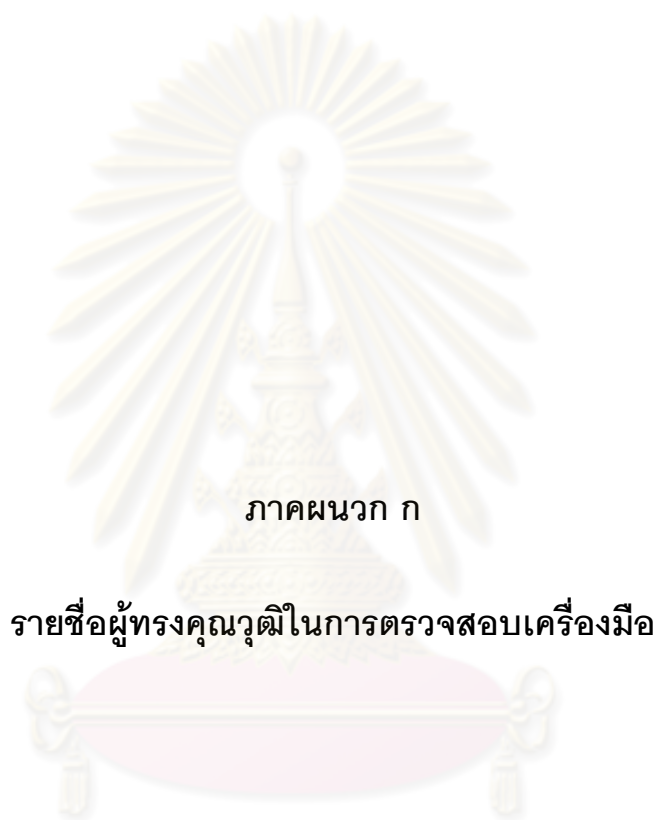

- Fujita, K. (2006). The Effects of Extracurricular Activities on the Academic Performance of Junior High Students. *Undergraduate Research Journal for the Human Science* [Online]. Available from: www.kon.org/urc/v5/fujita.html. [2010, October 13]
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- Kalish, S. A. (1966). A Survey of Attitudes Toward Campus Activities at The University of Hawaii. *The Personnel and Guidance Journal* 39.
- Mcinturff, P. E. (1980). Contributing Factors to Participation and Non Participation in student Activities in Selected Illinois Publis Community College. Dissertation Abstracts International.
- Prakash, V. (1969). Students Extracurricular Activities. *In Student Problems in Southeast Asian Universities*. Bangkok: Prachardra Printing Press.
- Shepler, M. P. (1971). Changes in attitudes and values and selected factors in the collegiate environment related to change among freshmen students. Dissertation Abstracts International.
- Tashakkori and Teddle. (1998). Mixed Methodology : Combining Qualitative and Quantitative Approaches. *Applied social research methods series volume 46*. Thousand Oaks: SAGE Publications.
- Woods, J. R. (2007). An Investigation of Two-Year Community College Students Involvement In Extracurricular Activities [Online]. Available from: http://etd.auburn.edu/etd/bitstream/handle/10415/158/WOODS_JACKIE_56.pdf?sequence=1. [2010, November 9]

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

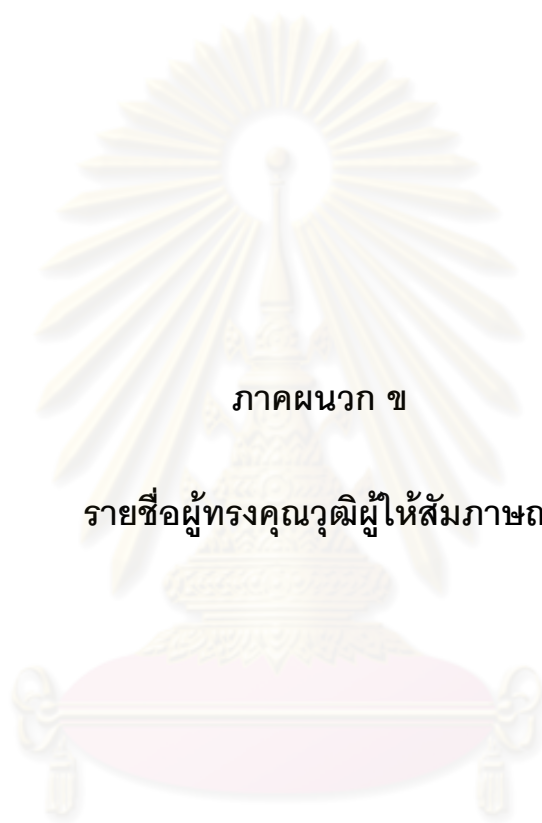
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ
หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ตั้งธนกานนท์
อาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์ ดร.อัฉรา ไชยูปถัมภ์
รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริภาณี ศรีกนก
หัวหน้าสาขาวิชาเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้สัมภาษณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้สัมภาษณ์

1. อาจารย์ ดร.อัฉรภา ไชยูปถัมภ์
รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสาน อู่ฟ้าธรรม
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริภาณี ศรีกันนง
หัวหน้าสาขาวิชาเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
4. อาจารย์รุ่งโรจน์ ตรงสกุล
รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
5. อาจารย์ภาวิณี โสมมานะสิน
หัวหน้ากลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ท่านมีประสบการณ์ในการดำเนินงานจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูที่ปี และมีบทบาทในการดำเนินงานอย่างไร
2. คณะมีนโยบายในการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูอย่างไรบ้าง เน้นการส่งเสริมความเป็นครูตามมาตรฐานความรู้ของคุรุสภา ข้อ 9 เรื่อง ความเป็นครู เรื่องใดเป็นพิเศษ
3. คณะมีกิจกรรมในการส่งเสริมความเป็นครูอย่างไรบ้าง
4. ลักษณะของกิจกรรมเสริมความเป็นครูที่จัดขึ้นมีลักษณะเป็นอย่างไร แต่ละกิจกรรมเสริมความเป็นครูตามมาตรฐานความรู้ของคุรุสภาในข้อ 9 เรื่อง ความเป็นครู อย่างไร
5. ท่านมีการวางแผนในการดำเนินงานจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูอย่างไร
6. คณะจัดให้มีอาจารย์และบุคลากรเข้ามีส่วนร่วมในการจัดดำเนินงานกิจกรรมเสริมความเป็นครูอย่างไร
7. คณะมีวิธีการในการจัดงบประมาณสำหรับกิจกรรมเสริมความเป็นครูอย่างไร
8. การเปลี่ยนแปลงของนิสิตนักศึกษาหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร
9. กิจกรรมประเภทใดที่ส่งผลต่อความเป็นครูของนิสิตนักศึกษามากที่สุดและน้อยที่สุด เพราะเหตุใด
10. กิจกรรมประเภทใดที่ควรให้มีการจัดต่อไป และกิจกรรมที่ควรปรับปรุง
11. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกิจกรรมเสริมความเป็นครูมีอย่างไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขอย่างไร
12. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูอย่างไรบ้าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเด็นการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษา

1. มีประสบการณ์ในการเข้าร่วมจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูที่กิจกรรม และมีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างไร
2. กิจกรรมที่จัดมีลักษณะเป็นอย่างไร
3. มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมากน้อยเพียงใด
4. มีอาจารย์ให้คำแนะนำในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร
5. การดำเนินการจัดกิจกรรม เช่น การประชาสัมพันธ์ สถานที่จัดกิจกรรม มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
6. กิจกรรมประเภทใดที่ส่งผลต่อความเป็นครูให้เกิดขึ้นมากที่สุด และน้อยที่สุด เพราะเหตุใด
7. กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตนักศึกษาหรือไม่ อย่างไร
8. กิจกรรมที่จัดมีความเหมาะสมและน่าสนใจมากน้อยเพียงใด
9. ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมมีอย่างไร
10. มีข้อคิดเห็นต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครูอย่างไร
11. มีข้อเสนอแนะและความต้องการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูอย่างไร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมความเป็นครู

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมความเป็นครู ซึ่งไม่มีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิด ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบและตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะเป็นความลับและจะไม่ส่งผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ คำตอบของท่านจะประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัยให้ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวท่าน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความจริงและเติมข้อมูลในช่องว่าง

1. เพศ (1) ชาย (2) หญิง
2. ท่านศึกษาในชั้นปี (1) ชั้นปีที่ 3 (2) ชั้นปีที่ 4 (3) ชั้นปีที่ 5
3. ท่านกำลังศึกษาอยู่ที่

☐ (1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	☐ (2) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
☐ (3) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	☐ (4) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
☐ (5) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	☐ (6) มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
☐ (7) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ	☐ (8) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
☐ (9) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	
4. ประเภทของมหาวิทยาลัย

☐ (1) มหาวิทยาลัยของรัฐ	☐ (2) มหาวิทยาลัยราชภัฏ	☐ (3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
--	--	--
5. สาขาวิชา .....
6. คณะของท่านมีการกำหนดจำนวนกิจกรรมเสริมความเป็นครูให้ท่านได้เข้าร่วมหรือไม่

☐ (1) มี จำนวน.....กิจกรรม ขณะนี้ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมไปแล้ว จำนวน.....กิจกรรม
☐ (2) ไม่มี
7. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู ประเภทใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ (1) กิจกรรมด้านวิชาการ เช่น การฟังปาฐกถา การเข้าประชุมทางวิชาการ การเป็นสมาชิกวารสารทางวิชาการ การเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยหรือของคณะ การสัมมนาทางวิชาการ
☐ (2) กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น กิจกรรมเข้าค่ายอาสา กิจกรรมอาสาเพื่อสังคม
☐ (3) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ เช่น การจัดอบรมพัฒนาความเป็นผู้นำ การฟังบรรยายจากวิทยากร
☐ (4) กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู เช่น การอบรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู
☐ (5) กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เช่น การปฏิบัติธรรม การเข้าค่ายธรรมะ การอบรมพัฒนาจิต
☐ (6) กิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู เช่น กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมปัจฉิมนิเทศ
☐ (7) กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ เช่น การจัดอบรมบุคลิกและมารยาทครู
☐ (8) กิจกรรมอื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

8. ท่านคิดว่ากิจกรรมที่มีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูมากที่สุด 2 ลำดับ คือ

- (1) กิจกรรมด้านวิชาการ (2) กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
 (3) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ (4) กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู
 (5) กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม (6) กิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู
 (7) กิจกรรมพัฒนานาบุคลิกภาพ (8) กิจกรรมอื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

9. ทางคณะจัดทำคู่มือการเข้าร่วมกิจกรรมให้แก่ท่านหรือไม่

- (1) จัดทำ (2) ไม่จัดทำ

10. กิจกรรมเสริมความเป็นครูที่ท่านต้องการมากที่สุด 2 ลำดับ คือ

- (1) กิจกรรมที่ได้ออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น กิจกรรมเข้าค่าย
 (2) กิจกรรมฟังบรรยายความรู้จากวิทยากร หรือจัดอบรมพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ
 (3) กิจกรรมที่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรม
 (4) กิจกรรมที่ได้จัดขึ้นเองตามความสนใจ
 (5) กิจกรรมที่จัดรวมอยู่ในวิชาเรียน
 (6) กิจกรรมที่ได้เข้าร่วมกับหน่วยงานภายนอก
 (7) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

11. กิจกรรมประเภทใดที่ท่านคิดว่าควรจะมีการปรับปรุงมากที่สุด

- (1) กิจกรรมด้านวิชาการ (2) กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
 (3) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ (4) กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู
 (5) กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม (6) กิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู
 (7) กิจกรรมพัฒนานาบุคลิกภาพ (8) กิจกรรมอื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

โปรดเลือกเหตุผลที่ควรมีการปรับปรุงกิจกรรมดังกล่าว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) กิจกรรมไม่ส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะความเป็นครู
 (2) กิจกรรมไม่ดึงดูดความสนใจของท่าน
 (3) กิจกรรมขาดความแปลกใหม่
 (4) ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมนานเกินไป
 (5) กิจกรรมทำให้เสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวเพิ่ม
 (6) ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมไม่เหมาะสม
 (7) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมเสริมความเป็นครู

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

- 1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด หมายถึง ท่านเห็นด้วยน้อยที่สุดกับข้อความนี้
 2 = เห็นด้วยน้อย หมายถึง ท่านเห็นด้วยน้อยกับข้อความนี้
 3 = เห็นด้วยปานกลาง หมายถึง ท่านเห็นด้วยปานกลางกับข้อความนี้
 4 = เห็นด้วยมาก หมายถึง ท่านเห็นด้วยมากกับข้อความนี้
 5 = เห็นด้วยมากที่สุด หมายถึง ท่านเห็นด้วยมากที่สุดกับข้อความนี้

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
ด้านลักษณะของกิจกรรม						
1	ท่านได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ					
2	กิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของท่าน					
3	กิจกรรมมีความน่าสนใจ กระตุ้นให้ท่านอยากเข้าร่วม					
4	กิจกรรมมีความแปลกใหม่แตกต่างจากกิจกรรมที่ท่านเคยเข้าร่วม					
5	กิจกรรมมีหลากหลายประเภท					
6	กิจกรรมมีประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู					
7	กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นการฟังบรรยาย					
8	กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ท่านได้ลงมือปฏิบัติ และมีส่วนร่วมในกิจกรรม					
9	กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่มีส่วนเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตร					
10	กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่มีส่วนเสริมให้เกิดความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู					
ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม						
1	คณะมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมและรายละเอียดของกิจกรรม					
2	อาจารย์ที่ปรึกษาสนใจและให้คำแนะนำแก่ท่านในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี					
3	ผู้จัดกิจกรรมและอาจารย์ให้การสนับสนุนการดำเนินงานจัดกิจกรรม					
4	ท่านได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่จากคณะเป็นอย่างดี					
5	ท่านได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ จากคณะเป็นอย่างดี					

ข้อ	ข้อความ	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม					หลังเข้าร่วมกิจกรรม				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
7	ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง										
8	การนำความรู้ทางวิชาการไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์										
กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์											
1	ความอดทน										
2	การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล										
3	ความศรัทธาในวิชาชีพครู										
4	ความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี										
5	ความสามารถในการเป็นผู้ตามที่ดี										
6	ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น										
7	ความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง										
8	การนำความรู้ทางวิชาการไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์										
9	การส่งเสริมจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบในการพัฒนาสังคม										
กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู											
1	ความรักในวิชาชีพครู										
2	การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู										
3	ความมีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่										
4	ความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม										
5	การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู										
กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ											
1	ความอดทน										
2	การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล										
3	ความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี										
4	ความสามารถในการเป็นผู้ตามที่ดี										
5	ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น										
6	ความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนเอง										
7	ความสามารถในการบริหารงาน หรือการจัดการ										

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างจดหมายขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2755)/

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ
10330

พฤศจิกายน 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน

ด้วย นางสาวญาดา นิลประดิษฐ์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ การศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา กำลังอยู่ระหว่างขั้นตอนการวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบ กิจกรรมเสริมความเป็นครูของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน: การวิจัยแบบผสม โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา บวรกิตติวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตใคร่ขอความ อนุเคราะห์เชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และขอสัมภาษณ์เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริม ความเป็นครูในมหาวิทยาลัยของท่าน ทั้งนี้ นิสิตจะประสานงานเรื่องรายละเอียดในการเข้าสัมภาษณ์กับ ท่านโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องดังกล่าวด้วย ภาควิชาฯ หวัง เป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้าเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2218-2581-97 ต่อ 800, 820 ; 08-9125-2693 (นิสิต)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทรศัพท์
0-2218-2581-97 ต่อ 800, 820 โทรสารต่อ 801, 821 โทรศัพท์เคลื่อนที่ 08-9125-2693 (นิต)

ที่ ศธ 0512.6(2755)/

วันที่ พฤศจิกายน 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต

ด้วย นางสาวณาดา นิลประดิษฐ์ นิสิตปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา กำลังอยู่ระหว่างขั้นตอนการวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน: การวิจัยแบบผสม โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา บวรกิตติวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์เชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และขอสัมภาษณ์เพื่อสอบถามข้อมูล เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยของท่าน ทั้งนี้ นิสิตจะประสานงานเรื่อง รายละเอียดในการเข้าสัมภาษณ์กับท่านโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องดังกล่าวด้วย ภาควิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้าเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ที่ ศธ 0512.6(2755)/

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ
10330

พฤษภาคม 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลวิจัย

เรียน

ด้วย นางสาวญาดา นิลประดิษฐ์ นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขา วิทยุวิทยาการวิจัย การศึกษา ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน : การวิจัยแบบผสม โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา บวรกิตติวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้อง ขอข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนิสิตหลักสูตรครู 5 ปี เพื่อใช้ในการ เปรียบเทียบการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จำนวน 3 แห่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องดังกล่าวด้วย ภาควิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้าเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ด้วย

ศูนย์วิทยุวิทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงมล ไตรวิจิตรคุณ)
หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2218-2581-97 ต่อ 800, 820 ; 08-9125-2693 (นิติต)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทรศัพท์ 0-2218-2581-97 ต่อ 800, 820 โทรสารต่อ 801, 821 โทรศัพท์เคลื่อนที่ 08-9125-2693 (นิติต)

ที่ ศธ 0512.6(2755)/

วันที่ พฤศจิกายน 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลวิจัย

เรียน รองคณบดีฝ่ายกิจการนิติต

ด้วย นางสาวณาดา นิลประดิษฐ์ นิติตระดับมหาบัณฑิต สาขา วิทยวิทยาการวิจัย การศึกษา ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การเปรียบเทียบกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน : การวิจัย แบบผสม โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา บวรกิตติวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิติตมีความจำเป็นต้องขอข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนิติตหลักสูตรครู 5 ปี เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จำนวน 3 แห่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องดังกล่าวด้วย ภาควิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้าเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ที่ ศธ 0512.6(2755)/

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ
10330

กุมภาพันธ์ 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัย

เรียน

ด้วย นางสาวญาดา นิลประดิษฐ์ นิสิตปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการวิจัย การศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา กำลังอยู่ระหว่างขั้นตอนการวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบ กิจกรรมเสริมความเป็นครูของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน : การวิจัยแบบผสม โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา บวรกิตติวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมความเป็นครูกับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 – 5 จากคณะของท่าน ทั้งนี้ นิสิตจะประสานงานเรื่องรายละเอียดในการเก็บข้อมูลกับทางคณะต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องดังกล่าวด้วย ภาควิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้าเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้
ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงมณี ไตรวิจิตรคุณ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2218-2581-97 ต่อ 800, 820 ; 08-9125-2693 (นิสิต)

ภาคผนวก จ

ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย (ความเที่ยง)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเที่ยงของแบบสอบถามจากการนำไปทดลองใช้ โดยการประมาณค่าความเที่ยงแบบ
ความสอดคล้องภายในตามสูตร Cronbach's Alpha

ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****
RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 130

Alpha = .9893

ด้านลักษณะของกิจกรรม

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****
RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 10

Alpha = .8896

ด้านการดำเนินงานจัดกิจกรรม

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****
RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 11

Alpha = .9390

ด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิตนักศึกษา

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****
RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 7

Alpha = .8753

กิจกรรมด้านวิชาการ

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****
RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 16

Alpha = .9550

กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****
RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 18

Alpha = .9593

กิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****
RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 10

Alpha = .9346

กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****
RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 14

Alpha = .9464

กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****
RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 24

Alpha = .9702

กิจกรรมส่งเสริมความศรัทธาในวิชาชีพครู

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****
RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 8

Alpha = .9505

กิจกรรมพัฒนานาบุคลิกภาพ

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****
RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 12

Alpha = .9456

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวณาดา นิลประดิษฐ์ เกิดเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2528 สำเร็จปริญญาการศึกษบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิทยาศาสตร์-เคมี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อปีการศึกษา 2551 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2552

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย